

Projekt

z dnia 23 grudnia 2021 r.
Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY MIEJSKIEJ W RADKOWIE**

z dnia ..... 2021 r.

**zmieniająca uchwałę w sprawie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Radków na lata
2016-2026**

Na podstawie art.16b i art. 17 ust.1 pkt.1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021r. poz. 2268) - Rada Miejska w Radkowie uchwała, co następuje:

§ 1. W uchwale Nr XXV/161/16 Rady Miejskiej w Radkowie z dnia 29 czerwca 2016 r. w sprawie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Radków na lata 2016-2026, załącznik otrzymuje brzmienie, jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Radków

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej
w Radkowie

Aleksander Mielniczuk

Załącznik do Uchwały Nr.....

Rady Miejskiej w Radkowie

z dnia .....2021r.

GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE RADKÓW

NA LATA 2016-2026

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
1. UWARUNKOWANIA PRAWNE	4
2. METODOLOGIA BADAŃ I BUDOWA STRATEGII	6
2.1. Badanie	6
2.2. Struktura badanej grupy	7
2.3. Budowa strategii.....	10
CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA.....	12
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY RADKÓW	12
2. ADRESACI STRATEGII.....	13
3. DEMOGRAFIA	13
4. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY RADKÓW	15
4.1. Pomoc społeczna	15
4.2. Bezrobocie.....	22
4.3. Bezdomność	27
4.4. Uzależnienia	27
4.5. Przemoc	59
4.6. Niepełnosprawność	65
4.7. Zdrowie	70
4.8. Sytuacja osób starszych	77
4.9. Edukacja	78
4.10. Przestępczość	82
4.11. Kultura i sport.....	85
5. ANALIZA SWOT	93
6. WNIOSKI Z DIAGNOZY	104
7. PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ	104
CZĘŚĆ PROGRAMOWA (CELE STRATEGICZNE PROJEKTOWANYCH ZMIAN, KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ ORAZ WSKAŹNIKI REALIZACJI DZIAŁAŃ)	106
1. MISJA	106
2. CELE STRATEGICZNE I SZCZEGÓŁOWE	106
SPOSÓB REALIZACJI STRATEGII ORAZ JEJ RAMY FINANSOWE	116
1. MONITORING I EWALUACJA.....	116
2. FINANSOWANIE	117
SPIS LITERATURY	118
SPIS TABEL, RYSUNKÓW I WYKRESÓW	118

WPROWADZENIE

1. Uwarunkowania prawne

Problemy społeczne nie stanowią cechy tylko pojedynczych osób, ale dotyczą się rodzin, całych środowisk i grup społecznych tworzących społeczność gminy Radków. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Radków na lata 2016-2026 ukazuje najważniejsze społeczne kwestie, z którymi zmagają się mieszkańcy tego obszaru. Jednocześnie wytycza kierunki działań, dzięki którym możliwe jest dokonanie koniecznych zmian, poprzez eliminowanie niepożądanych zjawisk społecznych. Strategia ukierunkowana jest przede wszystkim na współpracę z różnymi instytucjami, które zajmują się pomocą społeczną oraz te działające w takich obszarach polityki społecznej jak: służba zdrowia, sport, rekreacja, kultura i oświata oraz na współpracę z organizacjami pozarządowymi. Strategia stanowi podstawę zainicjowania kierunków ewaluacji oraz podjęcia strukturalnych rozwiązań mających na celu wyeliminowanie podstawowych problemów społecznych poszczególnych grup docelowych. Opracowanie strategii w perspektywie wieloletniej pozwoli na stopniowe wprowadzanie niezbędnych zmian, dokładniejsze analizowanie potrzeb lokalnej społeczności i wypracowanie skuteczniejszej struktury pomocowej.

Obowiązek opracowania przez gminę Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych został narzucony przez art. 16b i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Ustawa szczegółowo określa elementy, które powinna zawierać strategia, m.in. diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią oraz określenie celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych jak i wskaźników realizacji działań. Ustawodawca wskazuje również, że opracowanie strategii jest jednym z zadań własnych gminy, w której szczególny nacisk powinien być nałożony na programy pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, ale również na te, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Określenie przez ww. ustawę głównych aspektów pomocy społecznej, na których należy oprzeć strategię, nie stanowi katalogu zamkniętego, dlatego też konieczne wydaje się uwzględnienie wszystkich obszarów polityki społecznej, które znacznie wpływają na poprawę funkcjonowania lokalnej społeczności.

Innymi aktami prawnymi, które zostały uwzględnione przy opracowaniu Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Radków na lata 2016-2026 są w szczególności:

1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 i poz. 1834);
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119);
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z 2019 r. poz. 1655);
4. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111; z 2018 r. poz. 730 oraz z 2021 r. poz. 1162 i poz. 1379, M. P. z 2020 r. poz. 1031);
5. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057; z 2019 r. poz. 2020 oraz z 2021 r. poz. 1038, poz. 1243 i poz. 1535);
6. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2021 r. poz. 1100, poz. 1162, poz. 1621 i poz. 2317);
7. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268);
8. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249);
9. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821; poz. 159 i poz. 1006);
10. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176);
11. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685),
12. Ustawa z dnia 25 czerwca 2005 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2021),
13. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 877; z 2019 r. poz. 55 oraz z 2021 r. poz. 1162 i poz. 1379).

2. Metodologia badań i budowa strategii

2.1. Badanie

Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie gminy Radków została sporządzona w oparciu o dane będące w dyspozycji Ośrodka Pomocy Społecznej w Radkowie z siedzibą w Ścinawce Średniej, a uzyskane w toku jego działalności, pozyskane z Posterunku Policji w Radkowie, Powiatowego Urzędu Pracy w Kłodzku, szkół oraz z innych instytucji i organizacji współdziałających w szeroko rozumianym obszarze polityki społecznej. Elementem społecznym budowy Strategii było powołanie Zespołu ds. opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Radków na lata 2016 – 2026, powołanego Zarządzeniem nr 153/16 Burmistrza Miasta i Gminy Radków z dnia 27 października 2015 r., liczącego 12 osób. Zostały przeprowadzone również badania ankietowe wykonane przez Oficynę Profilaktyczną z siedzibą w Krakowie, których celem była diagnoza wybranych problemów społecznych, występujących na terenie gminy.

Badany obszar dotyczył kwestii takich jak:

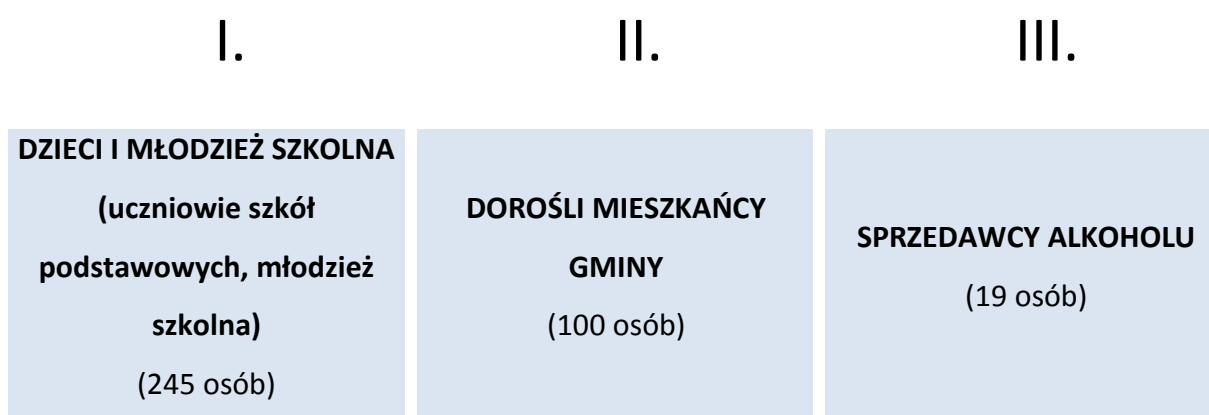
- **Problem alkoholowy** – spożywanie, uzależnienie oraz dostępność napojów alkoholowych dla dzieci i młodzieży szkolnej na terenie gminy, skala problemu wśród dorosłych mieszkańców gminy;
- **Problem nikotynowy** – spożywanie, uzależnienie oraz dostępność dla dzieci i młodzieży szkolnej na terenie gminy, skala problemu wśród dorosłych mieszkańców gminy;
- **Problem narkotykowy** – rozpowszechnienie i dostępność narkotyków oraz dopalaczy, skala problemu wśród dorosłych mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej na terenie gminy;
- **Zjawisko przemocy na terenie szkoły oraz domu** – skala problemu;
- **Korzystanie z komputera** – z uwzględnieniem narażenia na zjawisko przemocy w Internecie;
- **Inne problemy społeczne** – bezrobocie, ubóstwo.

Dane zostały zebrane w okresie września 2015 r. Zrealizowano łącznie 364 ankiety. Zróżnicowany dobór próby do badania umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie gminy Radków i uzyskanie informacji oraz opinii z różnych środowisk uczniów szkolnych. Analiza i interpretacja danych pozwoliła na sformułowanie wniosków oraz rekomendacji względem planowanych przyszłych działań profilaktycznych w gminie¹.

2.2. Struktura badanej grupy

Badanie przeprowadzone przez Oficynę dotyczyło następujących grup:

Rysunek 1: Grupy, których dotyczyło badanie ankietowe

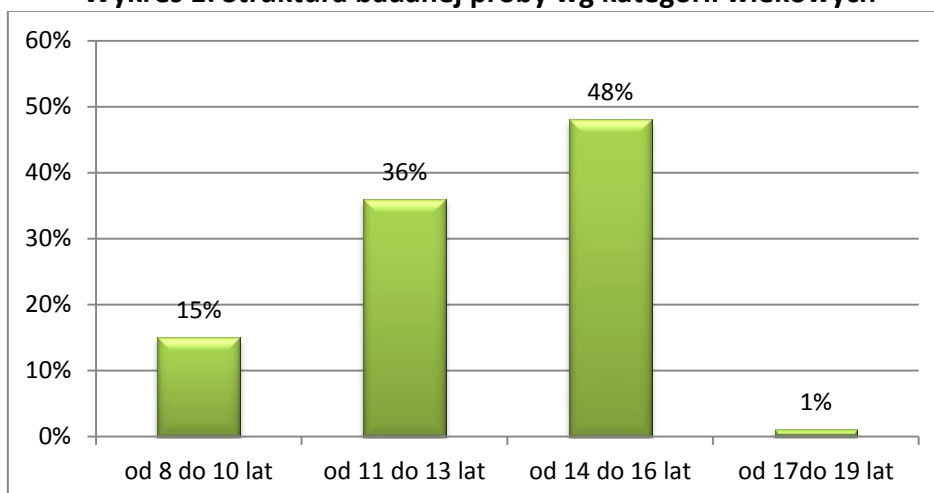

Wzięło w nim udział 245 uczniów, w tym 84 uczniów szkoły podstawowej oraz 161 uczniów określanych w badaniu, jako młodzież szkolna. Wśród respondentów znalazło się 47% kobiet oraz 53% mężczyzn. W próbie najwięcej uczniów było w kategorii wiekowej 14-16 lat (48%), następnie 11-13 lat (36%). 15% to osoby w przedziale wiekowym 8-10 lat, a 1% 17-19 lat (zob. wyk. 1).

¹ Oficyna profilaktyczna, *Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Radków*, Kraków 2015, s. 3

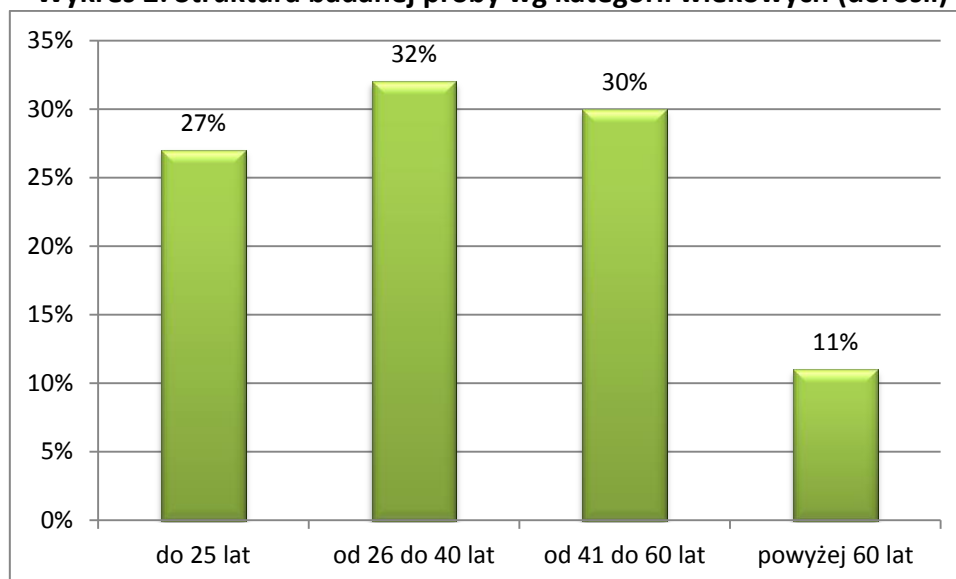

Wykres 1: Struktura badanej próby wg kategorii wiekowych

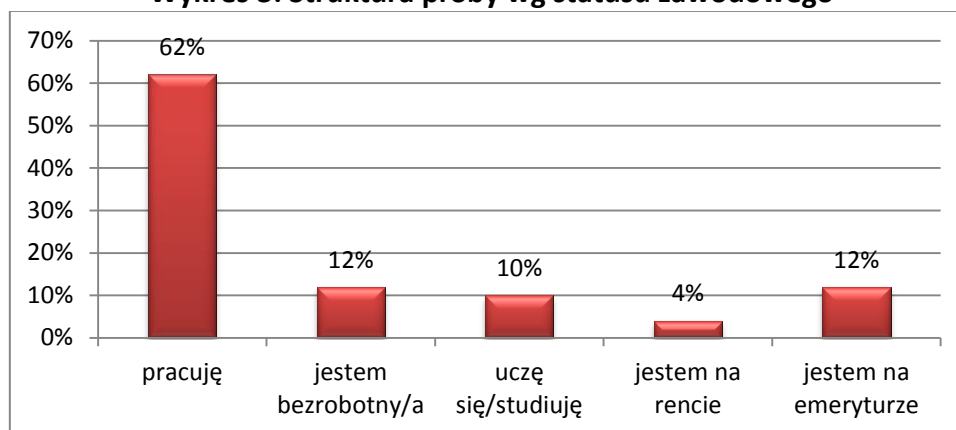
W badaniu wzięło udział 100 dorosłych mieszkańców gminy Radków wśród nich było 48% kobiet oraz 52% mężczyzn. 32% osób w próbie znajduje się w kategorii wiekowej 26-40 lat, następnie 30% to osoby w przedziale wiekowym 41-60 lat, a 27% do 25 roku życia. Pozostałe 11% to mieszkańcy powyżej 60 lat (zob. wyk. 2).

Wykres 2: Struktura badanej próby wg kategorii wiekowych (dorośli)

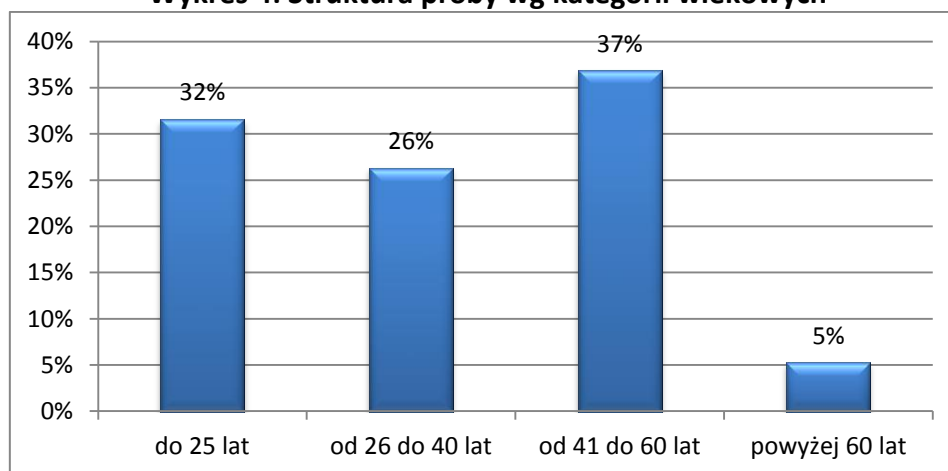
62% ankietowanych mieszkańców pracuje zawodowo, 12% stanowią osoby bezrobotne, 12% to osoby będące na emeryturze, 10% uczące się, a 4% to mieszkańcy utrzymujący się z renty (zob. wyk. 3).

Wykres 3: Struktura próby wg statusu zawodowego

W badaniu wzięło też udział 19 sprzedawców alkoholu zatrudnionych w punktach na terenie gminy Radków – w tym szesnaście kobiet i trzech mężczyzn. 37% osób znalazło się w kategorii wiekowej 41-60 lat, 32% to osoby do 25 roku życia, a 26% mieszkańcy z przedziału wiekowego 26-40 lat. Pozostałe 5% respondentów to mieszkańcy powyżej 60 lat (zob. wyk. 4).

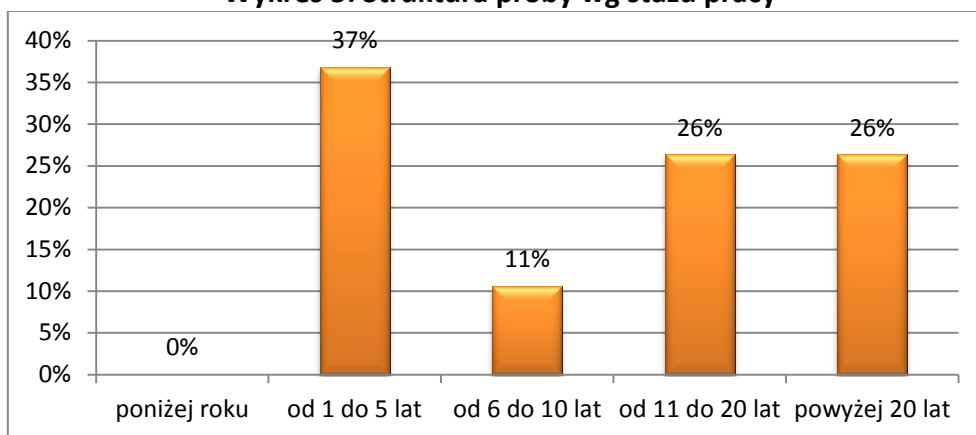
Wykres 4: Struktura próby wg kategorii wiekowych

37% respondentów pracuje na stanowisku 1-5 lat, po 26% ankietowanych 11-20 lat oraz powyżej 20 lat, a 11% 6-10 lat (zob. wyk. 5)².

² Ibid., s. 6

Wykres 5: Struktura próby wg stażu pracy

2.3. Budowa strategii

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Radków na lata 2016-2026 składa się z trzech kluczowych części.

Część pierwsza to część diagnostyczno-analityczna, gdzie pokrótce scharakteryzowana została gmina Radków, jej położenie, struktura demograficzna oraz infrastruktura społeczna, wskazani zostali również adresaci Strategii. W tej części skupiono się głównie na diagnozie problemów społecznych, które występują na terenie gminy.

Badanie diagnozujące problemy społeczne zostało przeprowadzone zgodnie z metodologią ilościową, przy użyciu kwestionariusza ankiety. Koncepcja badania uwzględniła zapewnienie trafności i rzetelności planowanych działań, z czym wiązała się przede wszystkim triangulacja źródeł danych, która polegała na zgromadzeniu informacji od różnych grup uczniów (uczniów szkół podstawowych, młodzieży szkolnej), dorosłych mieszkańców oraz sprzedawców alkoholu na terenie gminy. Głównym celem badania było poznanie opinii oraz postaw względem wybranych problemów społecznych: **problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego, przemocy (w tym cyberprzemocy), ubóstwa**, a także oszacowanie skali występowania tych zjawisk w badanej gminie. Do badania wybrano trzy grupy, których opinie pozwoliły na wieloaspektowe potraktowanie badanej tematyki, analizę nasilenia oraz dynamiki wybranych problemów: uczniów, dorosłych mieszkańców oraz sprzedawców alkoholu. Każda grupa respondentów wniosła coś nowego względem badanych zagadnień i pozwoliła na lepszą diagnozę oraz głębsze zrozumienie³.

³ Ibid., s. 4

Ponadto w Strategii zwrócono uwagę na aspekty społeczne związane z **pomocą społeczną, bezdomnością, bezrobociem, niepełnosprawnością, zdrowiem, sytuacją osób starszych, edukacją, przestępczością oraz kulturą i sportem**. W tej części Strategii wskazane zostały również podmioty oferujące pomoc i wsparcie lokalne oraz wymieniono programy służące zdiagnozowaniu i rozwiązywaniu problemów występujących w poszczególnych dziedzinach.

Kolejno przeprowadzona została analiza strategiczna SWOT w odniesieniu poszczególnych grup docelowych. **Analiza SWOT** jest najbardziej przydatną i najczęściej stosowaną metodą stosowaną przy konstruowaniu danej strategii. Polega ona na analizie szans i zagrożeń zewnętrznych oraz określeniu atutów i słabości badanego przedmiotu, dzięki niej można opracować najlepszy plan dalszego rozwoju.

Na końcu tej części przedstawione zostały wnioski z przeprowadzonej diagnozy będące podstawą wypracowania celów strategicznych i operacyjnych, które wskazują kierunki podejmowanych działań z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Radków.

Część druga to część programowa, w której wskazano misję, wypracowane zostały cele strategiczne, cele operacyjne całej strategii oraz określone zostały wskaźniki monitoringu realizacji wyznaczonych celów.

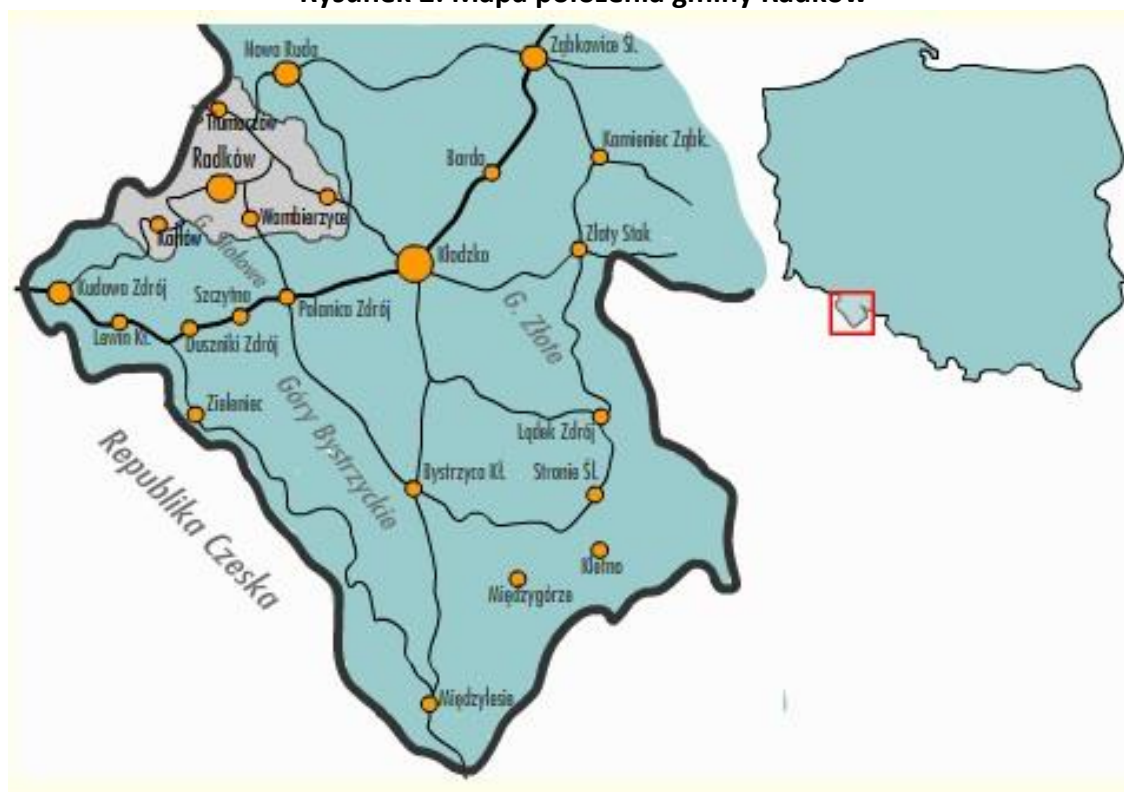
W ostatniej **części strategii, czyli realizacji strategii** przedstawiono sposób dokonywania monitoringu oraz ewaluacji zaplanowanych celów. Wskazane zostały również źródła finansowania poszczególnych przedsięwzięć strategicznych.

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA

1. Charakterystyka gminy Radków

Gmina Radków to gmina miejsko-wiejska położona w Kotlinie Kłodzkiej i najbardziej wysunięta na południe część Dolnego Śląska, na pograniczu polsko-czeskim. Położona jest u podnóża Gór Stołowych. Gmina zajmuje powierzchnię 140 km² (13 991 ha)⁴, a zamieszkuje ją 9 190 mieszkańców. W skład gminy wchodzi: miasto Radków i 12 wsi: Wambierzyce, Tłumaczów, Ścinawka Średnia, Ścinawka Górna, Ścinawka Dolna, Suszyna, Raszków, Ratno Górne, Ratno Dolne, Pasterka, Karłów (zob. rys. 2).

Rysunek 2: Mapa położenia gminy Radków

Źródło: http://www.radkowklodzki.pl/dane/index.php?option=com_content&task=view&id=46&Itemid=52
(27.05.2013)

⁴ http://www.radkowklodzki.pl/dane/index.php?option=com_content&task=view&id=47&Itemid=54
(17.05.2013)

2. Adresaci strategii

Adresaci Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Radków na lata 2016-2026 to wszyscy mieszkańcy gminy Radków, którzy zagrożeni są wykluczeniem społecznym. Osoby, które z różnych i niezawinionych przez siebie przyczyn znalazły się w trudnej sytuacji życiowej i wymagają pomocy, aby móc powrócić do samodzielnego funkcjonowania oraz ludzie starsi i rodziny, które nie są w stanie włączyć się w szereg przemian podnoszących warunki życiowe.

3. Demografia

Analizę demograficzną gminy Radków przeprowadzono na podstawie danych z Referatu Spraw Społecznych i Obywatelskich Urzędu Miasta i Gminy w Radkowie. Według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku gmina Radków liczyła 9 190 mieszkańców. Niestety zauważalna jest tendencja spadkowa, gdyż w 2012 roku gminę zamieszkiwało 9 368 osób, czyli o 178 więcej niż w 2014 roku. Większą część ludności stanowiły kobiety.

Najwięcej mieszkańców było w wieku produkcyjnym i ich liczba na przestrzeni lat nieznacznie zmalała. Ilość osób w wieku przedprodukcyjnym była porównywalna do liczby osób w wieku poprodukcyjnym, jednak ilość tych pierwszych z roku na rok zmniejsza się, natomiast liczba osób drugiej grupy nieznacznie wzrasta.

Dane dotyczące liczby stałych mieszkańców gminy Radków w latach 2012-2014 zostały przedstawione w poniższej tabeli (zob. tab. 1).

Tabela 1: Dane demograficzne gminy Radków w latach 2012-2014

Grupa wiekowa	2012	2013	2014
Liczba ludności w gminie Radków	9 368	9 257	9 190
Wiek przedprodukcyjny (osoby do 17 roku życia)	1635	1585	1554
Wiek produkcyjny (mężczyźni 18-64 lata, kobiety 18-59 lat)	6172	6073	6036
Wiek poprodukcyjny (mężczyźni 65 lat i więcej, kobiety 60 lat i więcej)	1561	1599	1600
Liczba kobiet	4707	4669	4634
Liczba mężczyzn	4661	4588	4556

Źródło: Opracowane na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy w Radkowie

Przyrost naturalny na terenie gminy Radków w latach 2012-2014 był ujemny. Najniższa liczba była w roku 2013 i kształtowała się na poziomie -56 (zob. tab. 2).

Tabela 2: Przyrost naturalny w gminie Radków w latach 2012-2014

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
Urodzenia	78	61	75
Zgony	104	117	101
Przyrost naturalny	-26	-56	-26

Źródło: Opracowane na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy w Radkowie

Można zauważyć, że liczba urodzeń jak i zgonów utrzymuje się na przestrzeni lat na podobnym poziomie.

Istotną dynamikę zmian w analizowanym okresie 2012-2014 r. zaobserwowano w zakresie salda migracji. Wskaźnik ten był jedynie dodatni w roku 2012. W roku 2013 zanotowano gwałtowny spadek wartości tego wskaźnika i najniższą w badanym okresie referencyjnym notę, na poziomie -24. W roku 2014 saldo migracji zmniejszyło się do -4.

Tabela 3: Saldo migracji w gminie Radków w latach 2012-2014

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
Zameldowania	110	86	103
Wymeldowania	56	110	107
Saldo migracji	54	-24	-4

Źródło: Opracowane na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy w Radkowie

Migracja jest jednym z głównych problemów, z jakimi borykają się małe miejscowości. Zjawisko to dotyczy przede wszystkim osób młodych, które opuszczają rodzinne strony w poszukiwaniu lepszej pracy w dużych ośrodkach miejskich jak Wrocław, czy miasta powiatowe. Alternatywą są również wyjazdy do pracy za granicę (zob. tab. 3).

4. Diagnoza problemów społecznych na terenie gminy Radków

4.1. Pomoc społeczna

Szeroko rozumianą pomocą społeczną na terenie gminy Radków zajmuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Radkowie z siedzibą w Ścinawce Średniej. Zgodnie ze swoim statutem Ośrodek realizuje zadania własne gminy oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej określone w przepisach i dotyczące: pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, dodatków mieszkaniowych, potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, kombatanatów oraz niektórych osób będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, dodatku energetycznego, o którym mowa w art. 5c-5g ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne oraz programu „Rodzina 500+” realizowanego na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.

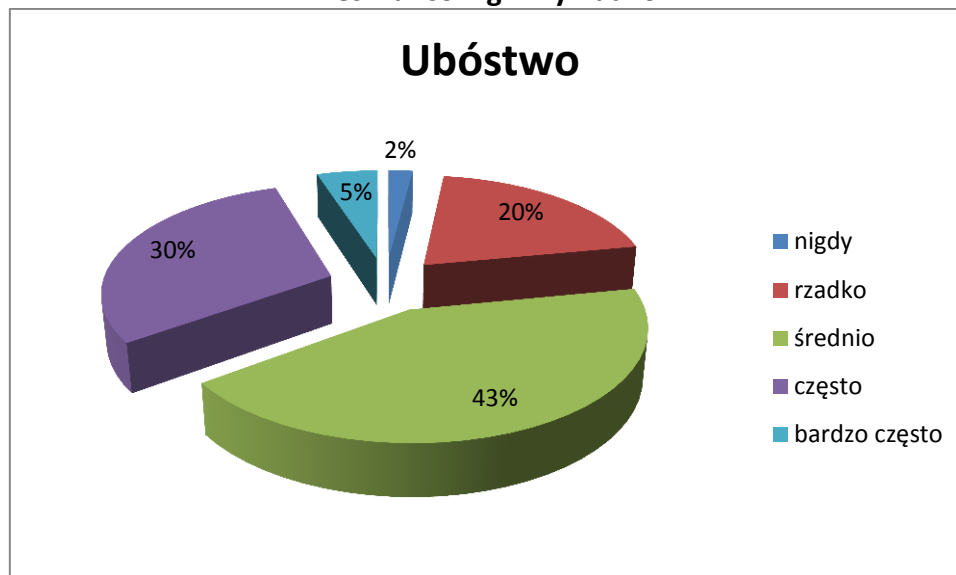
Pierwszoplanowym problemem wśród rodzin objętych pomocą jest kwestia ubóstwa. **Ubóstwo** określa się, jako stan, w którym jednostka czy grupa odczuwa brak dostatecznych środków do życia, a w związku z tym nie ma zaspokojonych podstawowych potrzeb. Pod pojęciem „podstawowych potrzeb” należy przyjąć katalogowe ujęcie potrzeb przyjętych ustawą o pomocy społecznej, na których uzupełnienie czy pokrycie można przyznać świadczenia pieniężne z pomocy społecznej tj.: żywność, opał, schronienie, leki i leczenie, odzież. W każdym przypadku przyznawania pomocy osobom czy rodzinom, których dochód nie przekracza ustalonego w ustawie kryterium dochodowego tj. kwoty 634 zł dla osób samodzielnie prowadzących gospodarstwo domowe oraz kwoty 514 zł na osobę w rodzinie, należy uznać, iż w związku z nie przekroczeniem gwarantowanego dochodu, osoba czy też rodzina dotknięta jest ubóstwem.

Pomoc dla rodzin dotkniętych problemem ubóstwa polega na działaniach doraźnych (świadczenia pieniężne, tj. zasiłki celowe, zasiłki okresowe, zasiłki stałe, itp.) (zob. tab. 8) oraz długofalowych, zmierzających do usunięcia przyczyn ubóstwa, gdyż życie z zapomogą, zabezpieczającą minimum potrzeb, jest dla wielu rodzin bardzo wygodne, często niszczy ich chęć do podjęcia pracy czy też innych działań zmierzających do poprawy swojej trudnej sytuacji życiowej. W badanym okresie problem ten utrzymywał się na względnie stałym poziomie i dotyczył ok. 62 % wszystkich rodzin korzystających z pomocy (zob. tab. 5).

Jak wynika z badań przeprowadzonych przez Oficynę profilaktyczną problem ubóstwa jest uważany za częsty problem gminy przez, około co trzeciego mieszkańca (zob. wyk. 6).

Wykres 6: Częstotliwość występowania zjawiska ubóstwa z perspektywy dorosłych mieszkańców gminy Radków

W dodatku, około co ósmy ankietowany mieszkaniec to osoba borykająca się z ryzykiem ubóstwa, co wynika z danych przedstawionych w strukturze badanej próby wg statusu zawodowego.

Z danych przedstawionych przez OPS w Radkowie wynika, że coraz więcej rodzin korzysta z pomocy Ośrodka. Na przestrzeni trzech lat ich liczba z 370 wzrosła do 450 w roku 2014. W tym okresie również coraz więcej jednoosobowych gospodarstw domowych zostało objętych pomocą OPS w Radkowie (zob. tab. 4).

Tabela 4: Liczba i struktura rodzin objętych pomocą OPS w Radkowie w latach 2012-2014

Struktura rodzin	2012	2013	2014
Rodziny ogółem	370	411	450
Rodziny z dziećmi	168	185	191
Rodziny emerytów i rencistów	53	64	65
Jednoosobowe gospodarstwa domowe	113	120	141
Rodziny niepełne	47	31	29

Źródło: Opracowane przez OPS w Radkowie z/s w Ścinawce Średniej

Najczęstszymi powodami przyznania pomocy w gminie Radków są kolejno: ubóstwo, bezrobocie, bezdomność, uzależnienia, przemoc, niepełnosprawność, długotrwała choroba. Powyższe zjawiska zostały szerzej przedstawione w dalszej części Strategii.

Powodem przyznania pomocy bywa także, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz potrzeba ochrony macierzyństwa. Z pomocy korzystają również osoby z trudnościami w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego (zob. tab. 5).

Tabela 5: Powody występowania o pomoc społeczną do OPS w Radkowie w latach 2012-2014

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	Liczba rodzin korzystających z pomocy			Liczba osób korzystających z pomocy		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
ubóstwo	244	275	252	727	833	741
bezrobocie	239	281	251	772	926	784
niepełnosprawność	102	110	112	246	276	278
długotrwała lub ciężka choroba	104	111	113	260	285	287
bezdomność	1	2	2	1	2	2
alkoholizm	56	57	61	121	110	126
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	4	3	2	4	10	7
przemoc w rodzinie	0	0	4	0	0	12
zdarzenia losowe	5	2	0	8	3	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym:	36	38	36			
• wielodzietność	34	37	31			
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym:	54	55	48			
• rodziny niepełne	36	32	29			
• rodziny wielodzietne	15	14	35			

Źródło: Opracowane przez OPS w Radkowie z/s w Ścinawce Średniej

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych jest kolejnym z powodów przyznawania pomocy przez OPS w Radkowie. Bezradność wynikająca z zaburzenia równowagi systemu rodzinnego przejawiającego się trudnościami we własnym wypełnianiu ról społecznych przez poszczególnych członków rodziny często jest przyczyną złego funkcjonowania rodziny. Objawia się to problemami w pełnieniu ról rodzicielskich i problemami wychowawczymi związanymi z prezentowaniem przez dzieci agresywnych zachowań, łamaniem obyczajów i norm społecznych. Wszelka pomoc w takim przypadku

zmierza do udzielania rodzinie wsparcia w odbudowie prawidłowych relacji i umacniania własnych postaw rodzicielskich. Warunkiem powodzenia jest możliwie jak najwcześniejsze udzielenie pomocy oraz stosowanie działań profilaktyczno - ochronnych.

Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak: uzależnienie od środków psychoaktywnych, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról małżeńskich, rodzicielskich, zawodowych wyrażające się m.in. w postaci niedojrzałości emocjonalnej, problemach we współżyciu z ludźmi, trudnościach adaptacyjnych, niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym, szkolnym ujawniające się w postaci zachowań buntowniczych, agresywnych, konfliktowych, łamania przez dzieci i młodzież panujących obyczajów, norm, wartości. W wielu sytuacjach dzieci pochodzące z tych rodzin pozostawione są same sobie, większość wolnego czasu spędzają wśród rówieśników na podwórku, częściej pojawiają się u nich problemy w szkole (mniej czasu poświęcają przygotowywaniu się do lekcji, przeżywają więcej porażek szkolnych w efekcie, czego rezygnują z podejmowania wysiłku w zdobywaniu wiedzy), w takiej sytuacji rodzice nie pomagają, lecz podwyższają wymagania w stosunku do ocen i zachowania dziecka lub też w ogóle przestają się nim interesować. Dzieci odrzucane przez środowisko rodzinne szukają akceptacji wśród rówieśników, łączą się w grupy subkulturowe, zaczynają wagarować, uciekać z domu i popadać w konflikt z prawem.

Problemy opiekuńczo - wychowawcze, przemoc w rodzinie, konflikty międzypokoleniowe wielokrotnie są przyczyną umieszczania dzieci i młodzieży w placówkach opiekuńczo - wychowawczych lub resocjalizacyjnych, a dla dorosłych ofiar rodzinnej przemocy są powodem szukania schronienia i porad w placówkach oraz organizacjach pomocowych. Najczęstsze zagrożenia dla prawidłowego funkcjonowania rodziny wynikają z zerwania więzi rodzinnych, bezrobocia będącego przyczyną ubóstwa, występowania uzależnień od środków psychoaktywnych, w szczególności od alkoholu, czego skutkiem jest przemoc w rodzinie. Zjawisko przemocy występuje zarówno w sferze fizycznej, emocjonalnej i seksualnej, także, jako zaniedbania wobec dzieci.

Pomoc rodzinie jest zadaniem profesjonalnych służb społecznych w ramach systemu pomocy społecznej a także organizacji pomocowych. Ochrona rodziny jest istotnym obowiązkiem

społeczeństwa, gdyż funkcjonalne, bezpieczne i zdrowe społeczeństwo nie może istnieć bez zdrowej i trwałej rodziny.

Problem ten w latach 2012 - 2013 dotyczył ok. 14 % rodzin, natomiast w roku 2014 r. można zaobserwować minimalny spadek tego zjawiska do 11% w porównaniu do ogólnej liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej. Środowiska dotknięte tym problemem mogą skorzystać z pomocy przyznawanej na zasadach ogólnych, tj.: wsparcie finansowe w formie zasiłków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, refundacji kosztów wyżywienia dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole oraz do ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej, jak również refundacji kosztów wypoczynku dzieci, itd. (zob. tab. 8). W razie konieczności możliwy jest także kontakt z pedagogiem, psychologiem i prawnikiem.

W celu ochrony praw dziecka, w tym przede wszystkim prawa do wychowania w rodzinie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Radkowie prowadzi działania zmierzające do zabezpieczenia potrzeb dziecka przebywającego w rodzinie zagrożonej kryzysem bądź przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Pracownicy socjalni podejmują intensywną pracę socjalną mającą na celu monitorowanie sytuacji dziecka w rodzinie oraz pomoc w wypełnianiu ich funkcji. W przypadku rodzin patologicznych Ośrodek współpracuje z szeregiem instytucji. Na wniosek pracownika socjalnego możliwe jest ustanowienie przez Sąd kurateli.

Dodatkową formą wsparcia rodzin jest **usługa asystenta rodziny**, która skupia się przede wszystkim na: wsparciu rodziny w pokonywaniu trudności i barier, pomocy w uzyskaniu poprawy sytuacji w różnych obszarach funkcjonowania społecznego, wdrażaniu prawidłowych postaw rodzicielskich, odbudowaniu więzi i relacji rodzinnych. Praca z rodziną jest również organizowana i kontynuowana w sytuacji czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną, a rolą asystenta są działania ukierunkowane na rzecz jak najszybszego powrotu dziecka do rodziny (zob. tab. 6).

Tabela 6: Rodziny objęte asystenturą na terenie gminy Radków w latach 2012-2014

Liczba rodzin	2012	2013	2014
Ogółem, w tym:	17	27	25
Liczba dzieci w rodzinach	43	64	59

Źródło: Opracowane przez OPS w Radkowie z/s w Ścinawce Średniej

Natomiast w przypadku braku możliwości zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez biologicznych rodziców, dzieci na podstawie orzeczenia sądu umieszczane są w pieczy rodzinnej lub instytucjonalnej (zob. tab. 7).

Tabela 7: Liczba rodzin i dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
Liczba rodzin	5	9	11
Liczba dzieci	8	15	18

Źródło: Opracowane przez OPS w Radkowie z/s w Ścinawce Średniej

W pracy z rodziną ważna jest koordynacja działań różnych instytucji i służb wsparcia rodziny, poprzez m.in. powoływanie grup interdyscyplinarnych, w skład, których wchodzić będą w szczególności: asystent rodziny, pracownik socjalny, pedagog, przedstawiciel policji, kurator sądowy.

Tabela 8: Liczba osób korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2012-2014

Rodzaj udzielonych świadczeń	Liczba gospodarstw domowych objętych pomocą przez OPS		
	2012	2013	2014
ZADANIA ZLECONE			
Zasiłek rodzinny	353	332	287
Zasiłek pielęgnacyjny	207	221	223
Świadczenie pielęgnacyjne	50	50	31
Zasiłek dla opiekuna	0	0	23
Składki na ubezpieczenie społeczne	31	32	34
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	12	12	13
Fundusz Alimentacyjny	63	76	60
Dodatek energetyczny	0	0	11
ZADANIA WŁASNE			
Zasiłek okresowy	207	279	213
Zasiłek stały	57	56	58
Zasiłek celowy	260	286	251
Specjalny zasiłek celowy	15	13	20
Zdarzenie losowe	4	2	0
Usługi opiekuńcze	9	12	14
Dożywianie dzieci	105	113	101
Sprawienie pogrzebu	1	4	0
Dodatki mieszkaniowe	133	111	116
Pomoc dla Kombatantów	0	0	0

Źródło: Opracowane przez OPS w Radkowie z/s w Ścinawce Średniej

W świetle ustawy o pomocy społecznej, świadczenia z pomocy społecznej mogą mieć charakter pieniężny lub niepieniężny. Do pierwszej kategorii zalicza się m.in. zasiłki: stały, okresowy, celowy i specjalny zasiłek celowy. Z kolei świadczenia niepieniężne to m.in.: praca socjalna, sprawienie pogrzebu, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze, pobyt i usługi w domu pomocy społecznej, opieka i wychowanie w rodzinie zastępczej i placówce opiekuńczo-wychowawczej. Natomiast ze względu na sposób finansowania świadczenia można podzielić na świadczenia realizowane w ramach zadań własnych i zleconych. Oprócz świadczeń z pomocy społecznej, OPS udzielił znacznego wsparcia w ramach zasiłków rodzinnych, świadczeń opiekuńczych, funduszu alimentacyjnego oraz dodatków mieszkaniowych.

Powyższe zestawienie stanowi cenne, dodatkowe źródło informacji. Struktura udzielonych świadczeń potwierdza niejako, że dominującymi problemami społecznymi w gminie są ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba oraz niezaradność życiowa. Uwagę zwraca znaczna grupa dorosłych niezdolnych do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, które otrzymują zasiłek stały, a także duża liczba osób korzystających z zasiłków okresowych z tytułu bezrobocia. Niepokojąca wysoka jest również liczba osób korzystających ze wsparcia funduszu alimentacyjnego. To znaczy, że wielu rodziców uchyla się od obowiązku łożenia środków na opiekę i wychowanie swoich dzieci. Największa wartość świadczeń była udzielana jednak w ramach świadczeń rodzinnych, mających na celu częściowe pokrycie wydatków utrzymania dziecka (zob. tab. 8).

Osoby potrzebujące mogą też zwrócić się do Ośrodka Pomocy Społecznej o przyznanie dodatku mieszkaniowego oraz dodatku energetycznego. **Dodatek mieszkaniowy** jest świadczeniem pieniężnym wypłacanym przez gminę, mającym na celu dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. Pomoc ta przysługuje w przypadkach określonych przepisami. W badanym okresie, tj. od 2012 roku można zauważyć minimalny spadek korzystających z pomocy w tej formie w porównaniu do lat 2013, 2014, o ok. 20 osób (zob. tab. 9).

Tabela 9: Ilość osób pobierających dodatki mieszkaniowe i energetyczne na terenie gminy Radków w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
Liczba osób pobierających dodatki mieszkaniowe	366	355	386
Liczba osób pobierających dodatki energetyczne	0	0	47

Źródło: Opracowane przez OPS w Radkowie z/s w Ścinawce Średniej

Dodatek energetyczny zadanie zlecone finansowane z budżetu państwa, realizowane przez OPS od 9 stycznia 2014 roku, przysługuje osobie, która spełnia łącznie 3 warunki:

- ma przyznany dodatek mieszkaniowy
- jest stroną umowy sprzedaży energii elektrycznej lub umowy kompleksowej (umowy na przesyłanie i sprzedaż energii elektrycznej) zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym,
- zamieszkuje w lokalu, do którego jest dostarczana energia elektryczna.

Na terenie gminy znaczna liczba rodzin oraz osób samotnie gospodarujących funkcjonuje dzięki częściowemu, a niekiedy całkowitemu wsparciu państwa (gminy). To znaczy, że ich dochód pochodzi w pewnej części albo nawet w całości ze środków publicznych. W ten sposób urzeczywistniana jest zasada solidaryzmu społecznego.

4.2. Bezrobocie

Obecność zagrożenia stanem braku pracy i konieczności życia na bardzo niskim poziomie materialnym uznane zostały za istotne problemy zdaniem mieszkańców. Bezpieczeństwo finansowe i społeczne jest warunkowane głównie posiadaniem zatrudnienia. Brak pracy jest podstawowym czynnikiem, który przyczynia się do ubożenia rodzin oraz źródłem innych problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie zarówno rodzin jak i jednostek w lokalnej społeczności. Bezrobocie stanowi współcześnie jeden z największych problemów społecznych. Ustawa o pomocy społecznej wymienia bezrobocie w czołówce zjawisk wywołujących trudne sytuacje życiowe uzasadniające udzielenie pomocy społecznej. Społeczne brzemień bezrobocia jest dotkliwie tym bardziej, że powoduje powstawanie innych obszarów ludzkiej biedy i jest zasadniczym powodem marginalizacji osób i rodzin. Bezrobocie jest jednym z podstawowych źródeł ubóstwa, przyczynia się do powstawania takich zjawisk jak bezdomność, przemoc, alkoholizm, a także zakłóca

prawidłowe funkcjonowanie rodziny. Dysfunkcja ta jest od wielu lat problemem mieszkańców gminy.

W przypadku bezrobocia, jako powodu zwracania się o pomoc, można stwierdzić, że w latach 2012 - 2013 problem ten utrzymywał się na względnie stałym poziomie i dotyczył ok. 64% wszystkich rodzin, natomiast w 2014 roku można zaobserwować minimalny spadek do 56% (zob. tab.5). W celu likwidacji skutków tego zjawiska, podobnie jak w przypadku ubóstwa, pracownicy socjalni wnioskuje o udzielenie pomocy materialnej. Najważniejszą jednak sprawą w walce z bezrobociem jest likwidacja jego przyczyn. Prowadzona jest ona poprzez pracę socjalną zmierzającą do mobilizacji klientów pomocy społecznej w poszukiwaniu zatrudnienia (kontrakty socjalne). Istotną rolę odgrywa także współpraca Ośrodka Pomocy Społecznej w Radkowie z Powiatowym Urzędem Pracy w Kłodzku w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy oraz o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach.

Przedstawione poniżej dane pochodzą z Powiatowego Urzędu Pracy w Kłodzku i odnoszą się wyłącznie do osób zarejestrowanych w urzędzie, jako osoby bezrobotne.

Tabela 10: Liczba osób bezrobotnych w gminie Radków w latach 2012-2014

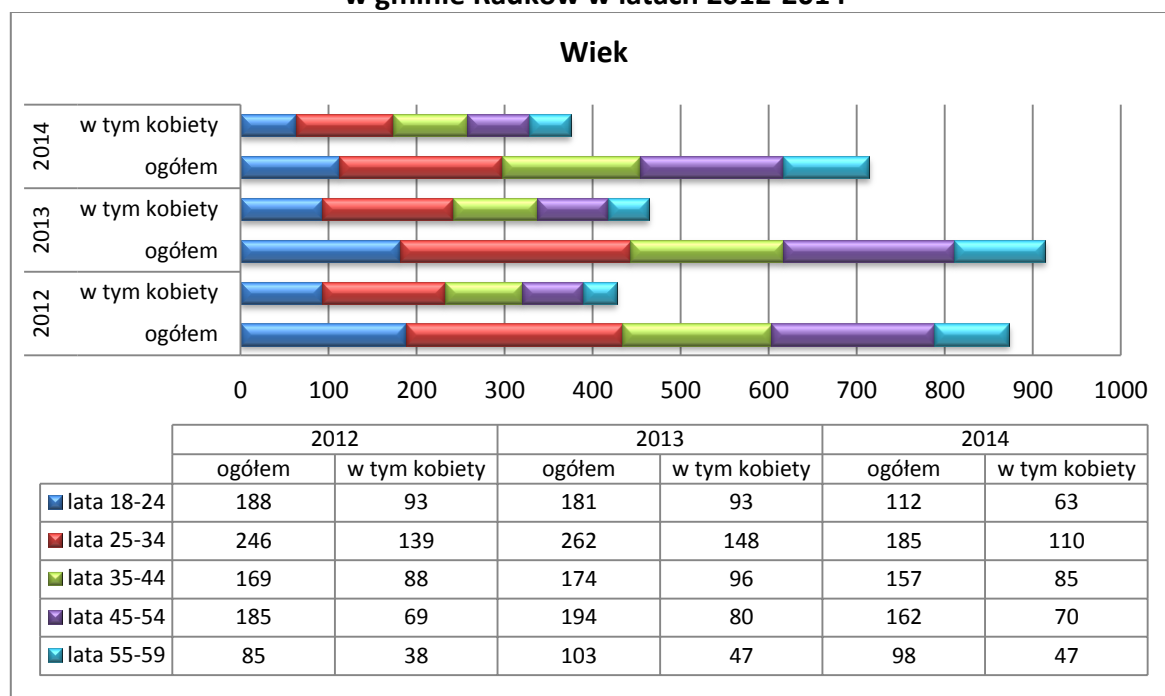
Rok	Liczba bezrobotnych
2012	902
2013	950
2014	769

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP w Kłodzku

Jak wynika z tabeli w roku 2012 liczba bezrobotnych w gminie Radków kształtowała się na poziomie 902 osób, natomiast w roku 2013 ich liczba wzrosła o 48, jednak na koniec grudnia 2014 roku liczba osób bezrobotnych wynosiła 769 czyli o 181 osób mniej niż w roku poprzednim. Pierwszy kwartał 2015 roku przyniósł kolejny spadek liczby bezrobotnych (zob. tab. 10).

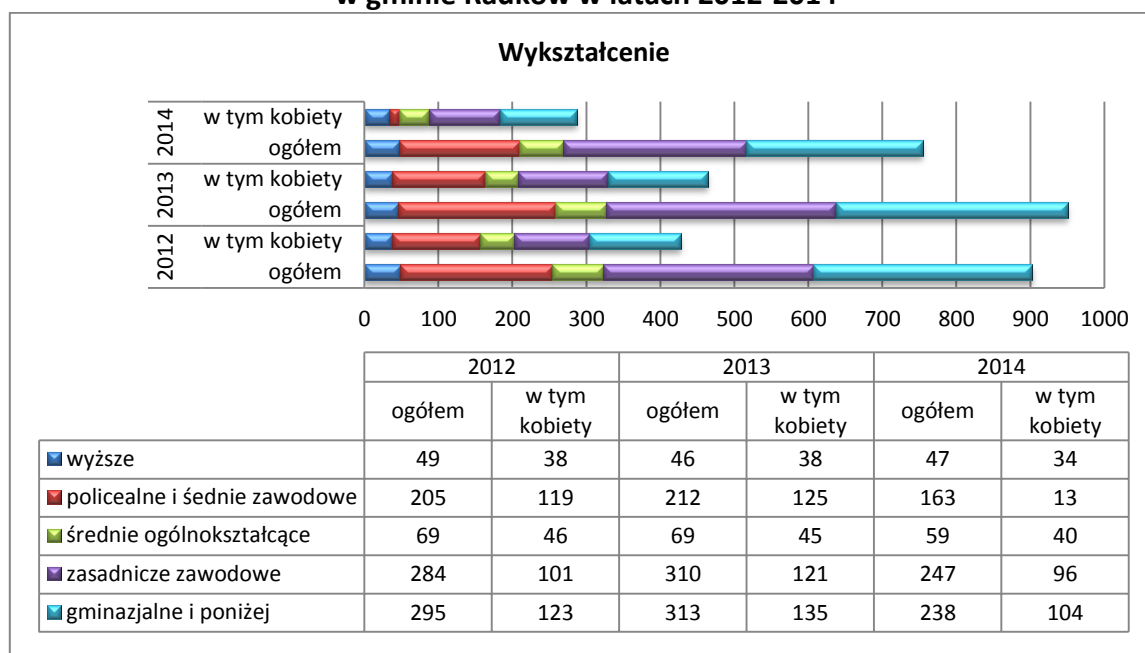
Wykres 7: Struktura bezrobotnych według wieku w gminie Radków w latach 2012-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP w Kłodzku

Analizując powyższe dane można stwierdzić, że najliczniejsza grupa bezrobotnych na przestrzeni lat 2012-2014 to osoby w przedziale wiekowym 25-34 lata, w tym najwięcej bezrobotnych to kobiety. Warto zauważyć, że dość dużą grupę stanowią osoby w wieku 55-59 (zob. wyk. 7).

Wykres 8: Struktura bezrobotnych według wykształcenia w gminie Radków w latach 2012-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP w Kłodzku

Z powyższego wykresu wynika, że najliczniejszą grupę bezrobotnych na przestrzeni lat 2012-2014 generowały osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym i gimnazjalnym lub niższym. Najmniej osób bezrobotnych to osoby z wykształceniem wyższym oraz średnim ogólnokształcącym (zob. wyk. 8).

Tabela 11: Wyłączenia z ewidencji bezrobotnych w gminie Radków w latach 2012-2014

Wyszczególnienie		Bezrobotni wyłączeni z ewidencji						
		2012		2013		2014		
		ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	
Liczba osób wyłączonych z ewidencji bezrobotnych, w tym z przyczyn:		937	464	940	438	1111	527	
podjęcia pracy		447	213	473	225	531	257	
z tego:	niesubsydiowanej	376	190	418	212	467	238	
	subsydiowanej	71	23	55	13	64	19	
	z tego:	prac interwencyjnych	13	5	3	2	5	0
		robót publicznych	30	3	24	3	17	2
		podjęcia działalności gospodarczej	7	4	14	4	19	6
		podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	21	11	14	4	19	8
		inne	-	-	-	-	4	3
rozpoczęcia szkolenia	22	10	16	2	21	7		
rozpoczęcia stażu	73	48	65	48	75	52		
rozpoczęcia pracy społecznie użytecznej	-	-	-	-	-	-		
rozpoczęcia realizacji indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego lub podpisania kontraktu socjalnego	18	8	12	5	18	10		
odmowy bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy	8	3	12	4	27	10		
nie potwierdzenia gotowości do pracy	220	93	220	72	261	93		
dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego	108	70	98	65	138	76		

Źródło: Sprawozdanie PUP w Kłodzku

Analizując powyższą tabelę należy zauważyć, że na przestrzeni lat 2012-2014 liczba osób, które podjęły pracę z roku na rok wzrastała. W roku 2012 wynosiła 447 osób natomiast w 2014 było ich już 531, to aż o 84 osoby więcej. W roku 2014 wzrosła również liczba osób, które podjęły staż.

Przeanalizowano również dane z raportów Ministerstwa Gospodarki w zakresie ilości rozpoczętych indywidualnych działalności gospodarczych według głównego miejsca

wykonywania działalności na terenie gminy Radków w latach 2012-2014. Wynika z nich, że coraz więcej osób podejmuje się rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej na własną rękę (zob. tab. 12).

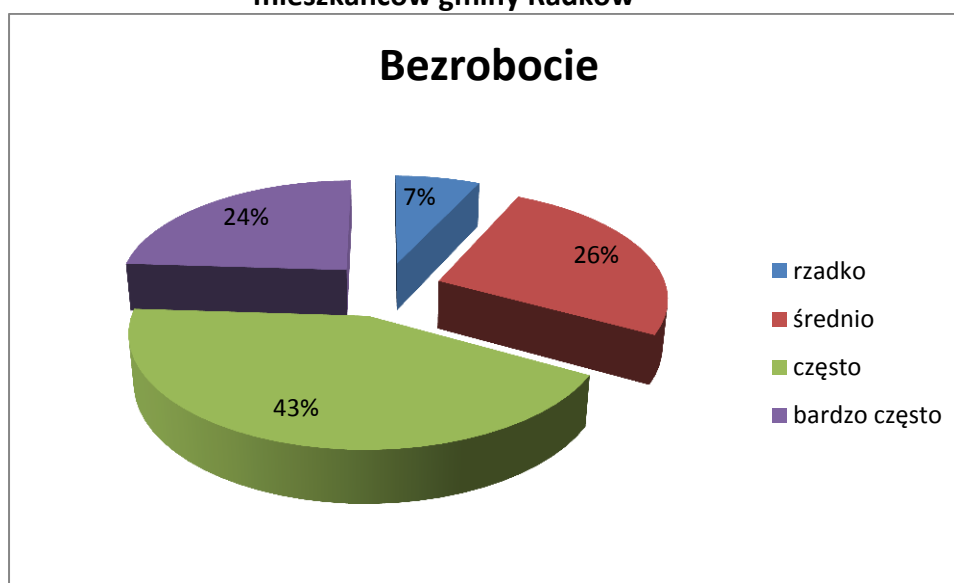
Tabela 12: Ilość rozpoczętych indywidualnych działalności gospodarczych według głównego miejsca wykonywania działalności na terenie gminy Radków w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
Ilość rozpoczętych indywidualnych działalności gospodarczych	54	40	63

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ministerstwa Gospodarki

Podczas prowadzenia badań ankietowych przez Oficynę profilaktyczną, zapytano również osoby dorosłe, o to czy bezrobocie jest częstym zjawiskiem występującym na terenie gminy Radków (zob. wyk. 9).

Wykres 9: Częstotliwość występowania zjawiska bezrobocia z perspektywy dorosłych mieszkańców gminy Radków

43% mieszkańców uznało bezrobocie za częsty problem gminy, a 24% wskazało, iż jest on nawet bardzo częstym zjawiskiem.

W powyższej analizie nie zostały uwzględnione osoby bezrobotne, które nie zarejestrowały się w urzędzie pracy, dlatego należy wziąć pod uwagę fakt, że brak danych o wszystkich osobach niepracujących zawodowo znacznie zniekształca obraz tego zjawiska na terenie gminy, gdyż zapewne ich liczba jest znacznie większa niż pokazują powyższe statystyki.

4.3. Bezdomność

Bezdomność jest kolejnym powodem ubiegania się o pomoc z Ośrodka Pomocy Społecznej. Jest to jest jedna z najgroźniejszych patologii społecznych. Pomoc państwa dla osób bezdomnych została określona ustawą o pomocy społecznej, w myśl, której bezdomnemu należy się tymczasowe miejsce noclegowe, odzież i posiłek, a w niektórych przypadkach też zasiłek i inne formy pomocy.

Ustawa o pomocy społecznej bezdomnym określa „osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania”.

Można zaobserwować, że w porównaniu z innymi powodami przyznawania pomocy zjawisko to jest znikome i dotyczy ok. 0,04 % w porównaniu do ogólnej liczby osób korzystających z pomocy (zob. tab. 5). Osoby te pomimo braku stałego zameldowania nie zostają bez „dachu nad głową” gdyż zamieszkują u rodzin lub znajomych, bądź też umieszczane są w placówkach zapewniających im całodzienne schronienie.

4.4. Uzależnienia

Jednymi z głównych przejawów patologii społecznych są uzależnienia. Dla lepszego zrozumienia istotności uzależnień przedstawiono definicję tego zjawiska według K. Zajączkowskiego: *Uzależnienie to psychiczny i fizyczny stan wynikający z interakcji między żywym organizmem a substancją chemiczną, charakteryzujący się zmianami zachowania i innymi reakcjami, do których należy konieczność przyjmowania danej substancji w sposób ciągły lub okresowy, w celu doświadczenia jej wpływu na psychikę lub by uniknąć przykrych objawów towarzyszących brakowi substancji*⁵. W niniejszej Strategii skupiono się na uzależnieniu od alkoholu, narkotyków i dopalaczy, nikotyny oraz komputera i Internetu.

4.4.1. Uzależnienie od alkoholu

Trudną grupę dysfunkcyjną stanowią **osoby uzależnione od alkoholu**. Według najnowszej klasyfikacji zespół uzależnienia od alkoholu jest chorobą chroniczną i postępującą, która zaczyna się i rozwija bez świadomości osoby zainteresowanej, polega na

⁵ K. Zajączkowski, *Uzależnienia od substancji psychoaktywnych*, WSiP, Warszawa 2003, s. 39–40.

niekontrolowanym picie napojów alkoholowych i może doprowadzić do przedwczesnej śmierci.

Nadużywanie napojów alkoholowych stanowi bardzo poważny problem społeczny. Zjawisko to jest złożone i trudne do przezwyciężenia. Szerzące się zjawisko alkoholizmu dotyka wielu mieszkańców i nie respektuje płci, wieku ani statusu intelektualnego. Jego rozmiar i niszczycielskie działanie daje się zaobserwować wśród klientów Ośrodka Pomocy Społecznej w Radkowie.

Ilość zdiagnozowanych środowisk wynosi ok. 13% korzystających z pomocy OPS w Radkowie (zob. tab. 5). W tej kwestii OPS współpracuje z Miejsko-Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radkowie, kuratorami sądowymi, funkcjonariuszami policji i straży miejskiej. Osoby dotknięte tą chorobą mogą liczyć na pomoc w załatwieniu niezbędnych spraw związanych z podjęciem leczenia w specjalnie do tego powołanych Poradniach Odwykowych.

Problem nadużywania alkoholu przez podopiecznych pomocy społecznej jest bardzo skomplikowany, ponieważ obok alkoholizmu występują zaburzenia komunikacji między członkami rodziny, bieda, problemy wychowawcze i zdrowotne. Niestety z roku na rok liczba rodzin, którym udzielono wsparcia z powodu alkoholizmu wzrasta (zob. tab. 13).

Tabela 13: Dane OPS w Radkowie w zakresie liczby rodzin, którym udzielono wsparcia z tytułu alkoholizmu lub narkomanii w latach 2012-2014

Rok	Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia z powodu alkoholizmu	Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia z powodu narkomanii
2012	56	1
2013	57	1
2014	61	1

Źródło: Opracowane przez OPS w Radkowie z/s w Ścinawce Średniej

4.4.1.1. Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radkowie zajmuje się między innymi realizacją zadań wynikających z Miejsko-Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W jej skład wchodzi pięć osób. Komisja realizuje zadania takie jak:

1. Przyjmowanie i rejestrowanie wniosków o leczenie odwykowe;
2. Przeprowadzanie rozmów motywacyjnych z osobami uzależnionymi od alkoholu;
3. Kierowanie osób na badania biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu;
4. Kierowanie wniosków do Sądu rejonowego w Kłodzku o nałożenie obowiązku leczenia w zakładzie lecznictwa odwykowego;
5. Opiniowanie wniosków o wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych;
6. Opiniowanie wniosków o dofinansowanie programów z zakresu profilaktyki;
7. Kontrolowanie zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych;
8. Udzielanie informacji dotyczących placówek zajmujących się leczeniem i terapią osób uzależnionych i współuzależnionych;
9. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
10. Tworzenie i realizacja Miejsko–Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
11. Tworzenie i realizacja Miejsko–Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

Tabela 14: Działania podejmowane przez Miejsko-Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Radków w latach 2012-2014

Działania	2012	2013	2014
Liczba osób zgłoszonych na Komisję przez:	24	33	27
• rodzinę lub znajomych	8	12	9
• policję	10	7	10
• kuratora	2	3	3
• instytucje pomocy społecznej	2	8	2
• zespół interdyscyplinarny	2	2	2
• instytucje oświatowe	0	1	1
Liczba osób, które stawiły się na Komisję i z którymi przeprowadzono rozmowy o podjęcie leczenia odwykowego	17	19	27
Liczba wniosków skierowanych przez Miejsko-Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w na badanie biegłych sądowych	6	5	8
Liczba osób skierowanych na przymusowe leczenie	5	7	8
Ilość wydanych opinii o wydanie zezwoleń	40	50	50

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radkowie

Liczba osób zgłoszonych na Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2012-2014 kształtowała się różnicowanie. W roku 2012 na Komisję wpłynęły 24 wnioski, w roku 2013 ich ilość była większa o 9, natomiast w roku 2014 odnotowano

tendencję spadkową. Najwięcej wniosków o leczenie odwykowe z roku na rok wpływa od rodziny lub znajomych osób uzależnionych od alkoholu jak i przez policję. Warto zauważyć, że coraz więcej wzywanych osób stawia się na Komisję, w roku 2014 ich liczba wynosiła 100%. Tendencja zwykła da się zauważyć również, jeśli chodzi o liczbę wniosków skierowanych przez Miejsko-Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na badanie biegłych sądowych oraz osób skierowanych na przymusowe leczenie (zob. tab. 14).

4.4.1.2. Punkt konsultacyjny

Od 2006 roku w Radkowie funkcjonuje Punkt konsultacyjny, który jest otwarty raz w tygodniu. Punkt ten pełni ważną rolę w lokalnym systemie pomocy, zgłaszają się do niego osoby mające problemy z nadużywaniem alkoholu, współuzależnione, ofiary przemocy w rodzinie. W punkcie konsultacyjnym znajduje się również do wypożyczenia fachowa literatura dotycząca uzależnień. Jak wynika ze sprawozdań Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radkowie liczba rozmów motywacyjnych do zaprzestania picia oraz podjęcia próby leczenia choroby alkoholowej z roku na rok wzrasta. W roku 2012 takich rozmów przeprowadzono 22, natomiast w roku 2014 roku ich liczba wynosiła 39. W punkcie udzielane są również porady jak postępować ze sprawcami przemocy domowej oraz informacje o chorobie alkoholowej, sposobach zachowań asertywnych i jak radzić sobie z trzeźwością i problemami rodzinnymi. Warto zauważyć, że każdego roku do punktu zgłaszało się więcej kobiet niż mężczyzn. Prowadzone są też rozmowy z kuratorami sądowymi, pedagogami szkolnymi i asystentem rodzinnym (zob. tab. 15).

Tabela 15: Liczba osób korzystających z Punktu konsultacyjnego w Radkowie w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
Ilość rozmów	22	23	39
Ilość porad	10	9	9
Informacje o chorobie	18	21	12
Ilość dyżurów	50	50	52
Mężczyźni	7	8	8
Kobiety	11	12	9
Mażeństwa	2	2	1

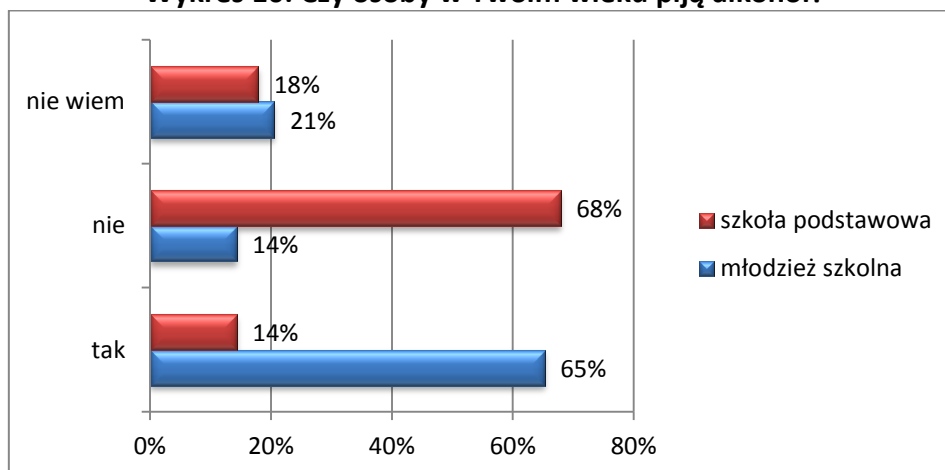
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radkowie

4.4.1.3. Uzależnienie od alkoholu z perspektywy dzieci i młodzieży szkolnej na terenie gminy Radków

Pierwszym problemem społecznym diagnozowanym przez Oficynę profilaktyczną wśród dzieci i młodzieży szkolnej gminy Radków było narażenie na problem alkoholowy. W tym celu uczniom zadano szereg pytań związanych ze skalą zjawiska w otoczeniu oraz indywidualnymi doświadczeniami z alkoholem.

Na początku uczniowie zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytanie „Czy osoby w Twoim wieku piją alkohol”. Respondenci mogli jedynie odpowiedzieć nie wiem, tak lub nie (zob. wyk. 10).

Wykres 10: Czy osoby w Twoim wieku piją alkohol?

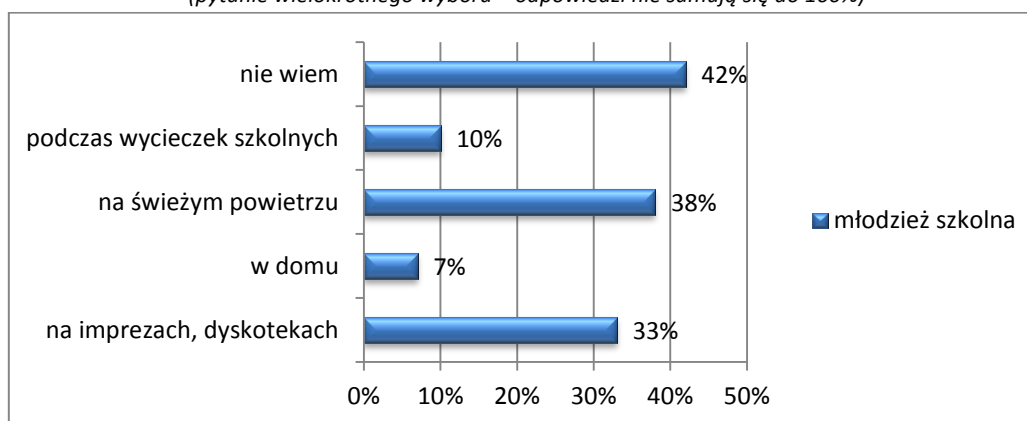
Jak wynika z wykresu tylko 14% uczniów szkoły podstawowej i aż 65% młodzieży szkolnej twierdzi, że rówieśnicy piją alkohol. Badanie wskazuje na to, że problem spożywania alkoholu występuje w znacznej skali wśród młodzieży szkolnej.

Następnie proszono młodzież szkolną o zaznaczenie miejsc, w których rówieśnicy spożywają alkohol podając przykładowe odpowiedzi: nie wiem, podczas wycieczek szkolnych, na świeżym powietrzu, w domu, na imprezach, dyskotekach. Pytanie to było pytaniem wielokrotnego wyboru (zob. wyk. 11).

Wykres 11: Gdzie osoby w Twoim wieku piją alkohol?

(pytanie wielokrotnego wyboru – odpowiedzi nie sumują się do 100%)

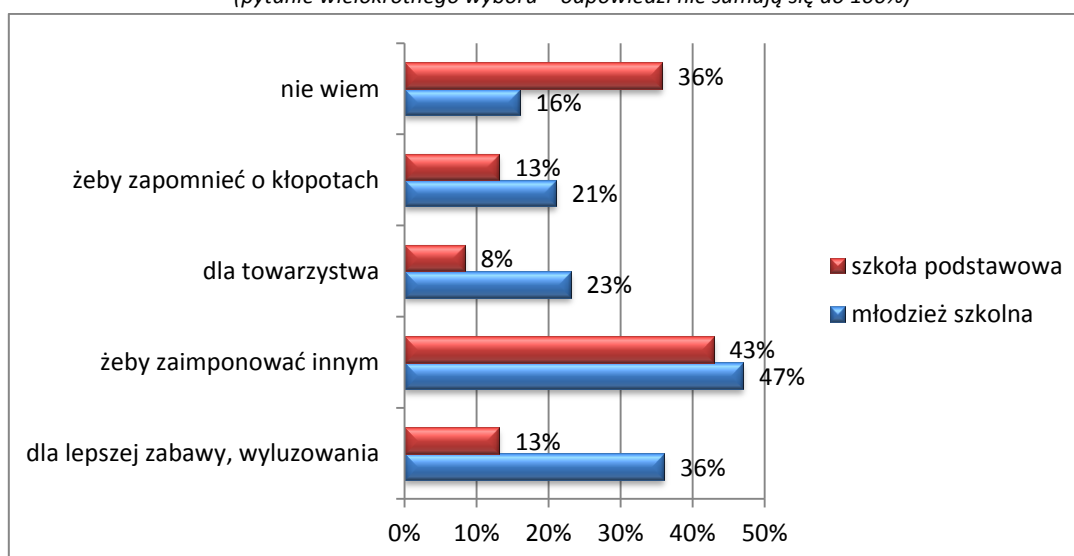

Jak wynika z powyższego wykresu młodzież szkolna najczęściej spożywa alkohol na świeżym powietrzu (38%) oraz na imprezach, dyskotekach (33%). Spożywanie alkoholu podczas wycieczek szkolnych wybrało 10% respondentów, a w domu 7% ankietowanych.

Kolejne pytanie miało na celu ustalenie przyczyn spożywania alkoholu przez uczniów szkół podstawowych oraz młodzież szkolną, podając przykładowe odpowiedzi: nie wiem, żeby zapomnieć o kłopotach, dla towarzystwa, żeby zaimponować innym, dla lepszej zabawy, wyluzowania. W tym pytaniu również można było zaznaczyć kilka odpowiedzi (zob. wyk. 12).

Wykres 12: Z jakich powodów osoby w Twoim wieku piją alkohol?

(pytanie wielokrotnego wyboru – odpowiedzi nie sumują się do 100%)

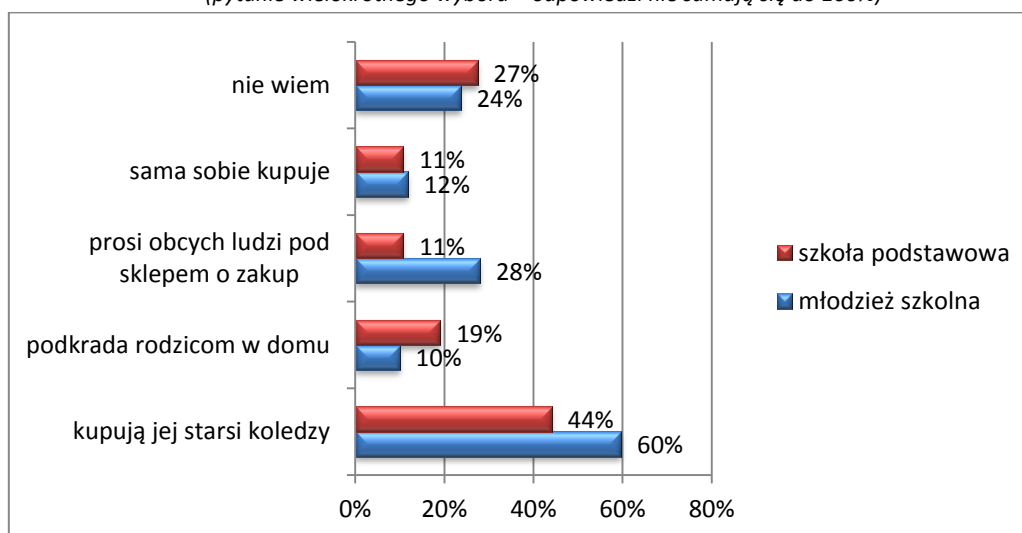
43% uczniów szkół podstawowych, 47% młodzieży szkolnej uważa, że osoby w ich wieku sięgają po alkohol żeby zaimponować innym, następnie 13% młodszych uczniów, 36%

młodzieży szkolnej dla lepszej zabawy, wyluzowania, 8% uczniów szkoły podstawowej, 23% starszych uczniów dla towarzystwa. Respondenci zauważyli także zależność między spożywaniem alkoholu przez młodych ludzi a pojawiającymi się w ich życiu problemami: 13% uczniów szkoły podstawowej, 21% młodzieży szkolnej stwierdziło, że ich rówieśnicy sięgają po alkohol, by zapomnieć o kłopotach.

Kolejno badanym uczniom zadano pytanie o sposoby zdobywania alkoholu przez dzieci i młodzież szkolną. 44% uczniów szkół podstawowych, 60% młodzieży szkolnej wskazało na kupowanie alkoholu przez starszych kolegów. 11% uczniów szkoły podstawowej, 18% starszych uczniów uznało, że osoby niepełnoletnie proszą obcych ludzi pod sklepem o pomoc, 19% młodszych uczniów, 10% młodzieży szkolnej, iż podkradają alkohol rodzicom w domu. 11% uczniów szkoły podstawowej, 12% starszych uczniów stwierdziło, że młodzież sama sobie kupuje alkohol (zob. wyk. 13).

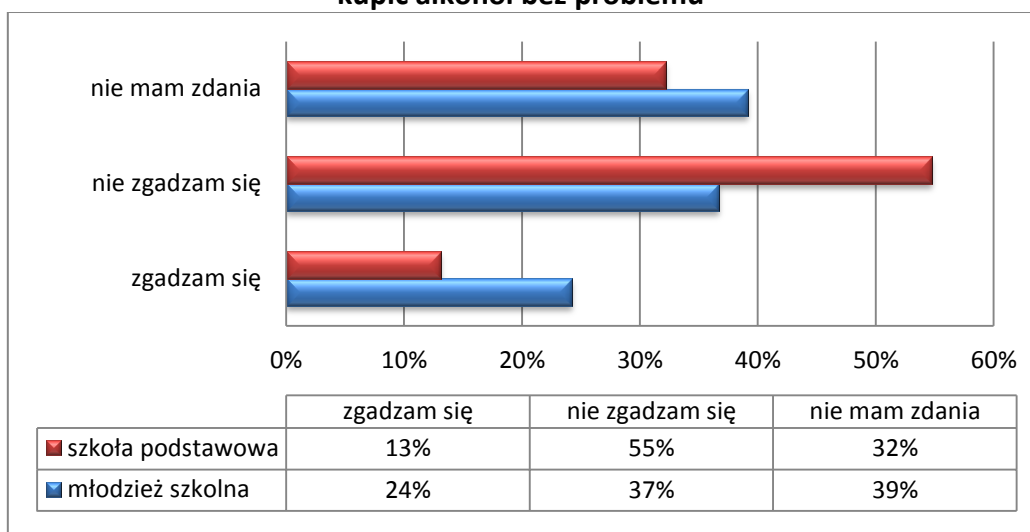
Wykres 13: Jak młodzież w Twojej okolicy może zdobyć alkohol?

(pytanie wielokrotnego wyboru – odpowiedzi nie sumują się do 100%)

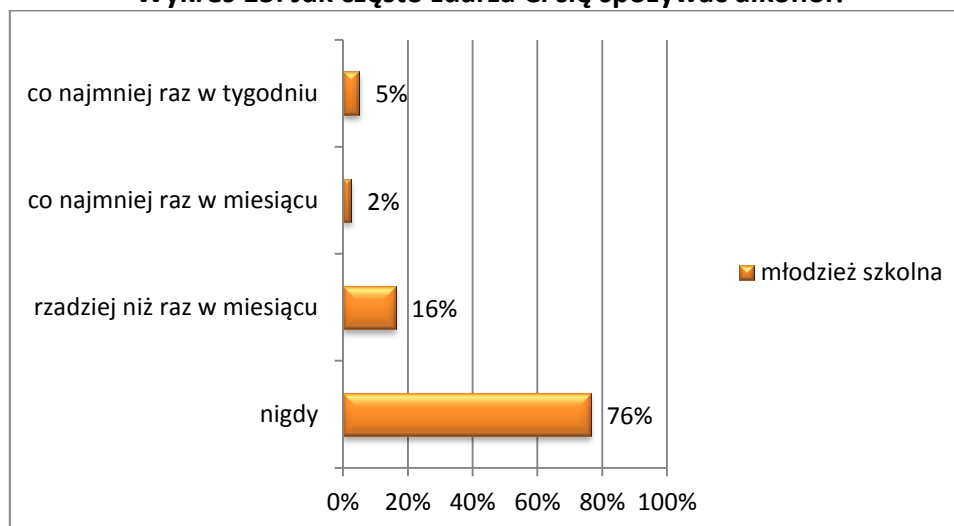
Następnie zadano pytanie czy na terenie gminy Radków występują miejsca, w których osoba niepełnoletnia może nabyć alkohol, 55% uczniów szkoły podstawowej oraz 37% młodzieży szkolne uważa, że w gminie nie ma takich miejsc. 13% młodszych uczniów, 24% młodzieży szkolnej twierdzi jednak, iż w obrębie gminy występują takie miejsca. 32% uczniów szkoły podstawowej, 39% młodzieży szkolnej nie ma zdania w tej kwestii (zob. wyk. 14).

Wykres 14: „W mojej gminie są miejsca, gdzie osoba niepełnoletnia może kupić alkohol bez problemu”

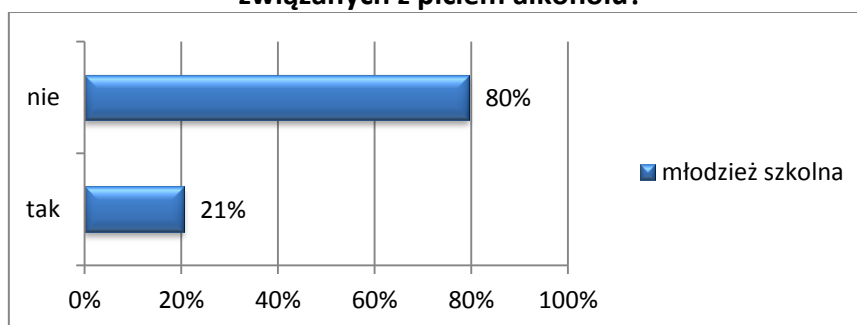
Dalej młodzież szkolna określiła częstotliwość spożywania przez nich alkoholu. 76% respondentów nie przyznaje się do spożywania alkoholu. 16% ankietowanych pije rzadziej niż raz w miesiącu, 2% co najmniej raz w miesiącu, a 5% co najmniej raz w tygodniu (zob. wyk. 15).

Wykres 15: Jak często zdarza Ci się spożywać alkohol?

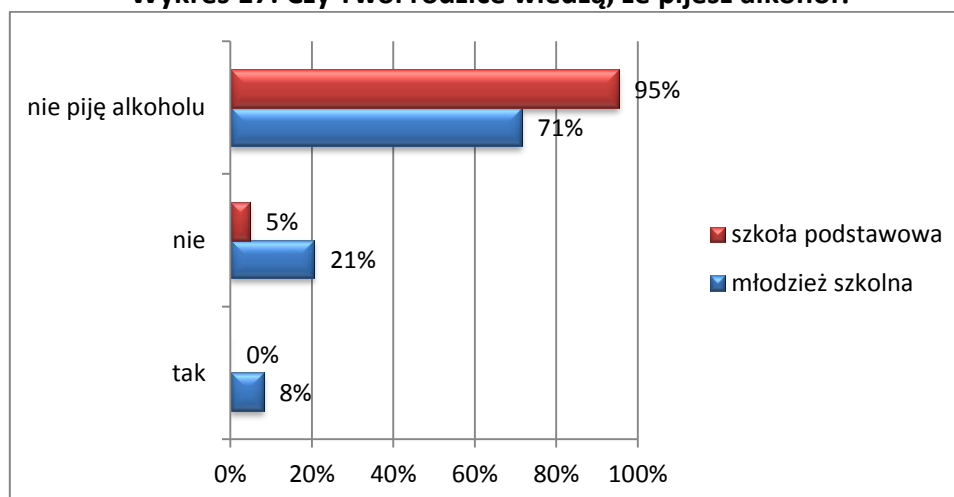
Kolejno zapytano o to czy spożywających alkohol spotkały nieprzyjemności z tego tytułu. Większość badanej młodzieży szkolnej wskazuje, że nigdy nie doświadczyło nieprzyjemnych społecznych konsekwencji związanych z pićm alkoholu (80%). 21% ankietowanych przyznaje, że spotkały ich nieprzyjemności z powodu spożywania alkoholu (zob. wyk. 16).

Wykres 16: Czy doświadczyłeś jakichś nieprzyjemnych społecznych konsekwencji związanych z piciem alkoholu?

Zapytano również: Czy Twoi rodzice wiedzą, że pijesz alkohol? Badanie miało na celu zobrazowanie tego, czy rodzice są świadomi faktu spożywania alkoholu przez ich dzieci (zob. wyk. 17).

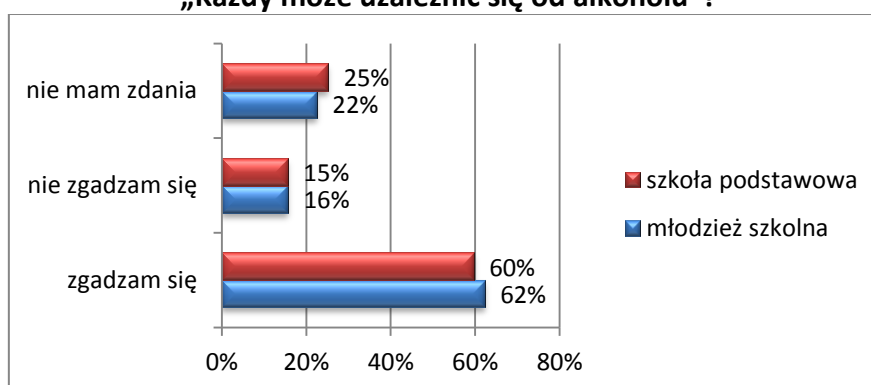
Wykres 17: Czy Twoi rodzice wiedzą, że pijesz alkohol?

Większość uczniów szkół podstawowych (95%) oraz młodzieży szkolnej (71%) zadeklarowało, że nie pije alkoholu. 5% uczniów szkoły podstawowej, 21% młodzieży szkolnej wskazuje, że ich rodzice nie wiedzą o spożywaniu przez nich alkoholu, a 8% starszych uczniów twierdzi, iż wiedzą.

Celem kolejnego pytania było ukazanie czy dzieci i młodzież są świadome, że można uzależnić się od alkoholu (zob. wyk. 18).

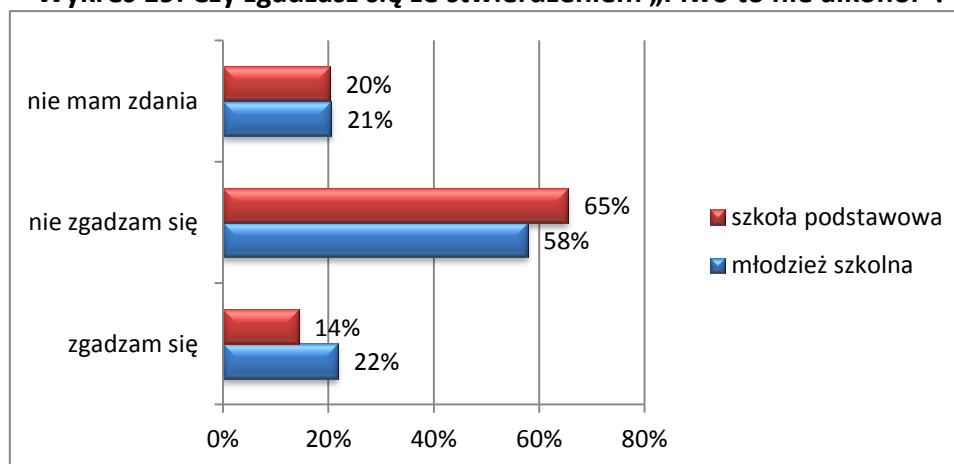
Wykres 18: Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem „Każdy może uzależnić się od alkoholu”?

Większość uczniów poprawnie twierdzi, że każdy może uzależnić się od alkoholu – 60% uczniów szkoły podstawowej, 62% młodzieży szkolnej. Przeciwnego zdania jest 15% młodszych uczniów, 16% młodzieży szkolnej.

Na końcu poproszono ankietowanych o odpowiedź na pytanie: Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem „Piwo to nie alkohol”? Większość badanych uczniów poprawnie klasyfikuje piwo, jako rodzaj alkoholu – 65% uczniów szkoły podstawowej, 58% młodzieży szkolnej. Przeciwnego zdania jest 14% uczniów szkoły podstawowej, 22% starszych uczniów. Warto zauważyć, że odsetek błędnych odpowiedzi wzrasta wraz z wiekiem (zob. wyk. 19).

Wykres 19: Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem „Piwo to nie alkohol”?

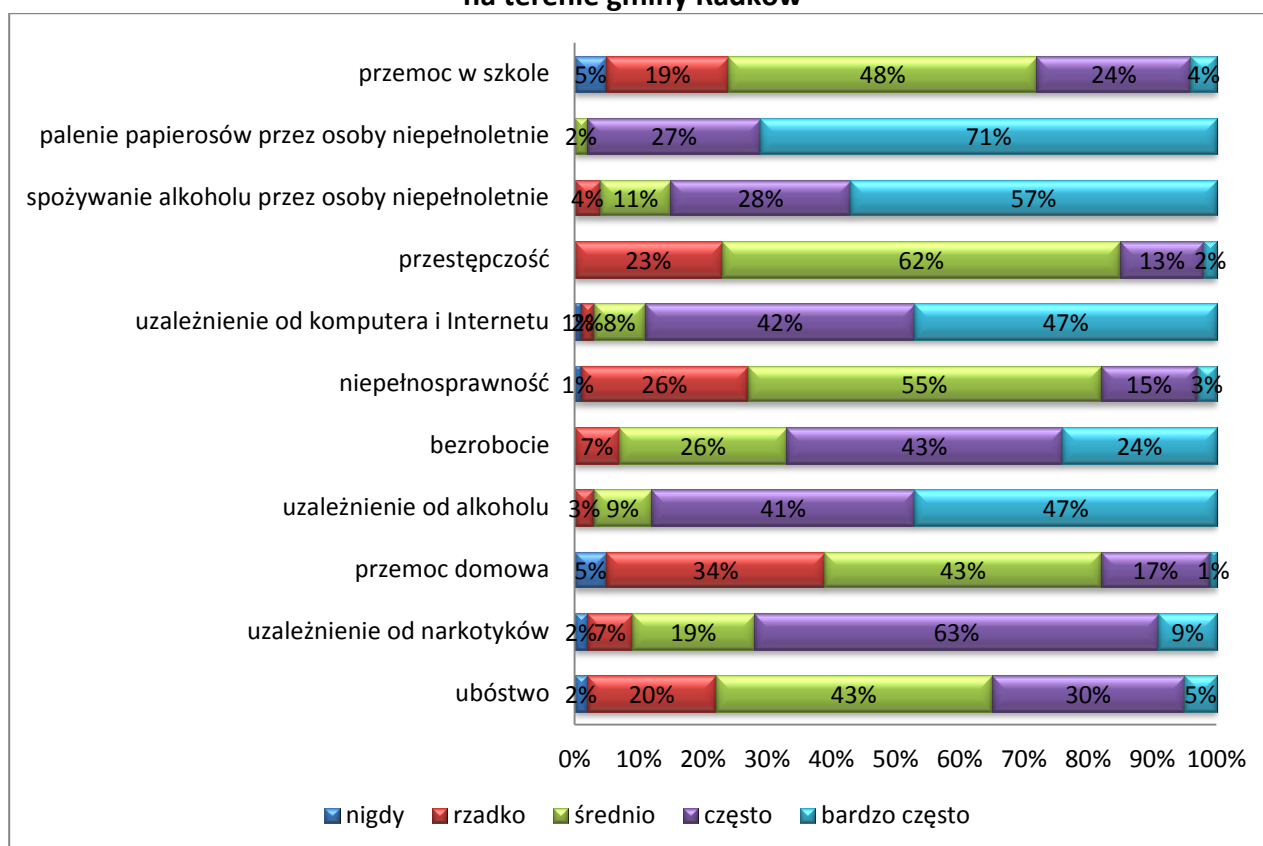

4.4.1.4. Uzależnienie od alkoholu z perspektywy dorosłych mieszkańców gminy Radków

Pierwsza część pytań skierowana do dorosłych mieszkańców gminy dotyczyła postrzegania i oceny wybranych problemów społecznych, z którymi zmagają się mieszkańcy gminy.

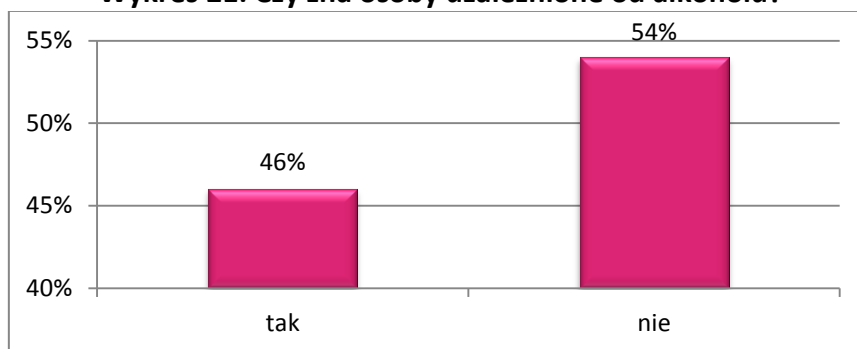
Mieszkańcy wskazują, że problemy, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy to: palenie papierosów przez osoby niepełnoletnie (71% ocen bardzo często) oraz spożywanie alkoholu przez osoby niepełnoletnie (57% ocen bardzo często), uzależnienie od alkoholu (47% ocen bardzo często), uzależnienie od komputera i Internetu (47% ocen bardzo często). Bezrobocie otrzymało 24% ocen bardzo często oraz 43% często, uzależnienie od narkotyków 9% ocen bardzo często, 63% często, ubóstwo 5% ocen bardzo często, 30% często, przemoc w szkole 24% często, 48% średnio, przemoc domowa 17% ocen często, 43% średnio, niepełnosprawność 15% często, 55% średnio, przestępczość 13% często, 62% średnio (zob. wyk. 20).

Wykres 20: Postrzeganie częstotliwości wybranych problemów społecznych na terenie gminy Radków

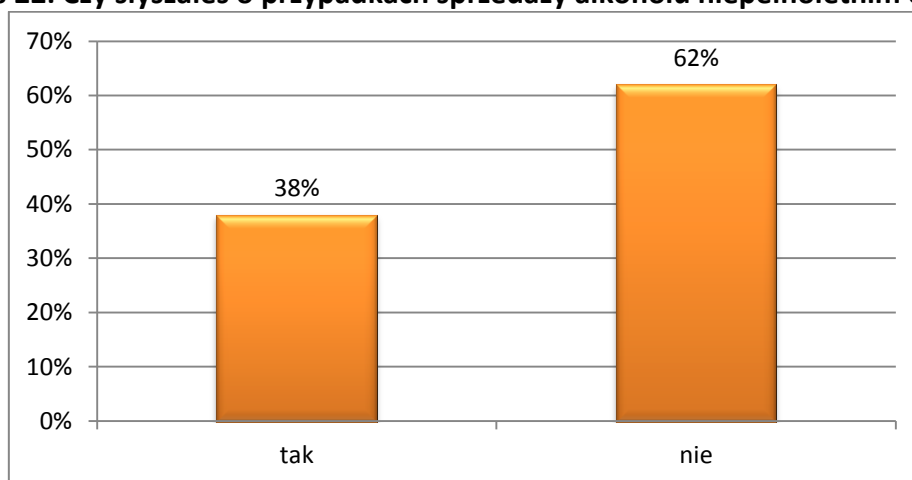

Poprzednie pytanie pokazało, że problem alkoholowy jest zauważalnym problemem społecznym przez mieszkańców gminy. 46% respondentów wskazuje, że zna osoby borykające się z problemem uzależnienia od alkoholu (zob. wyk. 21).

Wykres 21: Czy zna osoby uzależnione od alkoholu?

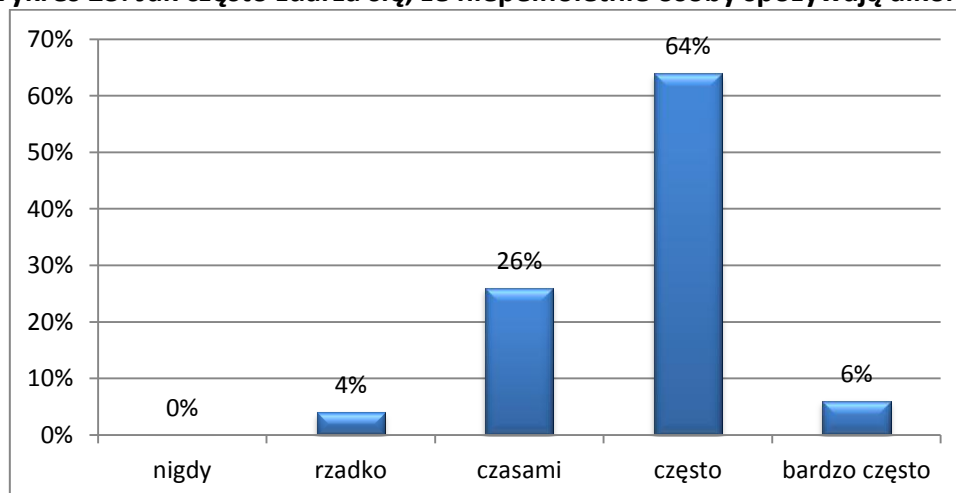

Wykres 22: Czy słyście o przypadkach sprzedaży alkoholu niepełnoletnim osobom?

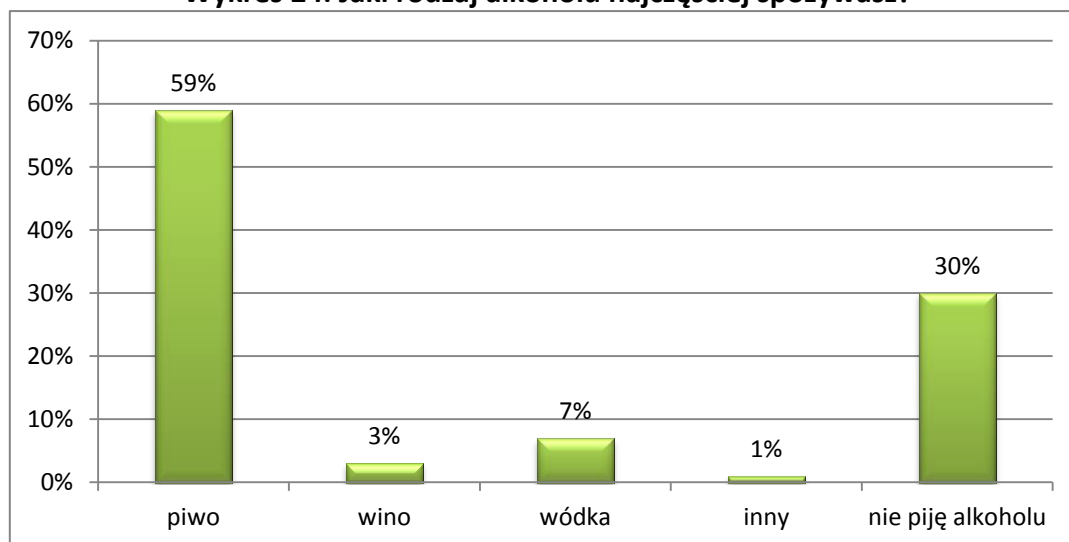
62% ankietowanych nie słyssało o przypadkach sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim na terenie gminy. 38% wskazuje jednak, że dochodzi do podejmowania tego typu praktyk ze strony sprzedawców, co powinno być wskazówką do działań prewencyjnych prowadzonych przez władze gminy (zob. wyk. 22).

Wykres 23: Jak często zdarza się, że niepełnoletnie osoby spożywają alkohol?

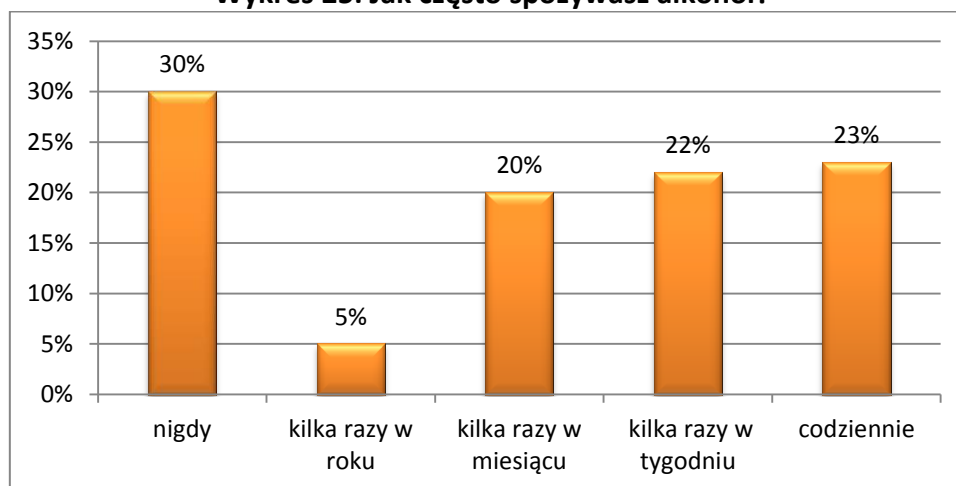
Wszyscy mieszkańcy uznali spożywanie alkoholu przez osoby niepełnoletnie za zjawisko pojawiające się w gminie – 64% ankietowanych twierdzi, że młodzież pije alkohol często, a 26% czasami. Odpowiedź bardzo często wybrało 6% ankietowanych, a rzadko 4% (zob. wyk. 23).

Wykres 24: Jaki rodzaj alkoholu najczęściej spożywasz?

59% badanych mieszkańców wskazuje, że najczęściej sięga po piwo, 7% respondentów wybrało wódkę, 3% wino, a 1% inny, bliżej nieokreślony rodzaj alkoholu. Pozostałe 30% deklaruje, że w ogóle nie pije alkoholu (zob. wyk. 24).

Wykres 25: Jak często spożywasz alkohol?

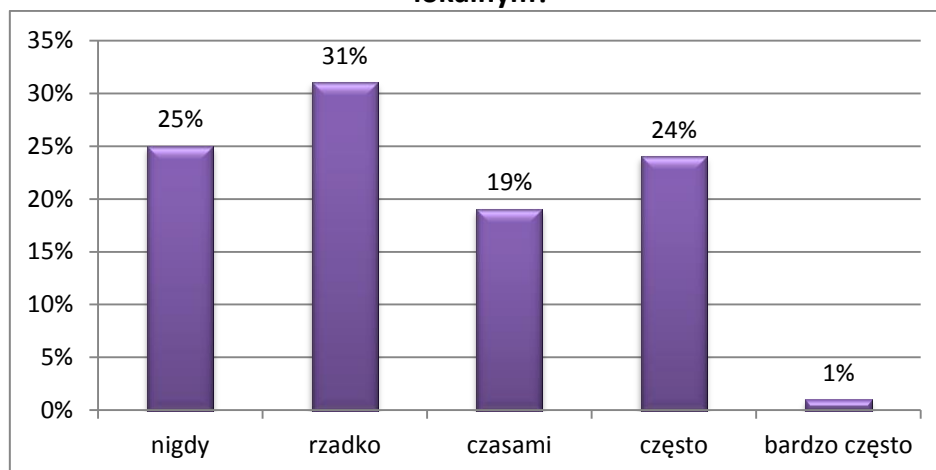

Kolejne pytanie dotyczyło częstotliwości spożywania alkoholu. 23% respondentów twierdzi, że pije codziennie. 22% mieszkańców pije alkohol kilka razy w tygodniu, 20% kilka

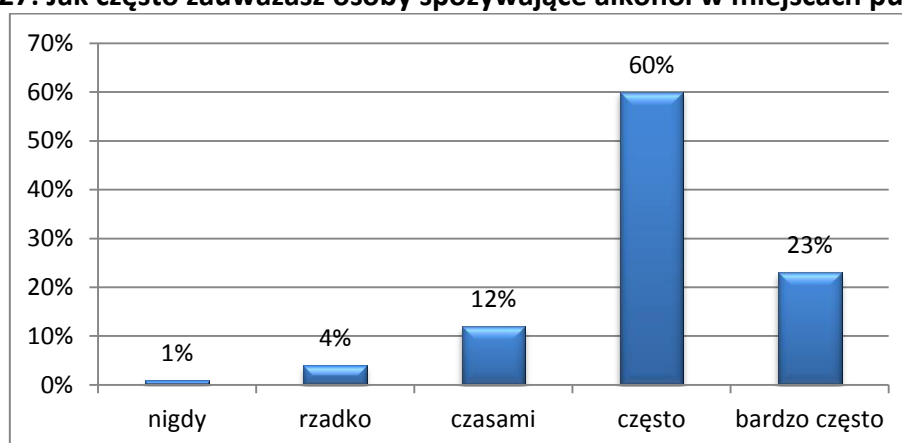
razy w miesiącu, a 5% kilka razy w roku. 30% mieszkańców deklaruje, iż w ogóle nie pije alkoholu (zob. wyk. 25).

Wykres 26: Jak często ma miejsce sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu w środowisku lokalnym?

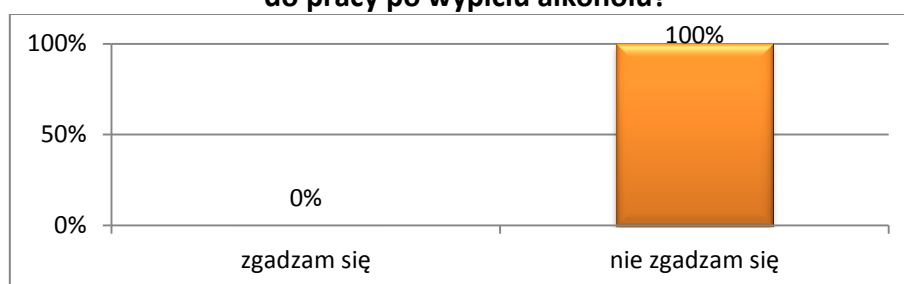
Zdaniem 25% respondentów na terenie gminy nie dochodzi do prowadzenia pojazdów przez nietrzeźwych kierowców. 31% respondentów uważa, że w środowisku lokalnym rzadko zdarzają się sytuacje prowadzenia pojazdów przez nietrzeźwych kierowców. 24% twierdzi, że takie sytuacje mają miejsce często, 19% czasami. Odpowiedź bardzo często wybrał 1% respondentów (zob. wyk. 26).

Wykres 27: Jak często zauważasz osoby spożywające alkohol w miejscach publicznych?

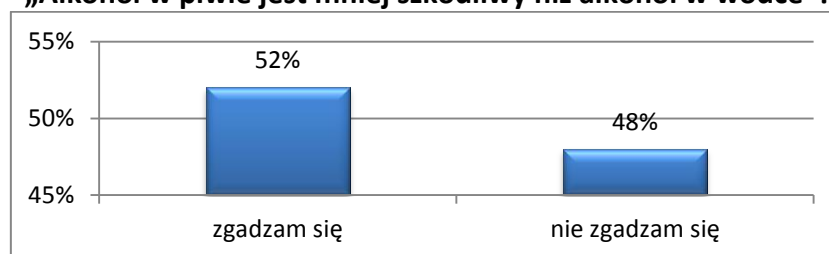
99% mieszkańców zauważa osoby spożywające alkohol w miejscach publicznych. Wśród nich 60% widuje takie sytuacje często, 23% bardzo często, 12% czasami, a pozostałe 4% rzadko (zob. wyk. 27).

Wykres 28: Czy pracodawcy powinni być bardziej wyrozumiali wobec osób przychodzących do pracy po wypiciu alkoholu?

Wszyscy ankietowani mieszkańcy nie zgadzają się na liberalizm pracodawców wobec osób przychodzących do pracy pod wpływem alkoholu (zob. wyk. 28).

Wykres 29: Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem „Alkohol w piwie jest mniej szkodliwy niż alkohol w wódce”?

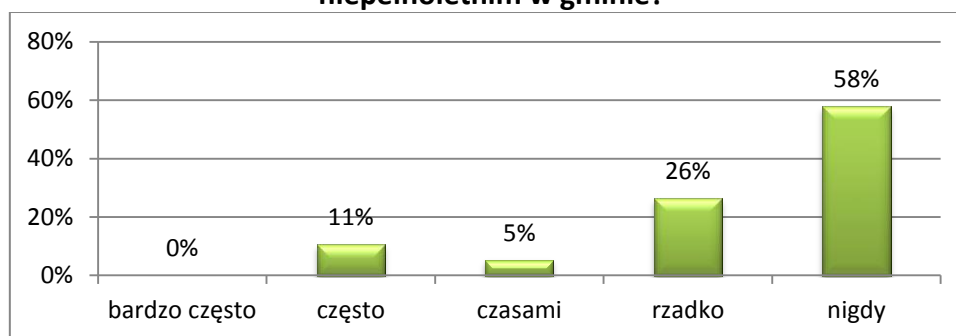
Ponad połowa (52%) badanych mieszkańców uważa, że alkohol w piwie jest mniej szkodliwy niż w wódce. 48% ankietowanych podziela poprawny pogląd, że alkohol w piwie jest tak samo szkodliwy jak alkohol zawarty w wódce (zob. wyk. 29).

4.4.1.5. Uzależnienie od alkoholu z perspektywy sprzedawców alkoholu na terenie gminy Radków

Sprzedawców alkoholu pytano przede wszystkim o doświadczenia związane z wykonywaniem pracy zawodowej oraz opiniami na temat nasilenia wybranych zjawisk, w tym szczególnie problemu alkoholowego wśród mieszkańców gminy Radków.

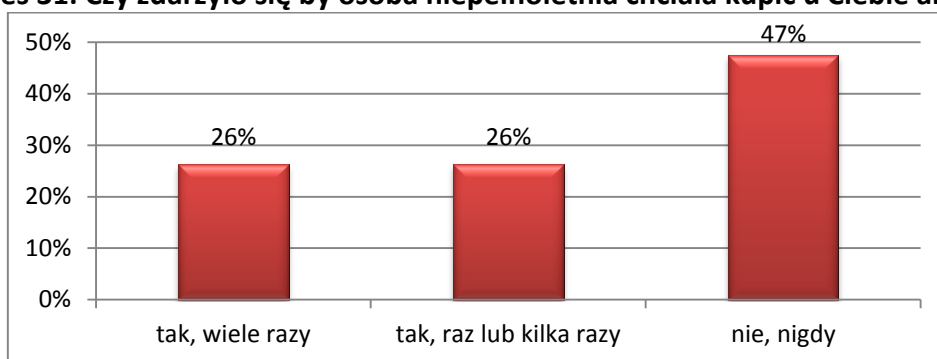
42% ankietowanych sprzedawców jest zdania, że na terenie gminy dochodzi do sprzedaży alkoholu nieletnim, w tym 26% uważa, że rzadko, 11% często, a 5% czasami (zob. wyk. 30).

Wykres 30: Jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom niepełnoletnim w gminie?

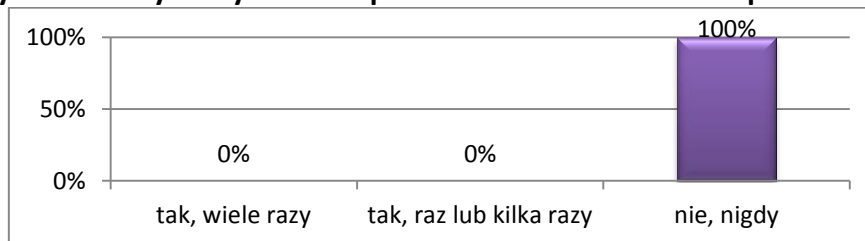
52% sprzedawców wskazało, że zdarzyło im się, by osoby niepełnoletnie próbowały dokonać zakupu alkoholu w ich punkcie – 26% ankietowanych wskazuje, że tego typu sytuacje miały miejsce wiele razy, a kolejne 26% raz lub kilka razy. Jest to wynik niepokojący, ponieważ świadczy o częstych próbach zakupu napojów alkoholowych przez dzieci i młodzież niepełnoletnią na terenie badanej gminy (zob. wyk. 31).

Wykres 31: Czy zdarzyło się by osoba niepełnoletnia chciała kupić u Ciebie alkohol?

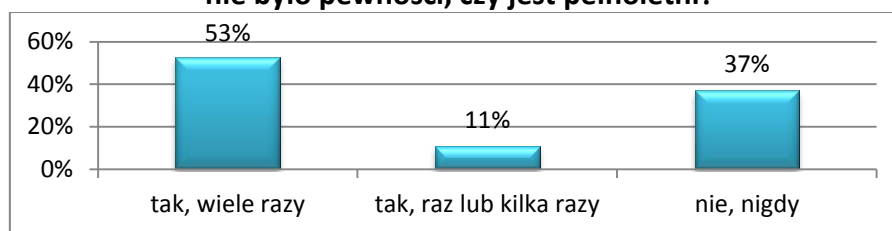
Wszyscy ankietowani sprzedawcy deklarują, że nigdy nie zdarzyło im się sprzedać alkoholu osobie niepełnoletniej (zob. wyk. 32).

Wykres 32: Czy kiedykolwiek sprzedałeś alkohol osobie niepełnoletniej?

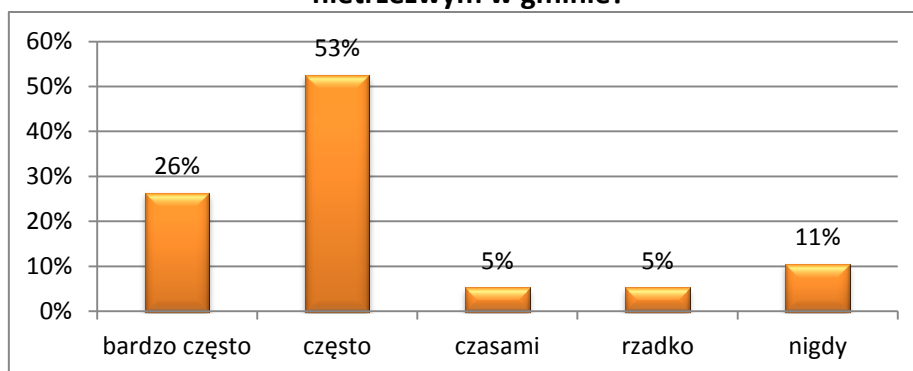
63% ankietowanych sprzedawców deklaruje, iż dokonywało kontroli pełnoletności na podstawie dowodu osobistego w tym 53% wiele razy, 11% raz lub kilka razy. Pozostałe 37% badanych przyznaje, iż nie dokonywały weryfikacji wieku klienta w tego typu sytuacji (zob. wyk. 33).

Wykres 33: Czy kiedykolwiek pytałeś o dowód osobisty klienta, kiedy nie było pewności, czy jest pełnoletni?

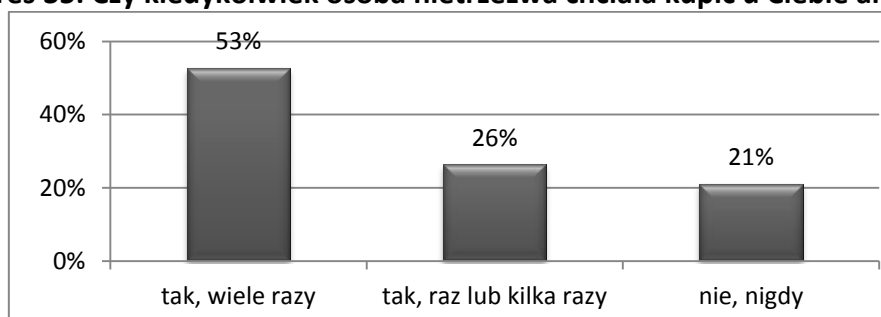
Ankietowani określili, czy na terenie gminy dochodzi do sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym. 89% badanych sprzedawców stwierdziło, że takie sytuacje zdarzają się na terenie gminy: 53% respondentów wskazuje, iż często, 26% bardzo często. Po 5% respondentów wybrało odpowiedzi czasami oraz rzadko (zob. wyk. 34).

Wykres 34: Jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym w gminie?

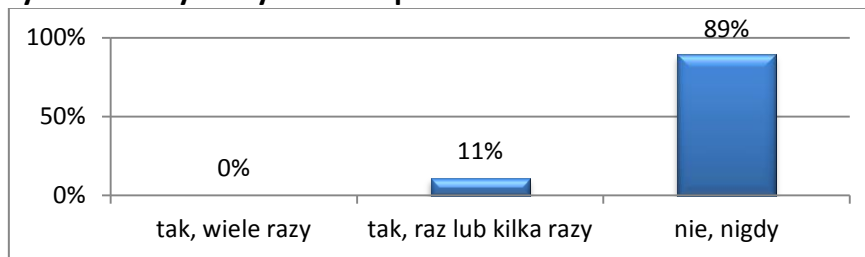
79% respondentów przyznało, że zdarzyło się, by osoba nietrzeźwa próbowała dokonać zakupu alkoholu w ich sklepie: 53% sprzedawców wskazuje, że do takich zachowań dochodziło wiele razy, wg 26% raz lub kilka razy (zob. wyk. 35).

Wykres 35: Czy kiedykolwiek osoba nietrzeźwa chciała kupić u Ciebie alkohol?

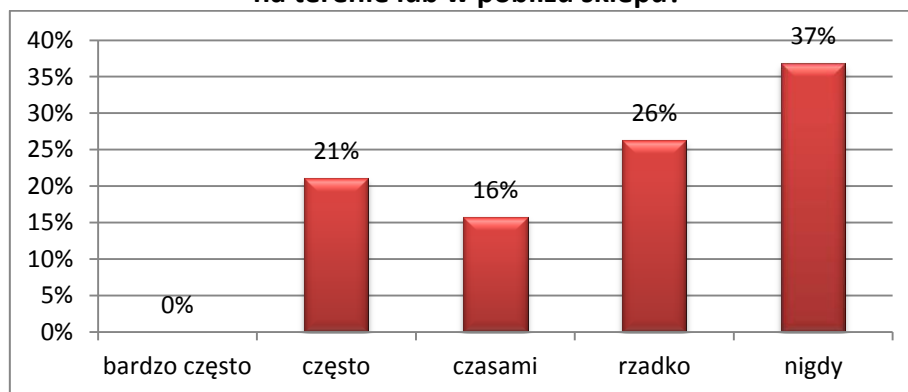
89% sprzedawców deklaruje, że nigdy nie zdarzyło im się sprzedać alkoholu osobie nietrzeźwej. 11% ankietowanych przyznaje, iż taka sytuacja miała miejsce raz lub kilka razy (zob. wyk. 36).

Wykres 36: Czy kiedykolwiek sprzedałeś alkohol osobie nietrzeźwej?

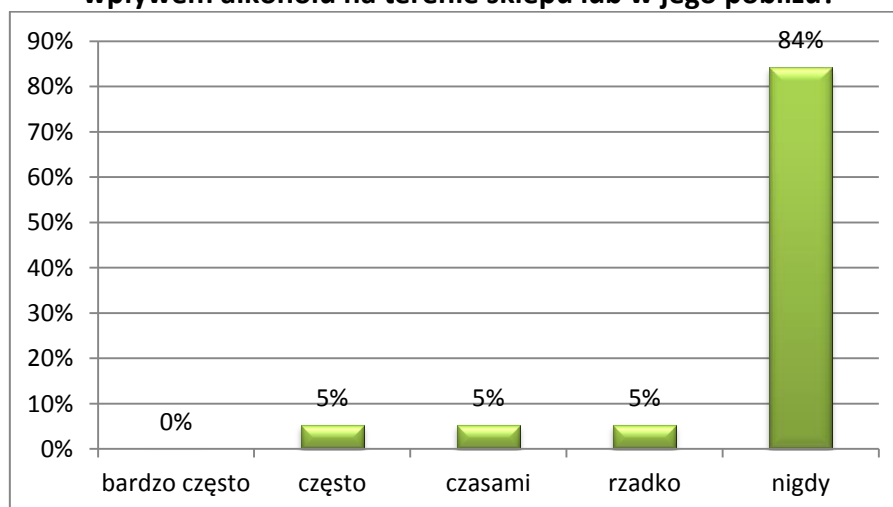
63% badanych stwierdziło, iż na terenie sklepu lub w jego pobliżu dochodzi do spożywania alkoholu – 26% wybrało odpowiedź rzadko, 21% często, a 16% czasami (zob. wyk. 37).

Wykres 37: Jak często zdarza się by klienci sklepu spożywali alkohol na terenie lub w pobliżu sklepu?

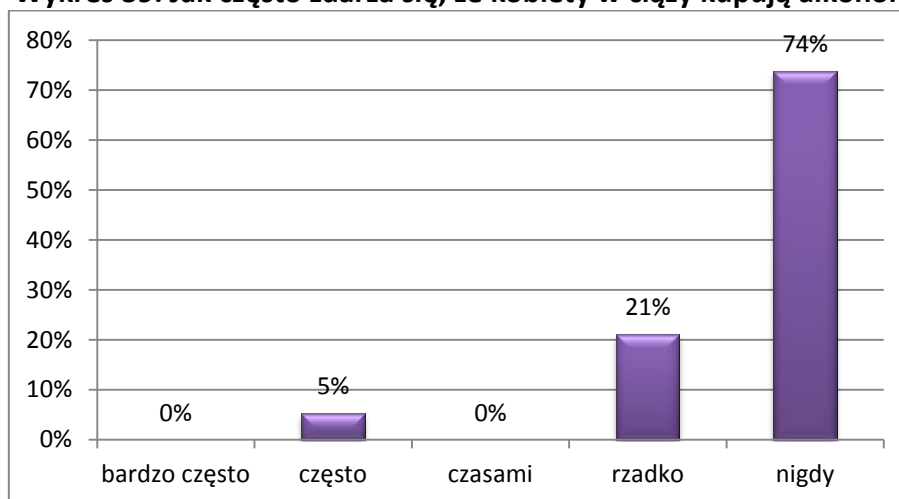
84% ankietowanych sprzedawców nigdy nie wzywało policji z powodu zakłócania porządku w najbliższej okolicy punktu sprzedaży przez osobę pod wpływem alkoholu. Po 5% badanych twierdzi, że interwencje policji potrzebne są rzadko, czasami lub często (zob. wyk. 38).

Wykres 38: Jak często wzywasz policję z powodu zakłócania porządku przez osobę pod wpływem alkoholu na terenie sklepu lub w jego pobliżu?

74% badanych sprzedawców jest zdania, że nie zdarza się, żeby kobiety w ciąży kupowały alkohol. 21% respondentów uważa, iż do takich sytuacji dochodzi rzadko, a 5% wybrało odpowiedź często (zob. wyk. 39).

Wykres 39: Jak często zdarza się, że kobiety w ciąży kupują alkohol?

Spożywanie alkoholu według mieszkańców gminy stanowi dość poważne zagrożenie. Problem jest wyraźnie dostrzegalny, potwierdza to fakt, że 46% respondentów zna osoby borykające się z problemem uzależnienia od alkoholu. 99% mieszkańców zauważa osoby spożywające alkohol w miejscach publicznych. 75% mieszkańców zauważa także problem prowadzenia pojazdów po spożyciu alkoholu. 52% mieszkańców potwierdza mylny pogląd, iż alkohol w piwie jest mniej szkodliwy niż alkohol w wódce.

Szczególnie istotnym aspektem problemu alkoholowego jest korzystanie z napojów alkoholowych przez młodzież. Wszyscy dorośli mieszkańcy uważają, że spożywanie alkoholu przez osoby niepełnoletnie jest zjawiskiem pojawiającym się w gminie, w tym 64% wybrało odpowiedź często. W dodatku 38% mieszkańców słyszało o przypadkach sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim na terenie gminy.

Prawdziwość tych opinii potwierdzają odpowiedzi przebadanych uczniów. 14% uczniów szkoły podstawowej, 65% młodzieży szkolnej twierdzi, że rówieśnicy piją alkohol. Do spożywania alkoholu przyznaje się, około co trzeci reprezentant młodzieży szkolnej. Wśród uczniów szkoły podstawowej jest to 5% ankietowanych. Ponadto, około co ósmy młodszy uczeń oraz około co czwarty przedstawiciel młodzieży szkolnej potwierdza występowanie w gminie miejsc, w których dzieci i młodzież niepełnoletnia mogą nabyć alkohol bez problemu. Respondenci zauważyli także zależność między spożywaniem alkoholu przez

młodych ludzi a pojawiającymi się w ich życiu problemami – około co ósmy uczeń szkoły podstawowej oraz około co piąty przedstawiciel młodzieży szkolnej uznał, że rówieśnicy spożywają alkohol, by zapomnieć o kłopotach.

Znaczącym dowodem rangi problemu są także głosy sprzedawców: ponad połowa (53%) ankietowanych potwierdziła, że zdarzają się próby kupna alkoholu przez nieletnich w ich sklepach, a 42% sprzedawców jest zdania, że na terenie gminy dochodzi do sprzedaży alkoholu nieletnim.

Jeśli chodzi o sprzedaż alkoholu osobom nietrzeźwym, 89% ankietowanych stwierdziło, że zdarzają się takie sytuacje, a do sprzedaży alkoholu osobie nietrzeźwej przyznaje się 11% ankietowanych.

Ponadto 63% badanych stwierdziło, iż na terenie sklepu lub w jego pobliżu dochodzi do spożywania alkoholu, a około co siódmy sprzedawca wzywał policję z powodu zakłócania porządku w najbliższej okolicy punktu sprzedaży przez osobę pod wpływem alkoholu.

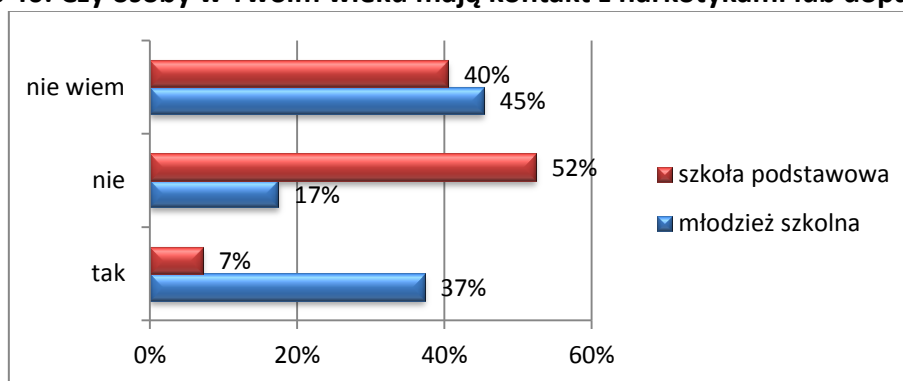
4.4.2. Uzależnienie od narkotyków

4.4.2.1. Problem narkotykowy z perspektywy dzieci i młodzieży szkolnej gminy Radków

W ankiecie kierowanej do uczniów poruszono kwestię problemu narkotykowego, w tym doświadczeń uczniów z dopalaczami.

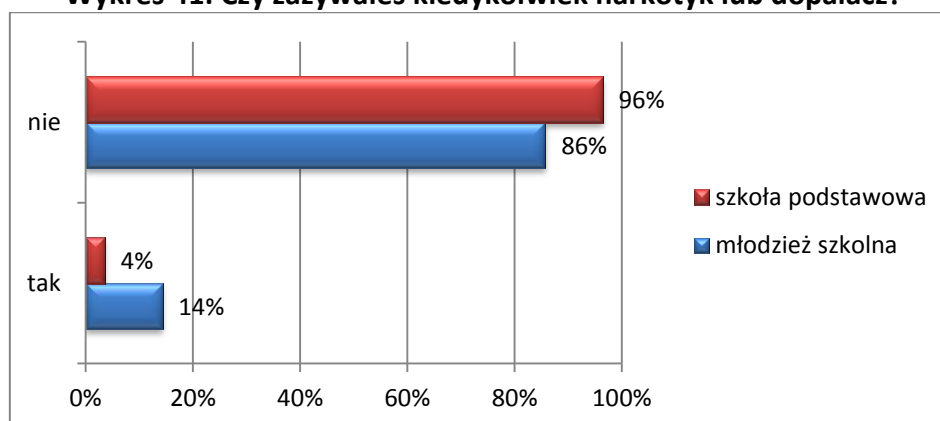
7% uczniów szkoły podstawowej, 37% młodzieży szkolnej jest zdania, że ich rówieśnicy mają kontakt z substancjami psychoaktywnymi. Wynika z tego, że wśród starszych uczniów nasila się kontakt z tego typu środkami. Duży odsetek ankietowanych z obu grup szkolnych nie posiada zdania w tej kwestii – 40% uczniów szkoły podstawowej, 45% starszych uczniów (zob. wyk. 40).

Wykres 40: Czy osoby w Twoim wieku mają kontakt z narkotykami lub dopalaczami?

96% uczniów szkoły podstawowej, 86% młodzieży szkolnej zadeklarowało, iż nie mieli nigdy do czynienia z narkotykami lub dopalaczami. Tego typu doświadczenia potwierdza 4% uczniów szkoły podstawowej, 14% starszych uczniów (zob. wyk. 41).

Wykres 41: Czy zażywałeś kiedykolwiek narkotyk lub dopalacz?

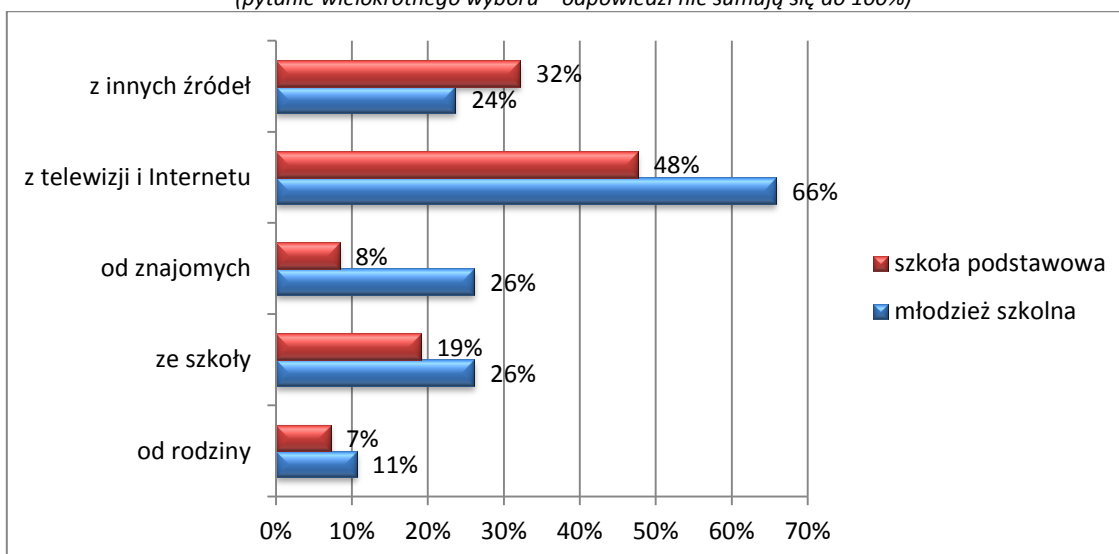

Telewizja i Internet są źródłami informacji na temat narkotyków i dopalaczy dla 48% uczniów szkoły podstawowej, 66% młodzieży szkolnej. Na szkołę wskazuje 19% uczniów szkoły podstawowej, 26% starszych uczniów, znajomych wybrało 8% uczniów z młodszej grupy wiekowej, 26% ankietowanej młodzieży szkolnej, a rodzinę 7% uczniów szkoły podstawowej, 11% młodzieży szkolnej (zob. wyk. 42).

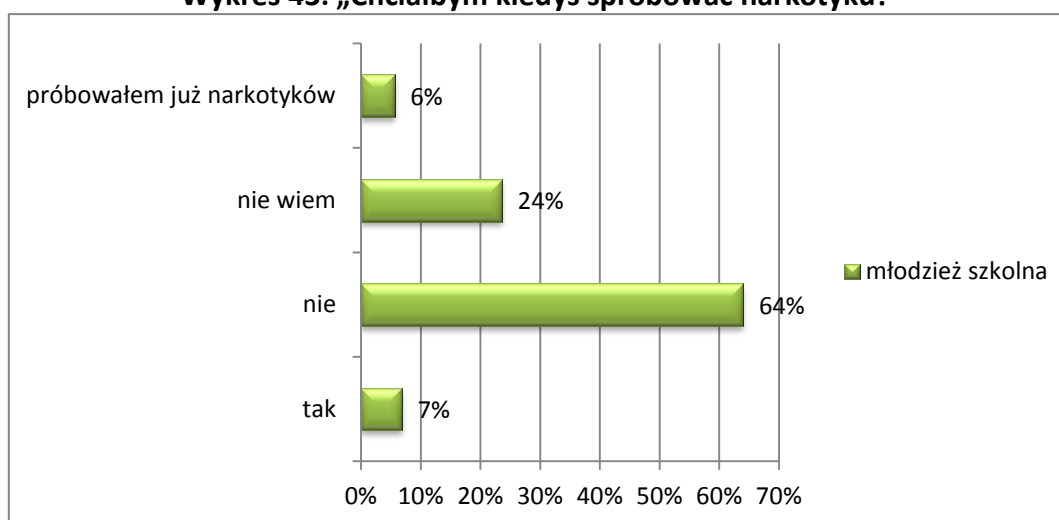
Wykres 42: Skąd czerpiesz wiedzę na temat narkotyków i dopalaczy?

(pytanie wielokrotnego wyboru – odpowiedzi nie sumują się do 100%)

Młodzieży szkolnej zadano pytanie dotyczące chęci eksperymentowania z narkotykami w przyszłości. 64% badanych deklaruje, że nie chciałoby spróbować narkotyków. Chęć spróbowania wykazuje 7% uczniów, a 24% wskazało odpowiedź nie wiem (zob. wyk. 43).

Wykres 43: „Chciałbym kiedyś spróbować narkotyku?”

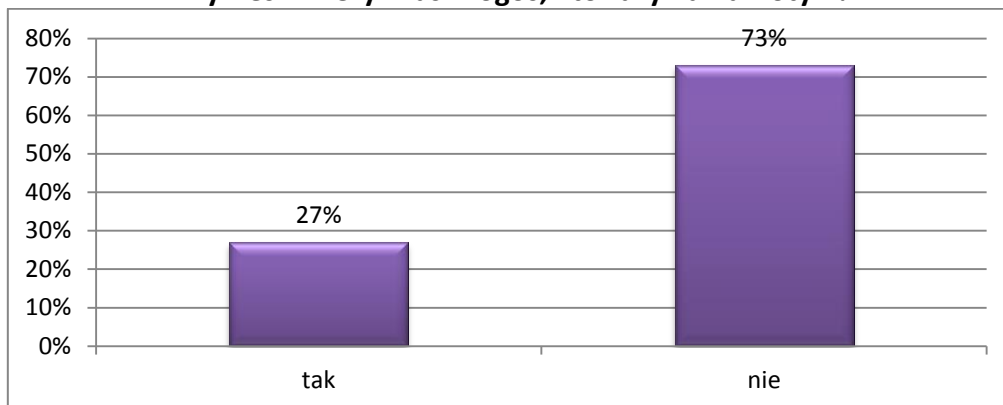

4.4.2.2. Problem narkotykowy z perspektywy dorosłych mieszkańców gminy Radków

Następne zagadnienie poruszane w ankiecie skierowanej do dorosłych mieszkańców gminy związane było z problemem narkotykowym.

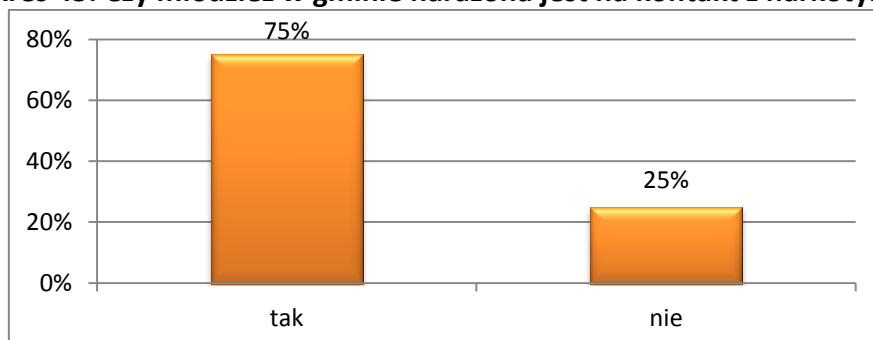
Większość respondentów wykazuje, że nie zna osób zażywających narkotyki (73%). Znajomość osób korzystających z narkotyków potwierdza pozostałe 27% mieszkańców (zob. wyk. 44).

Wykres 44: Czy znasz kogoś, kto zażywa narkotyki?

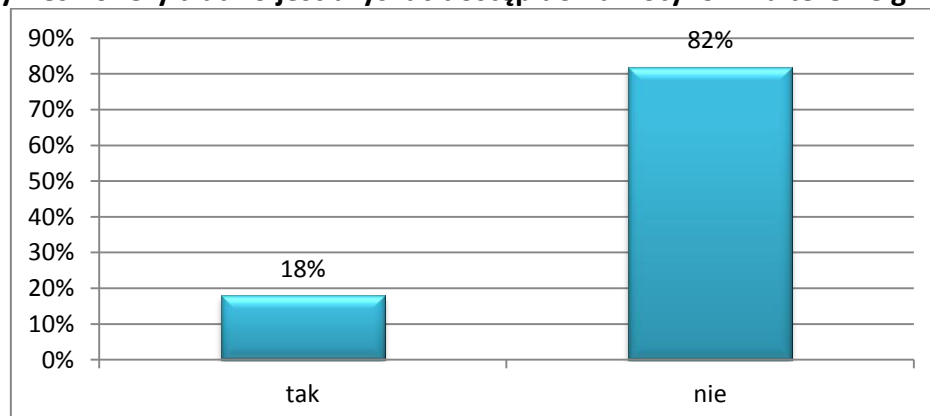
75% dorosłych mieszkańców uważa, że młodzież w ich gminie jest narażona na kontakt z narkotykami. Przeciwnego zdania jest 25% respondentów (zob. wyk. 45).

Wykres 45: Czy młodzież w gminie narażona jest na kontakt z narkotykami?

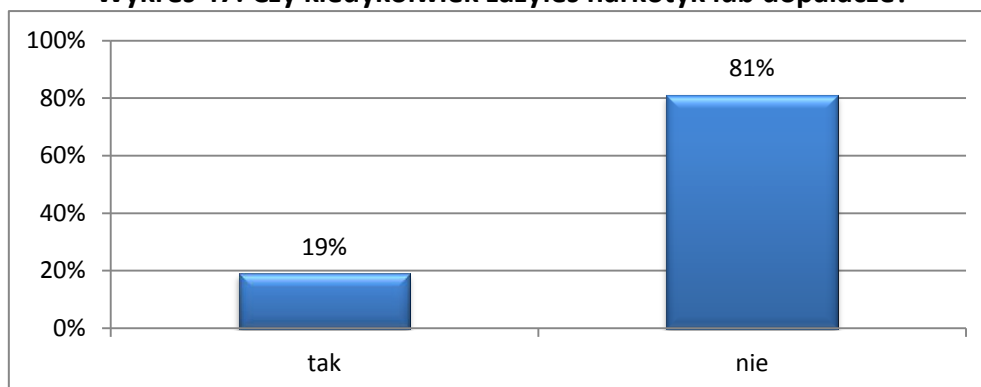
Większość mieszkańców (82%) respondentów uważa, że nie jest trudno uzyskać dostęp do narkotyków na terenie gminy (zob. wyk. 46).

Wykres 46: Czy trudno jest uzyskać dostęp do narkotyków na terenie gminy?

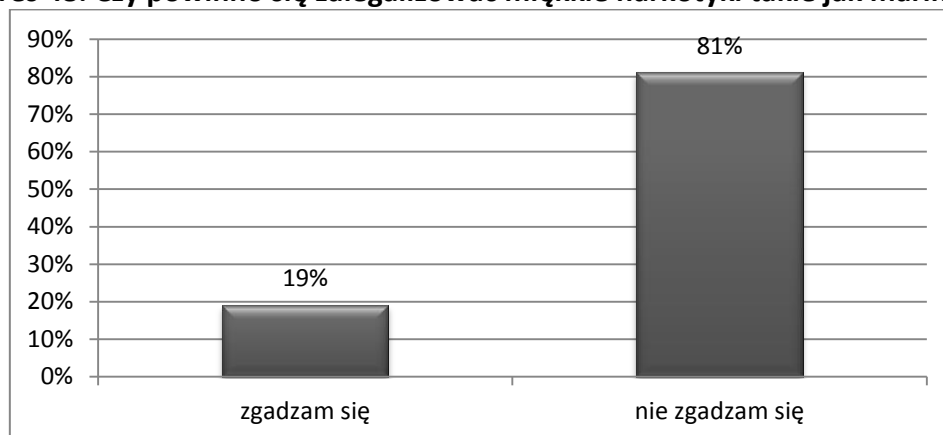
Dorostych mieszkańców zapytano o indywidualne doświadczenia związane ze stosowaniem narkotyków lub dopalaczy. Większość z nich twierdzi, że nigdy nie zażywała tych substancji (81%). 19% respondentów przyznaje się do eksperymentowania z narkotykami lub dopalaczami, jest to, około co piąty ankietowany (zob. wyk. 47).

Wykres 47: Czy kiedykolwiek zażyłeś narkotyk lub dopalacze?

81% ankietowanych opowiedziało się przeciwko legalizacji miękkich narkotyków. 19% mieszkańców jest zdania, że miękkie narkotyki takie jak marihuana powinny zostać zalegalizowane (zob. wyk. 48).

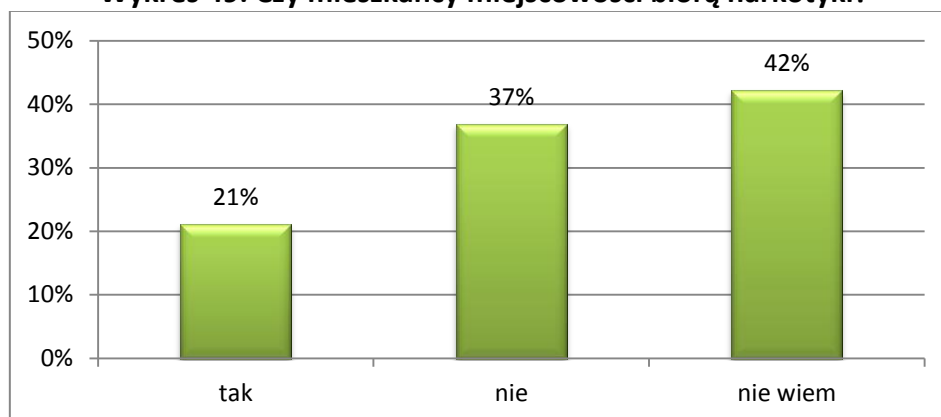
Wykres 48: Czy powinno się zalegalizować miękkie narkotyki takie jak marihuana?

Na koniec sprzedawcy, którzy brali udział w badaniu diagnozującym problemy społeczne gminy, poproszeni byli o wyrażenie opinii na temat skali problemu narkotykowego wśród mieszkańców oraz o ocenę nasilenia zjawiska przemocy

42% ankietowanych sprzedawców nie ma zdania na temat doświadczeń mieszkańców z narkotykami, 37% uznało, że mieszkańcy nie biorą narkotyków, a 21% uważa, iż biorą (zob. wyk. 49).

Wykres 49: Czy mieszkańcy miejscowości biorą narkotyki?

Jak wynika z danych pozyskanych z Posterunku Policji w Radkowie na terenie gminy Radków występuje problem naruszania ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Na szczęście liczba osób objętych postępowaniem właśnie w związku z naruszeniem w/w ustawy z roku na rok maleje (zob. tab. 16).

Tabela 16: Ilość osób objętych postępowaniem w związku z naruszeniem ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w latach 2012-2014 odnotowania przez Posterunek Policji w Radkowie

Działania	2012	2013	2014
Liczba osób objętych postępowaniem w związku z naruszeniem ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	3	4	1

Źródło: Opracowane przez Posterunek Policji w Radkowie

Policjanci z Radkowa podejmują szereg czynności mających na celu eliminowanie zachowań, które naruszają powyższą ustawę.

Podsumowując, aż 63% dorosłych mieszkańców uważa problem uzależnienia od narkotyków, jako częste zjawisko na terenie gminy. Do zażywania narkotyków bądź dopalaczy przyznał się, około co piąty badany dorosły mieszkaniec, a około co czwarty badany przyznaje, iż zna kogoś, kto zażywa narkotyki. 19% ankietowanych jest zdania, że narkotyki miękkie takie jak marihuana powinny zostać zalegalizowane.

Dostępność narkotyków na terenie gminy potwierdza 82% dorosłych mieszkańców. 75% mieszkańców uważa, że młodzież w ich gminie jest narażona na kontakt z narkotykami.

Uczniowie w większości nie przyznają się do sięgania po środki odurzające, jednakże 4% uczniów szkoły podstawowej, 14% młodzieży szkolnej potwierdziło tego typu doświadczenia. 7% uczniów szkoły podstawowej, 37% młodzieży szkolnej jest zdania, że ich rówieśnicy mają kontakt z substancjami psychoaktywnymi.

Większość młodzieży deklaruje, że nie chciałaby spróbować narkotyków (64%). Chęć spróbowania wykazuje 7% uczniów, a 24% nie określiło jednoznacznego stanowiska w tej kwestii.

Wiedzę na temat narkotyków z Internetu i telewizji czerpie 48% uczniów szkoły podstawowej, 66% młodzieży szkolnej.

Jeśli chodzi o głos sprzedawców w sprawie kontaktu mieszkańców gminy z narkotykami, to 42% ankietowanych nie ma zdania na temat doświadczeń mieszkańców z narkotykami, 37% uznało, że mieszkańcy nie biorą narkotyków, a 21% uważa, iż biorą.

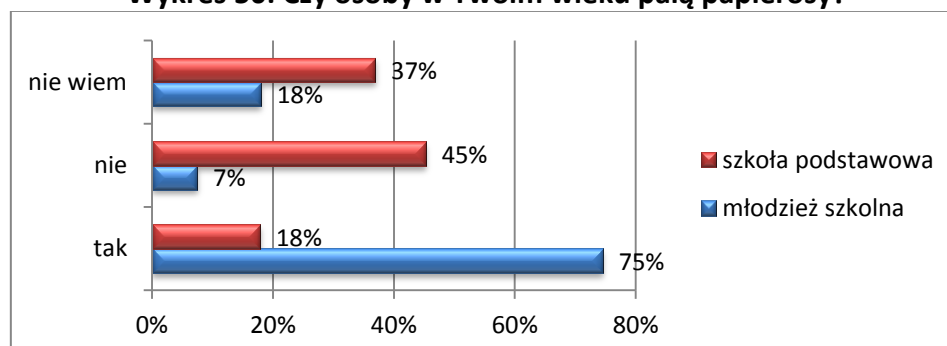
4.4.3. Uzależnienie od nikotyny

Kolejny problem społeczny poruszany w badaniu dzieci i młodzieży szkolnej gminy Radków związany był z narażeniem na problem nikotynowy. W celu poznania skali zjawiska, uczniom zadano pytania związane z występowaniem zjawiska w najbliższym otoczeniu uczniów oraz indywidualnymi doświadczeniami z papierosami.

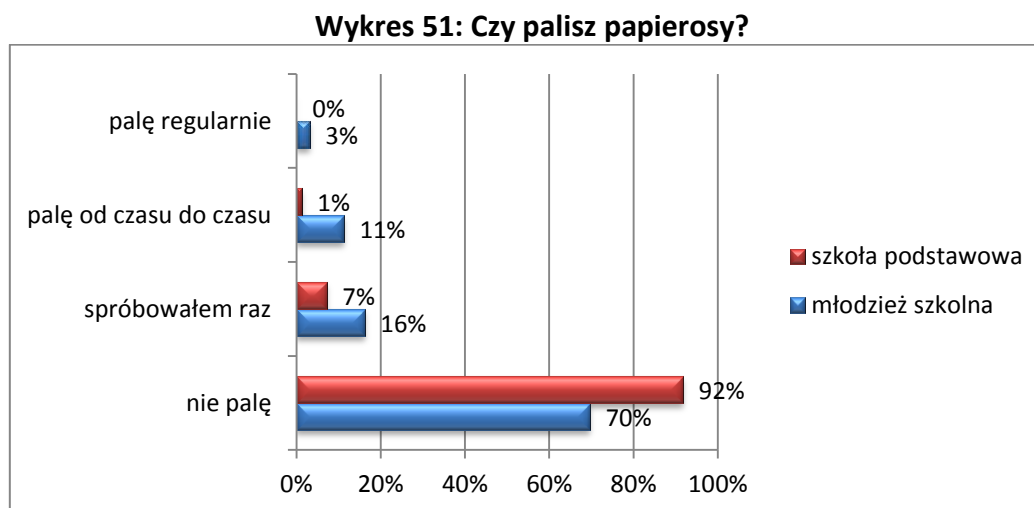
4.4.3.1. Problem nikotynowy z perspektywy dzieci i młodzieży szkolnej gminy Radków

Zebrane dane pokazują, że w dużej mierze na problem nikotynowy narażona jest młodzież szkolna - 75% ankietowanych wskazuje, że ich rówieśnicy palą papierosy. Wśród uczniów klas podstawowych odsetek tych odpowiedzi jest mniejszy, jednakże wynosi 18% (zob. wyk. 50).

Wykres 50: Czy osoby w Twoim wieku palą papierosy?

Zdecydowana większość uczniów nie przyznaje się do palenia papierosów – 92% uczniów szkoły podstawowej, 70% młodzieży szkolnej. Do regularnego palenia przyznaje się 3% starszych uczniów. 7% uczniów szkoły podstawowej, 16% młodzieży szkolnej papierosów spróbowało raz, a 1% młodszych uczniów, 11% młodzieży szkolnej twierdzi, iż sięga po papierosy od czasu do czasu (zob. wyk. 51).

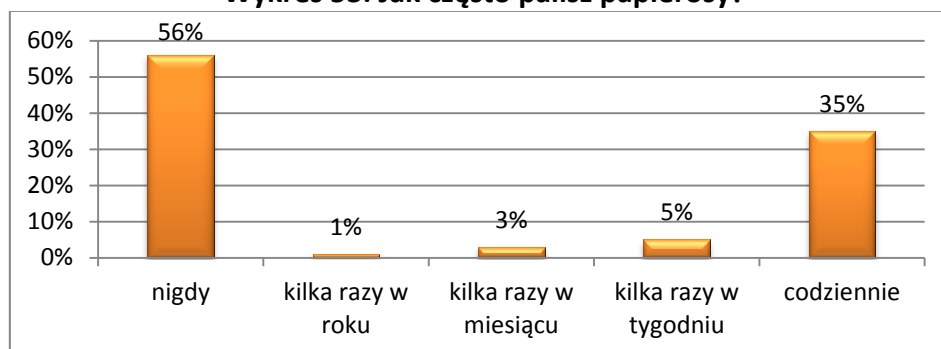
4.4.3.2. Problem nikotynowy z perspektywy dorosłych mieszkańców gminy Radków

Kolejne zagadnienie poruszane w badaniu dotyczyło diagnozy problemu nikotynowego. 56% badanych przyznaje, że osoby w ich otoczeniu palą papierosy, co wiąże się z ryzykiem biernego palenia (zob. wyk. 52).

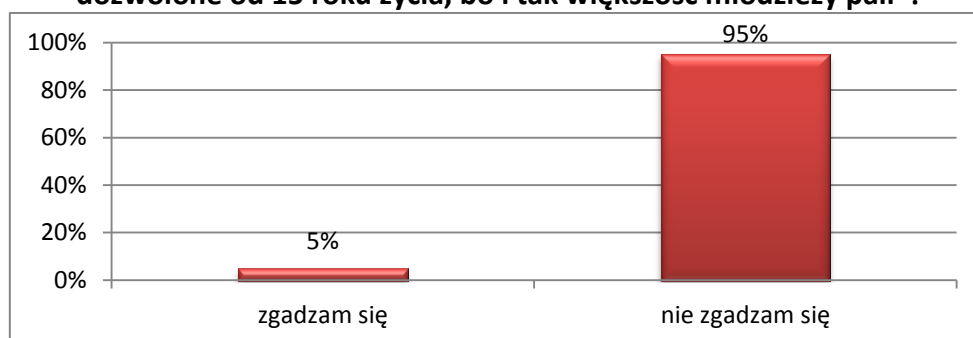
Do palenia papierosów przyznaje się 44% ankietowanych, w tym 35% pali codziennie, 5% kilka razy w tygodniu, 3% kilka razy w miesiącu, 1% kilka razy w roku (zob. wyk. 53).

Wykres 53: Jak często palisz papierosy?

Respondenci mieli również wypowiedzieć się na temat prawnych aspektów dotyczących palenia przez osoby niepełnoletnie. Zdecydowana większość (95%) mieszkańców nie zgadza się, by palenie papierosów mogło być dozwolone od 15 roku życia. 5% dorosłych mieszkańców uznało, iż powinno być dozwolone (zob. wyk. 54).

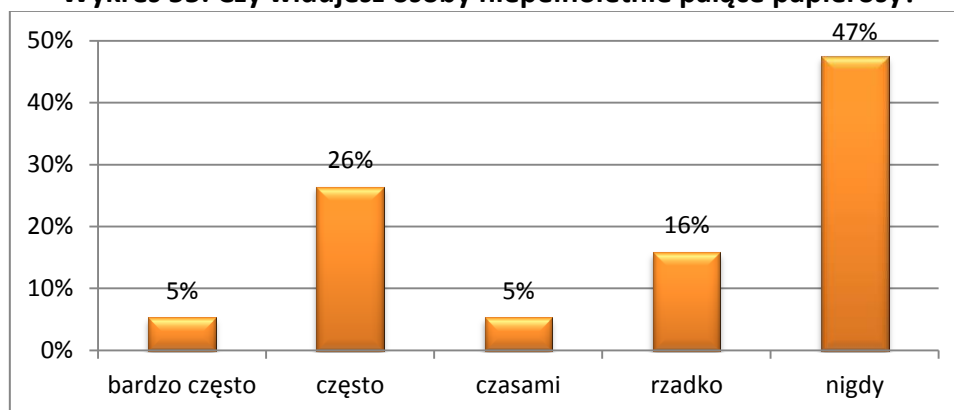
Wykres 54: Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem „Palenie papierosów powinno być dozwolone od 15 roku życia, bo i tak większość młodzieży pali”?

4.4.3.3. Problem nikotynowy z perspektywy sprzedawców alkoholu na terenie gminy Radków

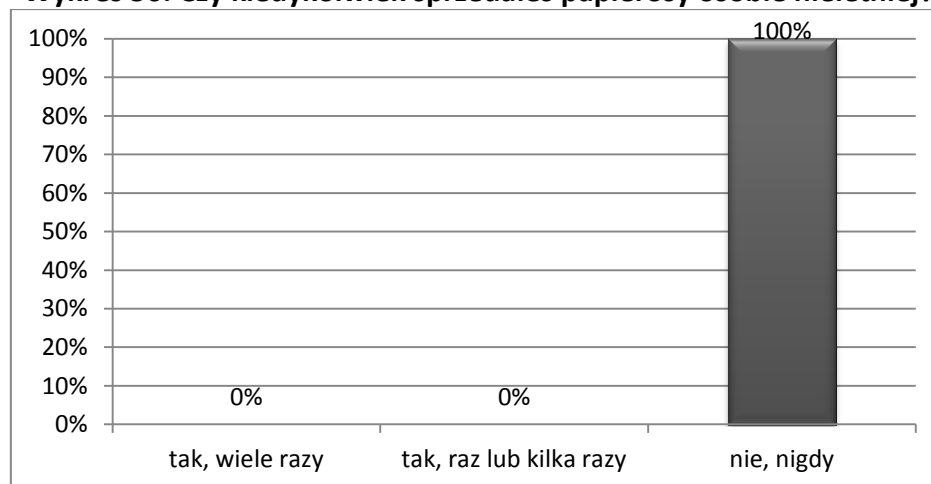
Ponad połowa (53%) ankietowanych sprzedawców wskazuje, że zdarza im się widywać osoby niepełnoletnie, które palą papierosy. 26% respondentów twierdzi, że często widuje takie osoby, 16% rzadko, a po 5% badanych wskazało odpowiedzi czasami oraz często (zob. wyk. 55).

Wykres 55: Czy widzisz osoby niepełnoletnie palące papierosy?

Wszyscy respondenci zadeklarowali, że nie sprzedają papierosów osobom niepełnoletnim (zob. wyk. 56).

Wykres 56: Czy kiedykolwiek sprzedałeś papierosy osobie nieletniej?

Reasumując gmina Radków boryka się również z problemem palenia papierosów. 56% ankietowanych deklaruje, że w ich otoczeniu przebywają osoby palące. 44% ankietowanych mieszkańców przyznaje się do palenia papierosów, w tym 35% pali codziennie.

Z opinii sprzedawców wynika, że problem nikotynowy dotyka także nieletnich mieszkańców gminy. 53% ankietowanych wskazało, że zdarza im się widywać osoby niepełnoletnie, które palą papierosy. Ponadto 71% mieszkańców gminy oceniło problem palenia papierosów przez nieletnich, jako bardzo częsty.

75% młodzieży szkolnej wskazuje, że ich rówieśnicy palą papierosy. Wśród uczniów klas podstawowych jest to, około co szósty badany. Do bezpośredniego kontaktu z nikotyną przyznaje się 8% uczniów szkoły podstawowej oraz co trzeci reprezentant młodzieży szkolnej.

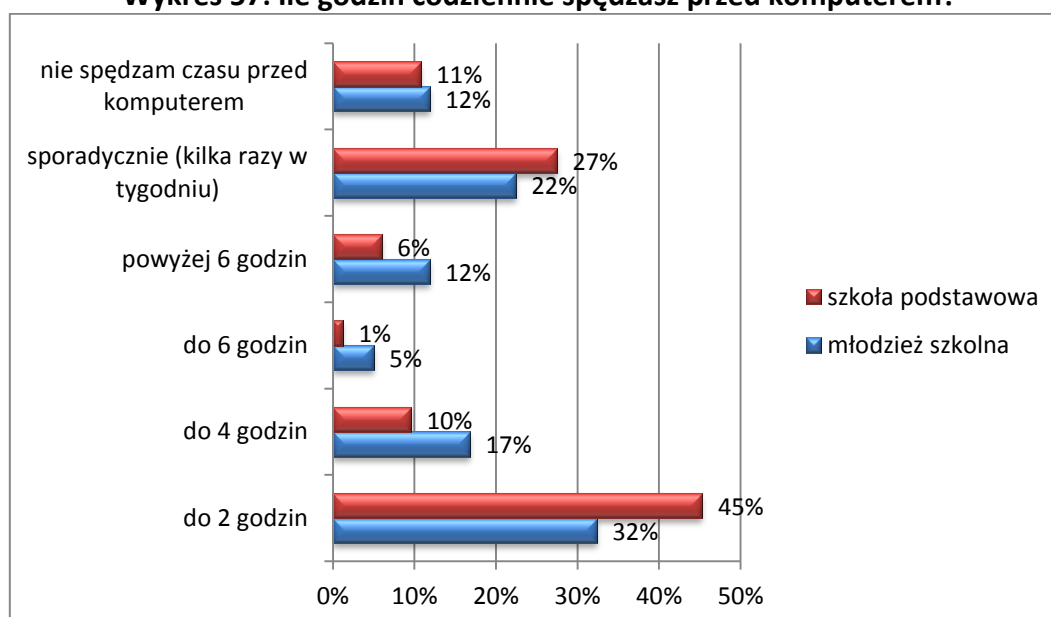
4.4.4. Uzależnienie od komputera

Bardzo ważnym, lecz często pomijanym problemem wśród społeczeństwa, nie tylko na terenie gminy Radków, jest uzależnienie od komputera i Internetu. W dzisiejszych czasach coraz częściej spędza się czas przy monitorze komputera czy przed telewizorem niż kiedyś. Zwykłą bezpośrednią komunikację pomiędzy ludźmi zastępują liczne portale społecznościowe umożliwiające kontakt nie tylko słuchowy, ale także wzrokowy bez wychodzenia z domu. Tego typu uzależnienie przyczynia się przede wszystkim do ograniczania kontaktów, szczególnie dzieci z rówieśnikami. Takie osoby często nie wychodzą z domu i często izolują się od społeczeństwa.

4.4.4.1. Korzystanie z komputera z perspektywy dzieci i młodzieży szkolnej gminy Radków

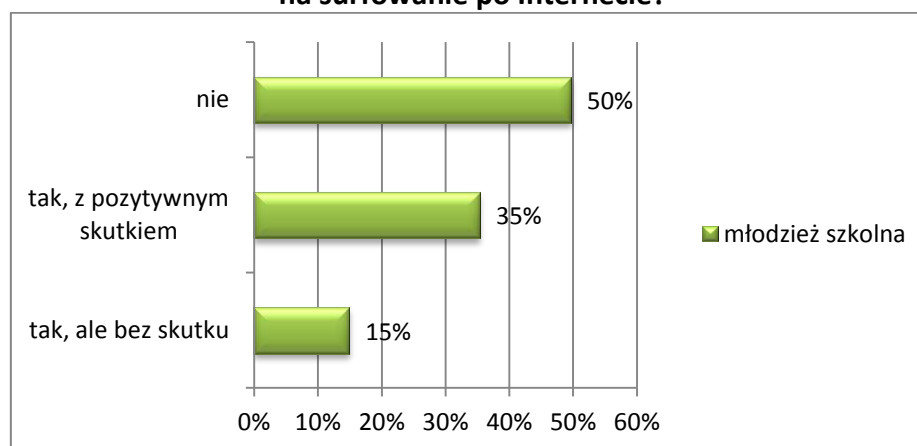
Uczniowie określili ile czasu spędzają przed komputerem. Większość respondentów korzysta z komputera z rozważą – 27% uczniów szkoły podstawowej, 22% młodzieży szkolnej sporadycznie (kilka razy w tygodniu), a 45% uczniów szkoły podstawowej, 32% młodzieży szkolnej poświęca na tę czynność do 2 godzin dziennie. 10% uczniów szkoły podstawowej, 17% młodzieży szkolnej spędza czas przed komputerem do 4 godzin dziennie. Do 6 godzin – 1% młodszych uczniów, 5% młodzieży szkolnej, ponad 6 godzin – 6% uczniów szkoły podstawowej, 12% starszych uczniów. Wynika z tego, że wśród starszych uczniów wydłuża się nieco czas przeznaczony na korzystanie z komputera (zob. wyk. 57).

Wykres 57: Ile godzin codziennie spędzasz przed komputerem?

Młodzież szkolna wypowiedziała się na temat podejmowania ewentualnych prób ograniczenia czasu spędzanego przed komputerem. 50% uczniów nie próbowało nigdy ograniczyć czasu poświęcanego na surfowanie po Internecie. Pozostałe osoby podejmowały takie próby, wśród nich – 35% młodzieży szkolnej odniosło pozytywny skutek, 15% ankietowanych się to nie udało (zob. wyk. 58).

Wykres 58: Czy podejmowałeś próby ograniczenia czasu poświęconego na surfowanie po Internecie?

Głębsza analiza wykazała, że 14% młodzieży szkolnej mimo tego, że spędza czas przed komputerem powyżej 4 godzin dziennie, nie podejmowało prób ograniczenia tego czasu albo przy podejmowanych próbach nie odnosiło pozytywnych skutków.

Mieszkańcy wypowiedzieli się także na temat uzależnienia od komputera – 47% badanych uznało, iż jest to często występujący problem na terenie gminy.

10% uczniów szkoły podstawowej, 17% młodzieży szkolnej spędza czas przed komputerem do 4 godzin dziennie. 1% uczniów szkoły podstawowej, 5% młodzieży szkolnej korzysta z komputera do 6 godzin dziennie, a 6% uczniów szkoły podstawowej oraz 12% starszych uczniów przyznaje, że poświęca na tą czynność ponad 6 godzin dziennie

50% młodzieży szkolnej nie próbowało nigdy ograniczyć czasu poświęcanego na surfowanie po Internecie. Pozostałe osoby podejmowały takie próby, wśród nich – 35% uczniów odniosło pozytywny skutek, 15% ankietowanych się to nie udało.

14% młodzieży szkolnej znajduje się w grupie ryzyka, narażonej na uzależnienie od komputera, ponieważ spędzając czas przed komputerem powyżej 4 godzin dziennie, nie

podejmowało prób ograniczenia tego czasu lub przy podejmowanych próbach nie odnosiło pozytywnych skutków.

Technologie multimedialne są współczesnym źródłem wiedzy, sposobem komunikowania się i jedną z form spędzania czasu wolnego – większość dzieci i młodzieży szkolnej korzysta, na co dzień z komputera oraz Internetu (89% badanych uczniów szkoły podstawowej oraz 88% młodzieży szkolnej). W związku z tym dzieci i młodzież szkolna są narażeni na niebezpieczeństwa wynikające z nieracjonalnego wykorzystywania cyberprzestrzeni. Należy zatem edukować młodych ludzi na temat prawidłowego, racjonalnego i bezpiecznego korzystania z tego typu środków, z uwzględnieniem informacji na temat przepisów prawnych dotyczących cyberprzemocy. Młodzi ludzie powinni także zyskiwać świadomość występowania problemu behawioralnych uzależnień, w tym właśnie uzależnień od komputera i innych urządzeń elektronicznych. Warto zatem już od najmłodszych lat rozwijać krytyczną postawę człowieka wobec środków masowego przekazu.

Poprzez realizację różnych programów profilaktycznych w zakresie zdrowia usiłuje się pogłębić ich wiedzę na temat zdrowego stylu życia oraz szkodliwości zażywania niedozwolonych używek (zob. tab. 17).

Tabela 17: Liczba uczniów objętych programami profilaktycznymi w zakresie uzależnień realizowanymi w szkołach podstawowych i gimnazjach z gminy Radków w latach 2012-2014

Rok	Programy profilaktyczne	Liczba osób biorących udział w programie
2012	Ogólnopolski program edukacji antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas” realizowany we współpracy z PSSE w Kłodzku	58 dzieci w wieku 5-6 lat uczęszczających do Gminnego Przedszkola Publicznego w Radkowie
	Znajdź właściwe rozwiązanie – program profilaktyczny palenia tytoniu	154 dzieci (szkoła podstawowa i gimnazjum w Radkowie)
		33 dzieci (szkoła Podstawowa w Wambierzycach)
		203 dzieci (szkoła Podstawowa i gimnazjum w Ścinawce Średniej)
	Wpływ używek na rozwój organizmu	154 dzieci (szkoła podstawowa i gimnazjum w Radkowie)
		50 dzieci (szkoła Podstawowa w Ścinawce Dolnej)
	Czyste powietrze wokół nas	23 dzieci – przedszkole Wambierzycy
Nie pal przy mnie proszę	10 dzieci (szkoła podstawowa w Wambierzycach)	
2013	Ogólnopolski program edukacji antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas” realizowany we współpracy z PSSE w Kłodzku	56 dzieci w wieku 5-6 lat uczęszczających do Gminnego Przedszkola Publicznego w Radkowie

	Nie pal przy mnie proszę	52 dzieci (szkoła podstawowa w Radkowie)
		10 dzieci (szkoła podstawowa w Wambierzycach)
	Znajdź właściwe rozwiązanie – program profilaktyczny palenia tytoniu	137 dzieci (szkoła podstawowa i gimnazjum w Radkowie)
		27 dzieci (szkoła podstawowa w Wambierzycach)
		210 dzieci (szkoła podstawowa i gimnazjum w Ścinawce Średniej)
Wpływ używek na rozwój organizmu	189 dzieci (szkoła podstawowa i gimnazjum w Radkowie)	
2014	Ogólnopolski program edukacji antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas” realizowany we współpracy z PSSE w Kłodzku	53 dzieci w wieku 5-6 lat uczęszczających do Gminnego Przedszkola Publicznego w Radkowie
		32 dzieci –przedszkole w Wambierzycach
	Czyste powietrze wokół nas	42 dzieci- przedszkole w Ścinawce Dolnej
	Nie pal przy mnie proszę	69 dzieci (szkoła podstawowa w Radkowie)
		14 dzieci –przedszkole w Wambierzycach
		26 dzieci- szkoła podstawowa w Ścinawce Dolnej)
	Znajdź właściwe rozwiązanie – program profilaktyczny palenia tytoniu	131 dzieci (szkoła podstawowa i gimnazjum w Radkowie)
		22 dzieci (szkoła Podstawowa w Wambierzycach)
		269 dzieci (szkoła Podstawowa i gimnazjum w Ścinawce Średniej)
	Telewizja i komputer z umiarem	45 dzieci (szkoła Podstawowa i gimnazjum w Ścinawce Średniej)

Źródło: Opracowane przez Referat Oświaty, Kultury i Sportu na podstawie danych ze szkół z gminy Radków

4.5. Przemoc

Przemoc stanowi obecnie jedną z najważniejszych kwestii społecznych. Zjawisko to dotyka każdą grupę społeczną, występuje nie tylko w rodzinach, ale także w szkołach, jako przemoc rówieśnicza czy w Internecie. Najczęstszymi formami przemocy jest przemoc fizyczna oraz psychiczna, jaki i przemoc ekonomiczna stosowana zwłaszcza wśród młodzieży szkolnej.

4.5.1. Zespół Interdyscyplinarny

W celu eliminowania przypadków przemocy w rodzinie gmina Radków powołała Zespół Interdyscyplinarny, który działa na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, do jego zadań należy:

- 1) Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;

- 2) Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- 3) Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- 4) Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym;
- 5) Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zgodnie z ustawią z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę "Niebieskiej Karty" i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura "Niebieskiej Karty" obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Tabela 18: Liczba Niebieskich Kart sporządzonych przez poszczególne podmioty w latach 2012-2014

Instytucja wszczynająca procedurę „Niebieskiej Karty”	2012	2013	2014	Ogółem
OPS	7	2	9	18
Policja	0	3	7	10
Szkoła	2	0	0	2
Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kłodzku	1	0	0	1
Ogółem	10	5	16	31
Liczba zakończonych procedur „Niebieskiej Karty”	8	7	6	21

Źródło: Opracowane na podstawie danych z Zespołu Interdyscyplinarnego

Z przedstawionych informacji wynika, iż problem przemocy w rodzinie wzrasta, co możemy zaobserwować liczbą założonych Niebieskich Kart w roku 2014. Największą aktywnością w tym zakresie wykazał się Ośrodek Pomocy Społecznej w Radkowie z/s w Ścinawce Średniej. Zwykłą była również liczba zakończonych procedur „Niebieskiej Karty” (zob. tab. 18).

Jak wynika z danych podanych przez Zespół Interdyscyplinarny na przełomie lat 2012-2014 najliczniejszą grupę sprawców przemocy stanowili mężczyźni, którzy nadużywają alkoholu.

Tabela 19: Zestawienie liczby sprawców przemocy domowej borykających się z problemem alkoholowym w latach 2012-2014

Rok	Mężczyźni	Kobiety
2012	9	1
2013	5	0
2014	15	1

Źródło: Opracowane na podstawie danych z Zespołu Interdyscyplinarnego

Tabela 20: Interwencje Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
Zawiadomienia Prokuratury Rejonowej o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 207 § 1 kk	6	2	7
Wnioski do Wydziału Rodzinnego i Nieletnich Sądu Rejonowego w związku z zaniedbaniami opiekuńczo wychowawczymi	1	0	0
Interwencje związane z procedurą odebrania dziecka przez pracownika socjalnego	0	0	0

Źródło: Opracowane na podstawie danych z Zespołu Interdyscyplinarnego

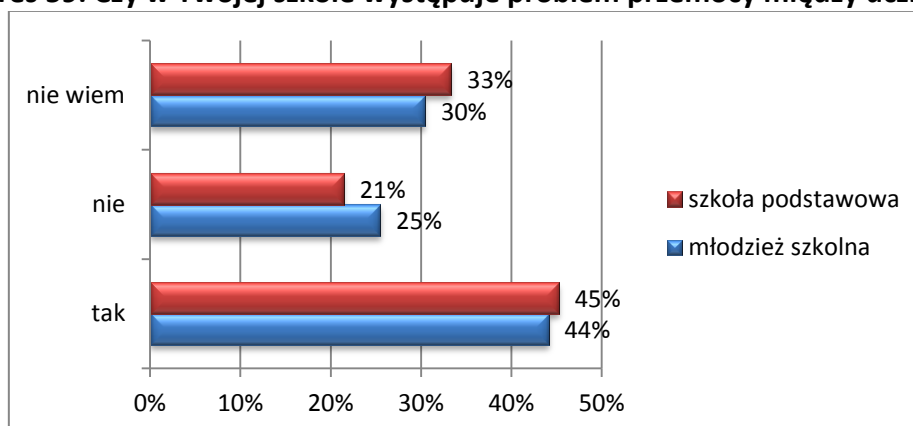
Najliczniejsze interwencje Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2012-2014 były spowodowane liczbą zawiadomień do prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa zgodnie z art. 207 § 1 Kodeksu Karnego (zob. tab. 20).

W opinii członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz pracowników socjalnych, ofiary przemocy w rodzinie często niechętnie zgadzają się na uruchomienie procedury „Niebieskiej Karty”. Ponadto należy domniemać, że część przypadków przemocy domowej nie wychodzi na jaw, ponieważ osoby nią dotknięte nie mają odpowiedniej świadomości w tym zakresie, uważają, że jest to ich „prywatna sprawa” albo obawiają się ostracyzmu społecznego. Z drugiej strony, wzrastająca liczba zakładanych „Niebieskich Kart” może świadczyć o tym, że problem przemocy w rodzinie jest coraz lepiej rozpoznawany.

4.5.2. Problem przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży szkolnej gminy Radków

45% uczniów szkoły podstawowej, 44% młodzieży szkolnej jest zdania, że w ich szkole występuje problem przemocy rówieśniczej. Przeciwnego zdania jest 21% młodszych uczniów, 25% młodzieży szkolnej. Pozostali nie mają zdania w tej kwestii (zob. wyk. 59).

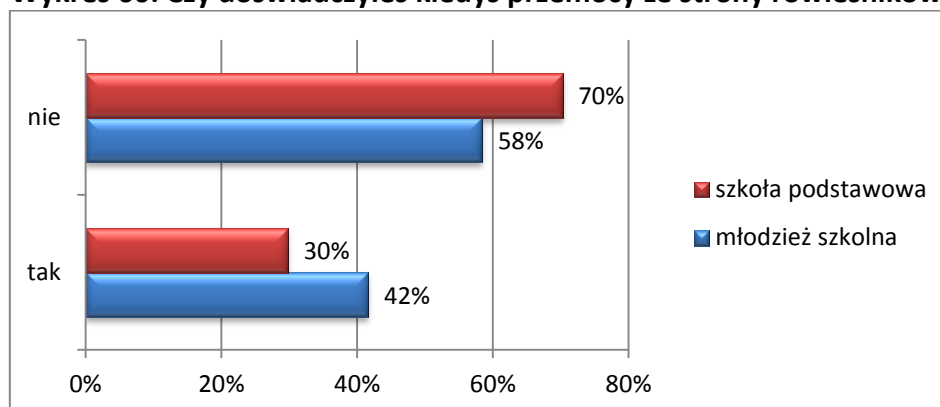
Wykres 59: Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami?

Ankietowani uczniowie wypowiedzieli się na temat swoich doświadczeń związanych z sytuacjami stosowania przemocy.

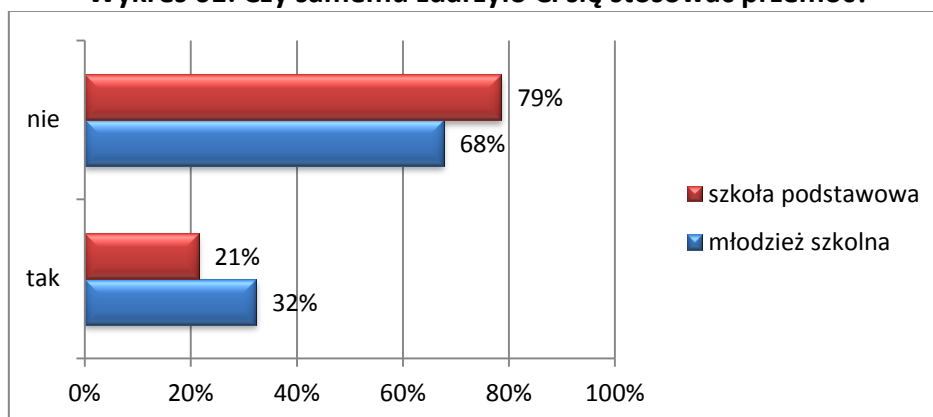
30% młodszych uczniów, 42% młodzieży szkolnej deklaruje, iż doznali przemocy ze strony rówieśników (zob. wyk. 60).

Wykres 60: Czy doświadczyłeś kiedyś przemocy ze strony rówieśników?

79% uczniów szkoły podstawowej, 68% młodzieży szkolnej deklaruje, iż nigdy nie stosowało przemocy wobec innych osób. Jednakże 21% młodszych uczniów oraz 32% młodzieży szkolnej przyznaje się do stosowania przemocy (zob. wyk. 61).

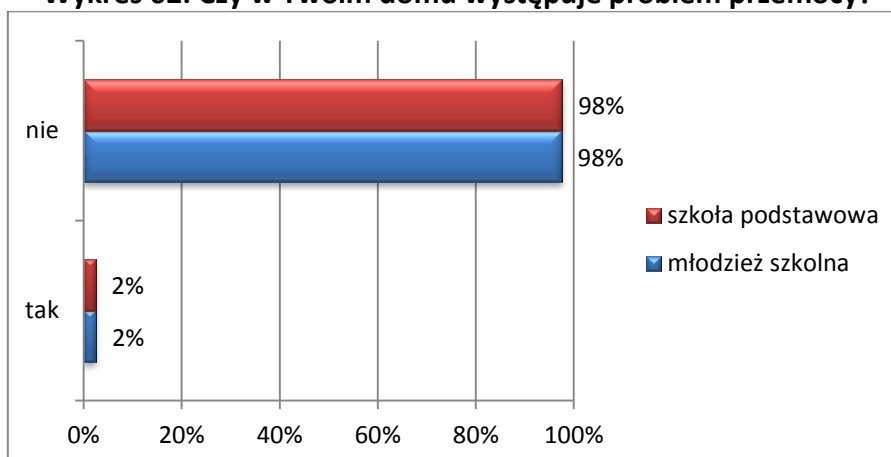
Wykres 61: Czy samemu zdarzyło Ci się stosować przemoc?

Głębsza analiza wykazała, że 17% uczniów szkoły podstawowej, 25% młodzieży szkolnej było zarówno ofiarami jak i sprawcami przemocy.

Uczniowie wypowiedzieli się na temat problemu przemocy domowej – 98% uczniów z obu grup szkolnych odpowiedziało, że w ich domu nie występuje problem przemocy. Po 2% respondentów z obu kategorii wiekowych deklaruje, że w ich domu dochodzi do przemocy (zob. wyk. 62).

Wykres 62: Czy w Twoim domu występuje problem przemocy?

4.5.3. Problem przemocy w Internecie z perspektywy dzieci i młodzieży gminy Radków

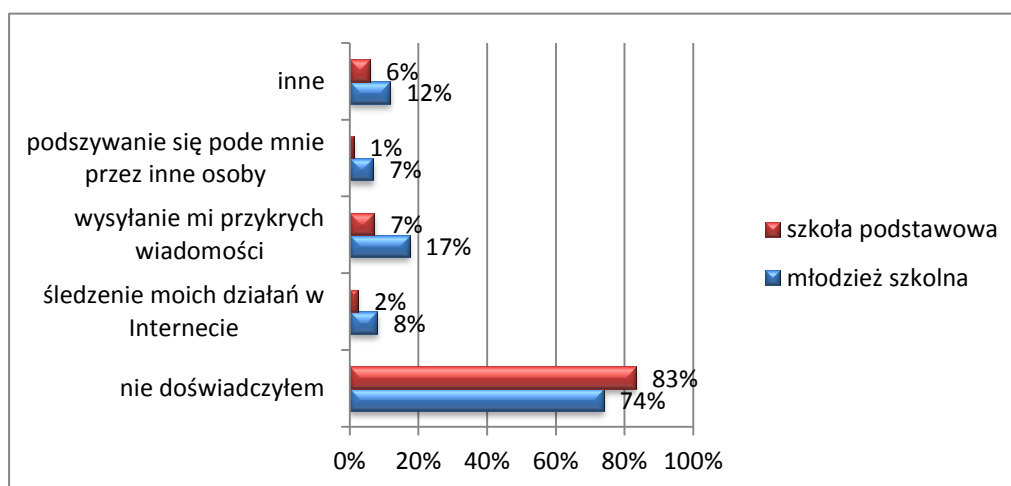
Kolejne zagadnienia w ankiecie skierowanej do uczniów gminy Radków związane były z korzystaniem z komputera oraz problemami z nim związanymi – uzależnieniem oraz narażeniem na przemoc w Internecie.

Większość badanej młodzieży nie doświadczyła przykrych zachowań w Internecie – 83% uczniów szkoły podstawowej, 74% młodzieży szkolnej. Pozostali uczniowie zetknęli się ze zjawiskiem cyberprzemocy, w tym 7% uczniów szkoły podstawowej, 17% młodzieży szkolnej otrzymywało przykre wiadomości, 2% uczniów szkoły podstawowej, 8% młodzieży szkolnej twierdzi, że ich działania w Internecie były śledzone, 1% uczniów szkoły podstawowej, 7% starszych uczniów miało problem z podszywaniem się pod nich przez inne osoby. 6% uczniów szkoły podstawowej, 12% młodzieży szkolnej doznało jeszcze innych przykrych zachowań w Internecie (zob. wyk. 63).

Wykres 63: Czy doświadczyłeś przykrych zachowań w Internecie?

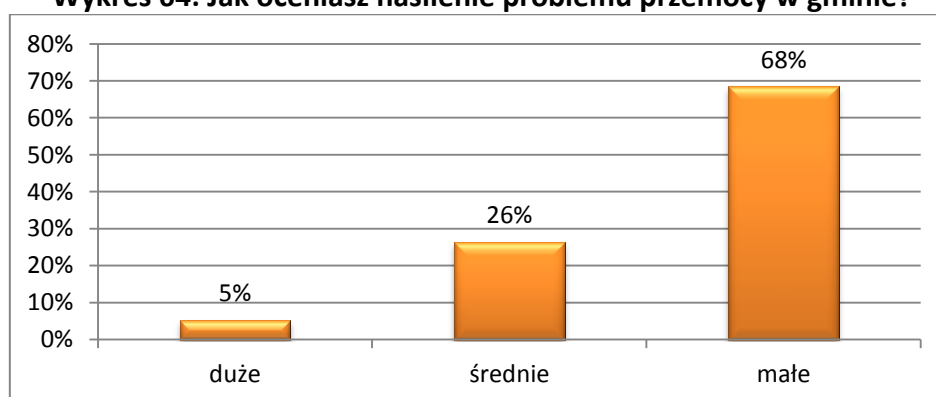
(pytanie wielokrotnego wyboru – odpowiedzi nie sumują się do 100%)

4.5.4. Problem przemocy z perspektywy sprzedawców alkoholu na terenie gminy Radków

68% respondentów ocenia nasilenie zjawiska przemocy w gminie jako małe, 26% jako średnie, 5% jako duże (zob. wyk. 64).

Wykres 64: Jak oceniasz nasilenie problemu przemocy w gminie?

43% mieszkańców oceniło przemoc domową, jako średnio spotykane zjawisko na terenie gminy, a 17% wskazało, iż jest ono częstym problemem. Przemoc szkolna została oceniona, w 48% jako średnio występująca na terenie gminy, a w 24% jako często spotykany problem. 68% ankietowanych sprzedawców oceniło nasilenie zjawiska przemocy w gminie jako małe, 26% jako średnie, 5% jako duże.

Uczniowie są zdania, że w ich szkole występuje problem przemocy rówieśniczej – uważa tak 45% uczniów szkoły podstawowej, 44% młodzieży szkolnej. Co trzeci uczeń szkoły podstawowej oraz 42% młodzieży szkolnej deklaruje, iż doznali przemocy ze strony rówieśników. Do stosowania przemocy przyznaje się około co piąty uczeń szkoły podstawowej oraz około co trzeci uczeń starszych klas. Ponadto głębsza analiza wykazała, że 17% uczniów szkoły podstawowej, 25% młodzieży szkolnej było zarówno ofiarami jak i sprawcami przemocy.

Pewien odsetek badanych uczniów szkoły podstawowej (2%) oraz młodzieży szkolnej (2%) wykazuje, że młodzież ma do czynienia z przemocą domową.

Niektórzy uczniowie obu grup szkolnych doświadczyli również cyberprzemocy w postaci takich zachowań jak otrzymywanie przykrych wiadomości, podszywanie się pod nich, czy śledzenie ich działań w Internecie.

Dane te są niepokojące i wskazują na potrzebę prowadzenia działań profilaktycznych, których celem byłoby zwiększenie bezpieczeństwa uczniów na terenie szkoły oraz w jej pobliżu, a także działań przeciw występowaniu zjawiska cyberprzemocy. Niezbędne są również działania kierowane przeciwko przemoc domowej.

4.6. Niepełnosprawność

Kolejną kwestią podejmowaną występującą na terenie gminy Radków jest **niepełnosprawność**. Osoby niepełnosprawne to takie, które posiadają stopień niepełnosprawności orzeczony przez Zespół do spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, Komisję lekarską ZUS, KRUS oraz inne osoby z dysfunkcjami fizycznymi, psychicznymi, umysłowymi, itp. Za niepełnosprawne uznaje się osoby, których stan fizyczny, psychiczny i umysłowy powoduje trwałe lub okresowe utrudnienia, ograniczenia, funkcjonowania w środowisku.

Jak wynika z danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Radkowie w badanym okresie problem ten utrzymywał się na względnie stałym poziomie i dotyczył ok. 26 % wszystkich rodzin korzystających z pomocy (zob. tab. 5).

W zależności od stopnia niepełnosprawności, rodzaju dysfunkcji, sytuacji rodzinnej i materialnej, osoby niepełnosprawne korzystają z szeregu świadczeń i usług, takich jak: świadczenia pieniężne przyznawane w postaci zasiłku stałego, zasiłku celowego, zasiłku okresowego, oraz świadczenia niepieniężne, tj. pomoc w formie posiłków oraz usług opiekuńczych.

Usługi opiekuńcze są formą pomocy, której celem jest zaspokojenie codziennych, podstawowych potrzeb osoby, która nie jest w stanie samodzielnie funkcjonować w swoim miejscu zamieszkania ze względu na wiek, chorobę lub inną przyczynę. Dzięki wsparciu w formie usług opiekuńczych, osoby te mają możliwość pozostania w środowisku domowym. Pomoc przyznawana jest osobom samotnym, a także osobie, której rodzina nie może takiej pomocy zapewnić.

Natomiast osoby, które wymagają całodobowej opieki kieruje się, adekwatnie do stanu zdrowia, do domu pomocy społecznej, zakładów opiekuńczo-leczniczych oraz innych specjalistycznych placówek zdrowotnych.

Tabela 21: Liczba osób na terenie gminy Radków, które posiadają prawomocne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności w latach 2012-2014

	2012		2013		2014	
	Osoby do 16 roku życia	Osoby po 16 roku życia	Osoby do 16 roku życia	Osoby po 16 roku życia	Osoby do 16 roku życia	Osoby po 16 roku życia
Radków miasto	4	47	3	47	4	53
Radków obszar wiejski	17	119	21	140	16	124
Ogólna liczba	21	166	24	187	20	177
Razem	187		211		197	

Źródło: Dane ze Starostwa Powiatowego w Kłodzku

Jak wynika z powyższego zestawienia najwięcej osób niepełnosprawnych posiadających prawomocne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności w latach 2012-2014 było w wieku powyżej 16 roku życia. Najwięcej takich osób odnotowano w roku 2013. Niestety trudno jest określić liczbę osób niepełnosprawnych, które z różnych przyczyn nie posiadają powyższego orzeczenia.

Pomoc i wsparcie dla osób niepełnosprawnych z terenu gminy Radków prowadzona jest w następujących placówkach:

➤ **Dom Pomocy Społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Św. Teresy od Dzieciątka Jezus w Ścinawce Dolnej**

Dom funkcjonuje na zasadzie umowy między Zgromadzeniem Sióstr a Starostą Powiatu Kłodzkiego. Obecnie w domu przebywa 50 wychowanków w tym: z terenu powiatu kłodzkiego 14 osób a z terenu gminy Radków 1 osoba. Dzieci objęte są opieką lekarsko-pielęgniarską, prowadzona jest rehabilitacja ruchowa, fizykoterapia, kinezoterapia, hydroterapia, terapia zajęciowa, zajęcia rewalidacyjne. Ponadto w DPS funkcjonuje Niepubliczny Zespół Szkół Zgromadzenia Sióstr Św. Teresy od Dzieciątka Jezus, który jest zespołem szkół specjalnych. W skład zespołu wchodzi: szkoła podstawowa, gimnazjum oraz szkoła przysposabiająca do pracy. Są to szkoły dla uczniów niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu umiarkowanym, znacznym i głębokim. Prowadzone są także zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze dla uczniów z głęboką niepełnosprawnością intelektualną. Organem prowadzącym szkoły jest Zgromadzenie Sióstr św. Teresy od Dzieciątka Jezus. Uczniami szkoły są wychowankowie domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży w Ścinawce Dolnej, przy której szkoła funkcjonuje oraz dzieci i młodzież z powiatu kłodzkiego.

➤ **Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych w Ścinawce Dolnej**

Jest jednostką budżetową, samorządowa Powiatu Kłodzkiego. Działa na podstawie statutu oraz regulaminu organizacyjnego. W ramach prowadzonej działalności podopieczni mają zapewnione całodobowe wyżywienie, pełną opiekę medyczną, rehabilitacyjną, fizjoterapeutyczną oraz terapię zajęciową.

DPS posiada 96 miejsc, obecnie w DPS przebywa 2 mężczyzn z gminy Radków oraz 24 z Powiatu Kłodzkiego. Z opieki korzystają tylko mężczyźni w wieku 18 lat do 80 i powyżej.

➤ **Środowiskowy Dom Samopomocowy w Słupcu**

Do zadań ŚDS należy budowanie sieci wsparcia społecznego, przygotowanie do życia w społeczeństwie i funkcjonowania w środowisku osób przewlekle psychicznie chorych czy niepełnosprawnych intelektualnie. Środowiskowy Dom Samopomocy jest otwarty dla swoich

podopiecznych 5 dni w tygodniu przez 8 godzin. Prowadzone są w nim indywidualne lub zespołowe treningi samoobsługi. Placówka współpracuje także z rodzicami, służbą zdrowia, organami administracji i organizacjami społecznymi.

W roku 2014 zostało zawarte porozumienie pomiędzy gminą Radków a gminą Miejską Nowa Ruda dotyczącego świadczeń pomocy społecznej z zakresu administracji rządowej mieszkańcom gminy Radków przez Miejski Środowiskowy Dom Samopomocy w Nowej Rudzie.

➤ **Dom Emeryta i Rencisty „Arkadia” w Ścinawce Górnej**

Działa na zasadzie pensjonatu, zajmuje się opieką dla osób starszych. Obecnie w Domu przebywa 40 osób. W domu zatrudnione są pielęgniarki, salowe i kucharki. Ponadto zatrudnieni są lekarze, którzy raz w tygodniu badają wszystkich podopiecznych. Dom Emeryta i rencisty zapewnia:

- zakwaterowanie,
- podstawową opiekę lekarską i pielęgniarską,
- wyżywienie (trzy posiłki dziennie oraz podwieczorek),
- wyżywienie na życzenie (przez całą dobę pomiędzy posiłkami podstawowymi),
- wyżywienie przeznaczone dla diabetyków,
- pomoc w załatwianiu spraw osobistych.

Dom opieki "Arkadia" stale się rozwija i ma bardzo bogate plany na przyszłość.

Inną formą pomocy udzielanej osobom niepełnosprawnym z terenu gminy Radków jest dofinansowanie środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Jak wynika z danych podanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności ilość osób niepełnosprawnych z terenu gminy Radków, które korzystały z tego dofinansowania w latach 2012-2015, kształtowała się różnicowanie, jednak da się zauważyć tendencję spadkową (zob. tab. 22).

Tabela 22: Liczba osób niepełnosprawnych z terenu gminy Radków korzystających ze środków PEFRON w latach 2012-2014

Rok	Liczba osób niepełnosprawnych
2012	176
2013	124
2014	140
2015 (stan na dzień 6 listopada)	113

Źródło: Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kłodzku.

Tabela 23: Liczba mieszkańców gminy korzystających z wybranych form pomocy udzielanych przez OPS na rzecz osób niepełnosprawnych w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
Liczba osób korzystających ze świadczeń OPS z powodu niepełnosprawności ogółem	246	276	278
Zasiłki stałe z tytułu wieku lub niepełnosprawności	59	59	61
Zasiłki okresowe z tytułu niepełnosprawności	18	12	12
Usługi opiekuńcze	10	12	14

Źródło: Opracowanie przez OPS w Radkowie z/s w Ścinawce Średniej

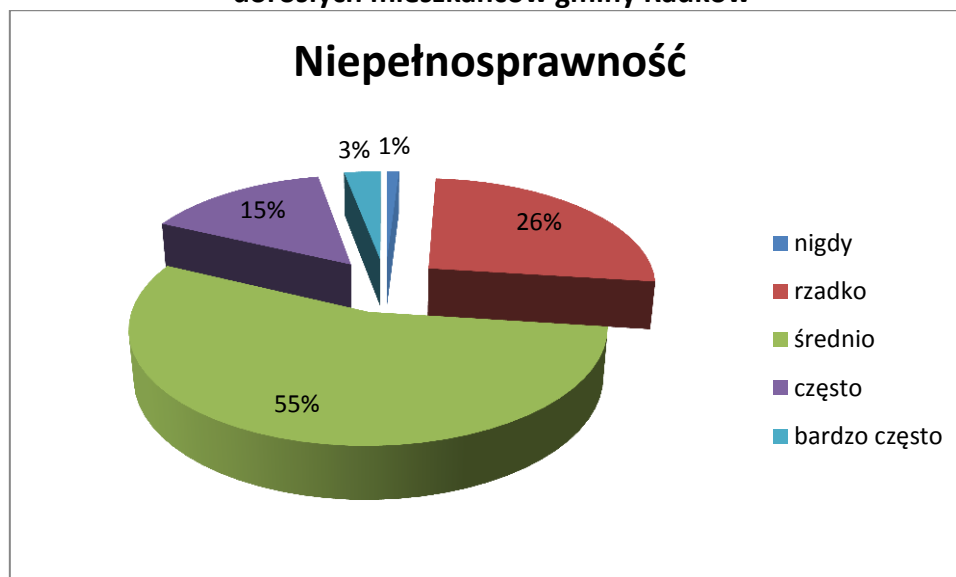
Osoby niepełnosprawnie mogą skorzystać z wielu form pomocy, m.in.:

- w oddziałach integracyjnych szkół zatrudniani są nauczyciele wspomagających;
- dzieciom i młodzieży, którym stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do szkoły dyrektor w uzgodnieniu z organem prowadzącym ustala zakres, miejsce i czas prowadzenia zajęć indywidualnego nauczania, bądź obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci;
- w celu pełnej integracji ze środowiskiem oraz w celu zapewnienia pełnego osobowego rozwoju dzieci i młodzieży – dyrektor w miarę posiadanych możliwości, organizuje różne formy uczestnictwa dziecka w życiu szkoły, poprzez udział w zajęciach rozwijających zainteresowania i uzdolnienia oraz udział w uroczystościach i imprezach szkolnych,
- organizacja bezpłatnego dowozu wraz z zapewnieniem opieki do szkół na terenie gminy i poza lub ośrodka umożliwiającego realizację obowiązku szkolnego i obowiązku nauki (z takiej pomocy w latach 2012-2014 korzystało 12 osób);
- prowadzenie zajęć o charakterze terapeutycznym, zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, rewalidacyjnych, logopedycznych, rozwijających umiejętności itp.
- dożywianie dla dzieci, w formie posiłku obiadowego,
- opieka pielęgniarki / higienistki szkolnej;

- usługi opiekuńcze;
- pomoc finansowa;
- praca socjalna;
- skierowanie do domu pomocy społecznej;
- pomoc w umieszczeniu w zakładach opiekuńczo - leczniczych oraz innych specjalistycznych placówkach zdrowotnych.

Z ankiety przeprowadzonej przez Oficynę profilaktyczną wynika, że problem niepełnosprawności jest zauważalny na terenie gminy Radków. Aż 55 % mieszkańców uważa, że problem występuje, a 15 % uważa, że jest to częste zjawisko (zob. wyk. 65).

Wykres 65: Częstotliwość występowania zjawiska niepełnosprawności z perspektywy dorosłych mieszkańców gminy Radków

4.7. Zdrowie

Zdrowie jest jedną z najważniejszych rzeczy w naszym życiu. Kiedy mamy dobre samopoczucie, nie odczuwamy bólu i jesteśmy sprawni fizycznie chętniej podejmujemy wszelkie działania. Człowiek zdrowy z większą ochotą podejmuje pracę i uczestniczy w życiu społecznym, jest szczęśliwszy. Aby utrzymać w dobrej kondycji zdrowie swoich mieszkańców, na terenie gminy Radków funkcjonują różnego rodzaju placówki oferujące usługi w zakresie podstawowej i specjalistycznej pomocy lekarskiej czy rehabilitacji. Ponadto w gminie podejmowany jest szereg działań w zakresie poprawy zdrowia mieszkańców oraz pogłębienia wiedzy na temat profilaktyki zdrowotnej.

Poniżej przedstawiono podmioty lecznicze, które funkcjonują na terenie gminy Radków.

Tabela 24: Podmioty lecznicze realizujące podstawową opiekę zdrowotną na terenie gminy Radków w latach 2012-2014

Nazwa podmiotu leczniczego	Rodzaj świadczonych usług
NZOZ „Medicus” ul. Słoneczna 8 57-420 Radków	SPECJALIŚCI:
	-specjalista chorób wewnętrznych i medycyny fizykalnej
	-specjalista chorób wewnętrznych
	-internista chorób wewnętrznych i medycyny pracy
	-okulista
	-pediatrzy
	-stomatolog
	USŁUGI:
	- podstawowa opieka zdrowotna
	- medycyna pracy
	-pediatrzy
	-opieka stomatologiczna w ramach NFZ i prywatnie
	- pielęgniarka środowiskowa i rodzinna
	-szczepienia ochronne
	- badania okulistyczne
	- świadczenia ambulatoryjne
	-badania USG i EKG
Ścinawka Średnia „Medicus” ul. Mickiewicza 1 57-420 Radków	SPECJALIŚCI:
	-interniści chorób wewnętrznych i rodzinny
	Prywatne gabinety:
	Stomatologiczny
	Kardiolog
	Gabinet chiropraktyki
	USŁUGI:
	- podstawowa opieka zdrowotna
	- prywatna praktyka stomatologiczna
	- pielęgniarka środowiskowa i rodzinna
	-szczepienia ochronne
- badania okulistyczne	
- świadczenia ambulatoryjne	
-badania USG	
Marzanna Nasiłowska NZOZ „Przychodnia rodzinna” ul. Sikorskiego 38d 57-410 Ścinawka Średnia	SPECJALIŚCI:
	Specjalista medycyny rodzinnej
	USŁUGI:

	- podstawowa opieka zdrowotna
	-szczepienia ochronne
	- świadczenia ambulatoryjne
NZOZ Praktyka Lekarza Rodzinnego Krzysztof Piórkowski Ścinawka Dolna 16	SPECJALIŚCI:
	Specjalista medycyny rodzinnej
	USŁUGI:
	- podstawowa opieka zdrowotna
	-szczepienia ochronne
	- świadczenia ambulatoryjne
Praktyka Lekarza Rodzinnego Andrzej Banaszak ul. Stołowogórska 2 57-420 Radków	SPECJALIŚCI:
	Specjalista medycyny rodzinnej
	USŁUGI:
	- podstawowa opieka zdrowotna
	-szczepienia ochronne
	- świadczenia ambulatoryjne
	-USG i EKG, Spirometria
Punkt rehabilitacyjny „Medicor” ul. Mickiewicza 2 57-410 Ścinawka Średnia	SPECJALIŚCI:
	-specjalista rehabilitacji medycznej i pediatra, fizjoterapeuta,
	-kardiolog,
	-specjalista chorób wewnętrznych
	-ortopeda traumatolog
	USŁUGI:
	-rehabilitacja lecznicza
	-poradnia rehabilitacyjna
	-poradnia internistyczna
	-poradnia ortopedyczna
	-prywatna praktyka kardiologiczna
-punkt zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	
Apteka pod Strzelińcem ul. Rynek 5 57-420 Radków	
Punkt Apteczny ul. Mickiewicza 1 57-410 Ścinawka Średnia	

Źródło: Opracowanie przez Referat Oświaty, Kultury i Sportu

Na terenie gminy Radków system opieki zdrowotnej oparty jest o Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej. W gminie funkcjonuje 5 przychodni lekarskich tj.: Medicus w Radkowie i w Ścinawce Średniej, Praktyka Rodzinna w Radkowie, w Ścinawce Średniej i w Ścinawce Dolnej. Prowadzona jest praktyka stomatologiczna w ramach NFZ i prywatnie

w Radkowie i w Ścinawce Średniej, funkcjonują dwa punkty apteczne w Radkowie i w Ścinawce Średniej oraz funkcjonuje 1 gabinet rehabilitacyjny w Ścinawce Średniej. Ponadto w gminie podejmowany jest szereg działań w zakresie poprawy zdrowia mieszkańców oraz pogłębienia wiedzy na temat profilaktyki zdrowotnej nie tylko wśród dorosłych mieszkańców gminy, ale także dla dzieci i młodzieży w szkołach (zob. tab. 25).

Tabela 25: Prowadzone programy profilaktyczne w zakresie zdrowia dla mieszkańców gminy Radków w latach 2012-2014

Rok	Programy profilaktyczne	Liczba osób biorących udział w programie
2012	Wykrycie ubytku słuchu dla osób po 50 roku życia	27
	Wczesne wykrycie chorób nowotworowych piersi kobiety w wieku 50-69 lat	174
	Wykrycie ubytku wzroku u osób po 18 roku życia	85
	Program zdrowotny w zakresie profilaktyki zakażeń wirusami brodawczaka ludzkiego (HPV) typu 6,11,16,18 w gminie Radków na lata 2012-2013- programem objęte były dziewczynki w wieku 13 lat	26
2013	Wczesne wykrycie chorób nowotworowych piersi kobiety w wieku 50-69 lat	255
	Wykrycie ubytku wzroku u osób po 18 roku życia	218
	Program zdrowotny w zakresie profilaktyki zakażeń wirusami brodawczaka ludzkiego (HPV) typu 6,11,16,18 w gminie Radków na lata 2012-2015- programem objęte były dziewczynki w wieku 13 lat	26
2014	Wczesne wykrycie chorób nowotworowych piersi kobiety w wieku 50-69 lat	189
	Wykrycie ubytku wzroku u osób po 18 roku życia	79
	Profilaktyka raka płuc „chwytaj każdy oddech” dla osób po 18 roku życia	64
	Profilaktyka zdrowotna mieszkańców gminy Radków konferencja	50
	Mammografia i USG piersi dla kobiet w wieku 25-60 lat	15
	Cytologia-wczesne wykrycie chorób nowotworowych rak szyjki macicy dla kobiet w wieku 20-70 lat	83
	Program edukacyjny – Szkoła cukrzycy dla osób po 18 roku życia	72
	Wczesne wykrycie chorób płuc dla mieszkańców po 18 roku życia	40
	Program zdrowotny w zakresie profilaktyki zakażeń wirusami brodawczaka ludzkiego (HPV) typu 6,11,16,18 w gminie Radków na lata 2012-2015- programem objęte były dziewczynki w wieku 13 lat	54

Źródło: Opracowane przez Referat Oświaty, Kultury i Sportu na podstawie danych ze szkół z gminy Radków

Z przedstawionego zestawienia wynika, że z roku na rok zwiększa się udział zainteresowanych osób dorosłych udziałem w programach profilaktycznych prowadzonych

przez gminę Radków. W 2012 roku z programów profilaktycznych skorzystało 312 osób, w 2013 roku - 499 osoby a w 2014 roku z programów skorzystało 646 osób. Jak widać zainteresowanie programami profilaktycznymi jest dość duże, pomimo, że większość z nich realizowana jest corocznie.

Warto zaznaczyć, że dodatkowe, bezpłatne działania organizowane przez gminę zwiększają liczbę osób w nich uczestniczących. Wynikiem tego jest na pewno wzrost świadomości mieszkańców na temat profilaktyki zdrowotnej przedstawianej w mediach oraz udział w różnych wykładach i konferencjach na temat chorób i konieczności wykonywania badań profilaktycznych. Ze względu na złą komunikację miejską w gminie, organizowane w miejscu zamieszkania badania są formą oszczędności czasu i pieniędzy związanego z dojazdem do oddalonych o kilkanaście kilometrów szpitali lub innych instytucji, które prowadzą badania.

Co roku we wszystkich placówkach oświatowych realizowanych jest szereg działań i zadań przyjętych w szkolnych programach wychowawczych i programach profilaktycznych. Zarówno działania kadry pedagogicznej, jak i pozostałych pracowników „nakierowane” są na rozwiązywanie wielu problemów wychowawczych i tworzenie dobrego klimatu dla nauki.

Tabela 26: Programy profilaktyczne zrealizowane w szkołach na terenie gminy Radków w latach 2012-2014

Rok	Programy profilaktyczne	Liczba osób biorących udział w programie
2012	Program działań z zakresu edukacji zdrowotnej „ABC Zdrowego Przedszkolaka” – program własny	175 dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do Gminnego Przedszkola Publicznego w Radkowie
	Program zdrowotny „Piramida Żywienia Przedszkolaka” w ramach akcji Akademia Zdrowego Przedszkolaka	175 dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do Gminnego Przedszkola Publicznego w Radkowie
	Program profilaktyczny „Ostrożnie” – program własny	58 dzieci w wieku 5-6 lat uczęszczających do Gminnego Przedszkola Publicznego w Radkowie
	Program profilaktyczny „Ratowniczek ” – program własny	58 dzieci w wieku 5-6 lat uczęszczających do Gminnego Przedszkola Publicznego w Radkowie
	Klub bezpiecznego Puchatka	37 dzieci –przedszkole Ścinawka Dolna
	Trzymaj formę	131 dzieci (szkoła podstawowa i gimnazjum w Radkowie)
		203 dzieci (szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Ścinawce Średniej)
		123 dzieci (szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Ścinawce Dolnej)
	Program promocji zdrowego użębienia pt.” Szkoła zdrowego uśmiechu”	21 dzieci (szkoła podstawowa w Radkowie)
Program edukacyjny „Radosny uśmiech- Radosna Przyszłość”	23 dzieci (szkoła podstawowa w Radkowie)	

	Wolność oddechu- Zapobiegaj Astmie	65 dzieci (szkoła podstawowa w Radkowie)
	Choroby zakaźne -zapobieganie	219 dzieci (szkoła podstawowa i gimnazjum w Radkowie)
	Prawidłowe odżywianie a moje zdrowie	219 dzieci (szkoła podstawowa i gimnazjum w Radkowie)
	Moje dziecko idzie do szkoły	10 dzieci (szkoła podstawowa w Wambierzycach)
	Spójrz inaczej	55 dzieci (szkoła podstawowa w Wambierzycach)
	„Pięć porcji warzyw, owoców i soków”	26 dzieci (szkoła podstawowa w Wambierzycach)
	„Szlanka mleka”	110 dzieci (szkoła Podstawowa w Ścinawce Dolnej)
	Szkoła dbająca o bezpieczeństwo	123 dzieci (szkoła Podstawowa w Ścinawce Dolnej)
2013	Program działań z zakresu edukacji zdrowotnej „ABC Zdrowego Przedszkolaka” – program własny	165 dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do Gminnego Przedszkola Publicznego w Radkowie
	Ogólnopolski program edukacji zdrowotnej „Akademia Aquafresh”	165 dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do Gminnego Przedszkola Publicznego w Radkowie
	Program profilaktyczny „Ostrożnie” – program własny	56 dzieci w wieku 5-6 lat uczęszczających do Gminnego Przedszkola Publicznego w Radkowie
	Program profilaktyczny „Przedszkolaka ratownikiem” realizowany w oddziałach przedszkola w Tłumaczowie” – program własny	24 dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do Gminnego Przedszkola Publicznego w Radkowie oddział w Tłumaczowie
	Program promocji zdrowego uzębienia pt.” Szkoła zdrowego uśmiechu”	13 dzieci (szkoła podstawowa w Radkowie)
	Program edukacyjny „Radosny Uśmiech- Radosna Przyszłość”	25 dzieci (szkoła podstawowa w Radkowie)
		39 dzieci (szkoła Podstawowa w Ścinawce Dolnej)
	Zdrowy i bezpieczny przedszkolak	40 dzieci –przedszkole w Ścinawce Dolnej
	Wolność oddechu- zapobiegaj Astmie	52 dzieci (szkoła podstawowa w Radkowie)
	Krajowy Program Zwalczenia AIDS, zapobieganie zakażeniom HIV	137 dzieci (szkoła podstawowa i gimnazjum w Radkowie)
		10 dzieci (szkoła podstawowa w Wambierzycach)
	Choroby zakaźne- zapobieganie	189 dzieci (szkoła podstawowa i gimnazjum w Radkowie)
		137 dzieci (szkoła podstawowa i gimnazjum w Radkowie)
		75 dzieci (szkoła Podstawowa w Ścinawce Dolnej)
	Trzymaj formę	202 dzieci (szkoła Podstawowa i gimnazjum w Ścinawce Średniej)
		189 dzieci (szkoła podstawowa i gimnazjum w Radkowie)
	Prawidłowe odżywianie a moje zdrowie	189 dzieci (szkoła podstawowa i gimnazjum w Radkowie)
	Moje dziecko idzie do szkoły	10 dzieci (szkoła podstawowa w Wambierzycach)
	„Pięć porcji warzyw, owoców i soków”	26 dzieci (szkoła podstawowa w Wambierzycach)
	„Szlanka mleka”	107 dzieci (szkoła Podstawowa w Ścinawce Dolnej)
Spójrz inaczej	53 dzieci (szkoła podstawowa w Wambierzycach)	

	Bezpieczna droga do szkoły	53 dzieci (szkoła podstawowa w Wambierzycach)
	Program rozwoju zdrowia	234 dzieci (szkoła Podstawowa i gimnazjum w Ścinawce Średniej)
	W zdrowym ciele zdrowy duch	45 dzieci (szkoła Podstawowa i gimnazjum w Ścinawce Średniej)
2014	Program działań z zakresu edukacji zdrowotnej „ABC Zdrowego Przedszkolaka” – program własny	164 dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do Gminnego Przedszkola Publicznego w Radkowie
	Ogólnopolski program edukacji zdrowotnej „Mamo, tato wolę wodę”	18 dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do Gminnego Przedszkola Publicznego w Radkowie oddział w Tłumaczowie
	Program zdrowotny „Piramida Żywienia Przedszkolaka” w ramach akcji Akademia Zdrowego Przedszkolaka	164 dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do Gminnego Przedszkola Publicznego w Radkowie
	Program profilaktyczny „Ostrożnie” – program własny	53 dzieci w wieku 5-6 lat uczęszczających do Gminnego Przedszkola Publicznego w Radkowie
	Bezpieczna droga do szkoły	32 dzieci –przedszkole w Wambierzycach
	Zdrowy i bezpieczny przedszkolak	32 dzieci –przedszkole w Wambierzycach
	Klub bezpiecznego Puchatka	42 dzieci- przedszkole w Ścinawce Dolnej
	Program promocji zdrowego uzębienia pt. ”Szkoła zdrowego uśmiechu”	38 dzieci (szkoła podstawowa w Radkowie)
	Program edukacyjny „Radosny uśmiech, Radosna Przyszłość”	12 dzieci (szkoła podstawowa w Radowie)
		15 dzieci- przedszkole w Ścinawce Dolnej
	Wolność oddechu-Zapobiegaj Astmie	69 dzieci (szkoła podstawowa w Radowie) 40 dzieci (szkoła Podstawowa w Ścinawce Dolnej)
	Krajowy Program Zwalczania AIDS i zapobiegania zakażeniom HIV	131 dzieci (szkoła podstawowa i gimnazjum w Radkowie)
		11 dzieci (szkoła Podstawowa w Wambierzycach)
	Moje dziecko idzie do szkoły	38 dzieci (szkoła podstawowa w Radkowie)
		14 dzieci (szkoła Podstawowa w Wambierzycach)
	Trzymaj formę	110 dzieci (szkoła podstawowa i gimnazjum w Radkowie)
		269 dzieci (szkoła Podstawowa i gimnazjum w Ścinawce Średniej)
	Spójrz inaczej	55 dzieci (szkoła Podstawowa w Wambierzycach)
	Życie i zdrowie to moje wartości	55 dzieci (szkoła Podstawowa w Wambierzycach)
	„Pięć porcji warzyw, owoców i soków”	33 dzieci (szkoła podstawowa w Wambierzycach)
	„Szlanka mleka”	118 dzieci (szkoła Podstawowa w Ścinawce Dolnej)
	Program rozwoju zdrowia	269 dzieci (szkoła Podstawowa i gimnazjum w Ścinawce Średniej)
	Śniadanie daje moc	76 dzieci (szkoła Podstawowa w Ścinawce Dolnej)
Bezpieczeństwo w ruchu drogowym	36 dzieci (szkoła Podstawowa w Ścinawce Dolnej)	

Źródło: Opracowane przez Referat Oświaty, Kultury i Sportu na podstawie danych ze szkół z gminy Radków

Bardzo szeroka oferta programów profilaktycznych skierowana jest do najmłodszych mieszkańców gminy. Większość z nich jest o tematyce zdrowotnej, część z nich ukierunkowana jest na walkę z używkami. Programy zachęcają dzieci do uprawiania sportu, dbanie o uzębienie czy racjonalne odżywianie. Część z nich podejmuje tematykę bezpieczeństwa.

4.8. Sytuacja osób starszych

Rosnąca z roku na rok liczba osób starszych sprawia, że są oni szczególną grupą, której należy poświęcić osobną uwagę. Często są to osoby samotne, które wymagają specjalistycznej opieki i wsparcia, dlatego należy skupić uwagę na zapewnieniu realizacji potrzeb tej grupy społeczności.

W związku z tym, że społeczeństwo się starzeje i wzrasta liczba osób w wieku 60+ dużym utrudnieniem w ofercie NZOZ jest brak lekarzy specjalistów takich jak: psycholog, andragog zajmujących się seniorami. Ponadto niewystarczająca jest liczba gabinetów rehabilitacyjnych. Funkcjonujący na terenie gminy jeden punkt rehabilitacyjny nie jest w stanie sprostać ilości zalecanych zabiegów. Często osoby starsze muszą z takich zabiegów korzystać poza miejscem zamieszkania, co dla większości jest dużym utrudnieniem, a jest to związane ze złą komunikacją miejską w gminie oraz dodatkowymi kosztami dojazdu.

Tabela 27: Liczba uczestników poszczególnych form wsparcia środowiskowego w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
Klub Seniora	80	80	80
Uniwersytet III Wieku	5	5	2
Liczba osób skierowanych do Domów Pomocy Społecznej	13	12	19
Wydatki poniesione na kierowanie osób do Domów Pomocy Społecznej	214 501,00 zł	296 877,00 zł	377 685,00 zł

Źródło: Opracowane przez Referat Oświaty, Kultury i Sportu

Osoby starsze mogą korzystać także ze środowiskowych form wsparcia, tj. Klubu Seniora, Uniwersytetu III wieku i Domu Pomocy Społecznej.

Od 2012 roku seniorzy z gminy Radków zalegalizowali działalność Klubu Seniora nadając nazwę Radkowski Klub Aktywnego Seniora „Srebrny Liść”. Od początku działalności

Klub Seniora zrzeszał 80 członków. Seniorzy spotykają się w Centrum Kulturalno-Sportowo-Rekreacyjnym w Ratnie Górnym 4a. Głównym celem działalności Klubu Seniora jest: wspieranie integracji lokalnej, prowadzenie działalności wspomagającej rozwój społeczności lokalnych, rozwijanie różnorodnych form życia kulturalno – oświatowego, towarzyskiego i wypoczynku dla ludzi starszych, rozbudzanie zainteresowań, potrzeb oraz aktywizacji kulturalno – oświatowej ludzi starszych w środowisku zamieszkania, organizowanie działań, które sprzyjać będą zachowaniu zdrowia i sprawności fizycznej, organizowanie wypoczynku i imprez kulturalno – oświatowych dostosowanych do zainteresowań członków Klubu, zaspokajanie potrzeb edukacyjnych poprzez organizowanie odczytów, pogadarek, warsztatów, kółek zainteresowań itp., kształtowanie wśród mieszkańców postaw odpowiedzialności za swoje otoczenie, ochrony i promocji zdrowia.

4.9. Edukacja

Według Encyklopedii PWN edukacja to ogół czynności i procesów mających na celu przekazywanie wiedzy, kształtowanie określonych cech i umiejętności⁶. Wydaje się istotne wyeksponowanie zależności, jaka występuje pomiędzy zamożnością a wykształceniem danej społeczności.

Tabela 28: Liczba dzieci korzystającej z edukacji przedszkolnej i szkolnej oraz dzieci w wieku do lat 3, korzystające z opieki w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
Liczba dzieci uczęszczających do żłobków gminnych	16 (1-oddz.)	48 (3-oddz.)	48 (3-oddz.)
Liczba dzieci korzystających z edukacji przedszkolnej	232 (12-oddz.)	270 (14-oddz.)	244 (13-oddz.)
	„0”-73, poniżej-159	„0” - 80 poniżej-190	„0” - 60 poniżej-184
Liczba uczniów w szkołach podstawowych	429 (28-oddz.)	414 (28-oddz.)	452 (29-oddz.)
Liczba uczniów w gimnazjach	261 (15-oddz.)	237 (13-oddz.)	219 (12-oddz.)
Razem uczniowie:	690	651	671

Źródło: Opracowane przez Referat Oświaty, Kultury i Sportu

Z dniem 1 kwietnia 2013 r. rozpoczął swoją działalność Radkowski Zespół Żłobków z/s w Radkowie przy ul. Bolesława Chrobrego 12-14/1. Placówka przygotowana na 48 miejsc dzieci żłobkowych wraz ze Żłobkiem Gminnym “Maluch” w Ścinawce Średniej (Radków – 32

⁶ <http://encyklopedia.pwn.pl/haslo/edukacja;3896542.html> (26.11.2015 r.)

i Ścinawka Średnia – 16), dla dzieci w wieku od 20 tygodnia życia dziecka do ukończenia roku szkolnego, w którym dziecko ukończy 3 rok życia. Niestety zaważa się brak miejsc dla dzieci w oddziale w Ścinawce Średniej, gdzie na koniec 2014 r. oczekujących dzieci było 6. Dobrym rozwiązaniem, które wyeliminowałoby problem braku miejsc byłoby rozbudowanie istniejącego żłobka w Ścinawce Średniej. Od 26 maja 2016 roku rozszerzono ofertę Radkowskiego Zespołu Żłobków na rzecz dzieci niepełnosprawnych dokonując jednocześnie zmiany nazwy jednostki na Integracyjny Radkowski Zespół Żłobków.

Na terenie gminy Radków funkcjonuje również sieć przedszkoli oraz oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych. Zapewnia opiekę wszystkim dzieciom z terenu gminy Radków, tj.:

- a) Gminne Przedszkole Publiczne z Oddziałami Integracyjnymi w Radkowie przy ul. Konstytucji 3Maja 1 (liczba oddziałów w Przedszkolu: Radków – 3, Ścinawka Średnia – 3, Tłumaczów – 2);
- b) dwa oddziały przedszkola w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Ścinawce Dolnej Nr 21a;
- c) dwa oddziały przedszkola w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Wambierzycach przy ul. Szpitalnej 5;
- d) Zespół Szkół z Oddziałami Integracyjnymi w Ścinawce Średniej przy ul. Sikorskiego 34C (jeden oddział) - utworzono w roku szkolnym 2012/2013 z uwagi na zwiększoną ilość przedszkolaków zapisanych do GPP w Radkowie;
- e) w roku szkolnym 2012/2013 z uwagi na zwiększoną ilość przedszkolaków zapisanych do GPP w Radkowie utworzono jeden oddział przedszkolny przy szkole podstawowej w Zespole Szkół w Radkowie przy ul. Jagiellońskiej 2 (funkcjonował przez 1 rok szkolny);

Wychowaniem przedszkolnym obejmuje się dzieci od początku roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 3 lata, do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 5 lat. W szczególnie uzasadnionych przypadkach dyrektor przedszkola może przyjąć do przedszkola dziecko, które ukończyło 2,5 roku.

Przedszkola realizują programy wychowania przedszkolnego uwzględniające podstawę programową, zapewniają bezpłatne nauczanie, wychowanie i opiekę w czasie nie krótszym niż 5 godzin dziennie. Zatrudniają nauczycieli posiadających odpowiednie kwalifikacje oraz przeprowadzają rekrutację dzieci zgodnie z zasadą powszechnej dostępności.

Na terenie gminy Radków funkcjonowały 4 szkoły podstawowe i 2 gimnazja w formie 4 zespołów szkół, tj.:

- a) Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wambierzycach przy ul. Szpitalnej 5;
- b) Zespół Szkolno-Przedszkolny w Ścinawce Dolnej Nr 21a;
- c) Zespół Szkół z Oddziałami Integracyjnymi w Ścinawce Średniej przy ul. Sikorskiego 34C;
- d) Zespół Szkół w Radkowie przy ul. Jagiellońskiej 2.

Oceniając system oświaty na terenie gminy Radków należy zauważyć, że sieć przedszkoli, szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego zaspakaja rzeczywiste oczekiwania społeczne tj.: dostęp do edukacji jest szeroki, edukacja jest na poziomie dobrym, poziom zadowolenia z dostępu do przedszkola jest wysoki, zauważa się również wzrost zadowolenia z istnienia wielu placówek oraz dostateczne zabezpieczenie dzieci i młodzieży do różnych form spędzania wolnego czasu. Jednak baza szkolna w czasie wolnym od nauki nie jest wykorzystywana wystarczająco, da się zauważyć również małe wsparcie psychologiczno-pedagogiczne na terenie szkół oraz niską motywację uczniów do nauki.

Działalność edukacyjna, przedmiotowa i wychowawczo-opiekuńcza wspierana była dodatkowymi zajęciami z uczniami/wychowankami wspomagającymi naukę i rozwój np. dydaktyczno-wyrównawcze, o charakterze terapeutycznym, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, zajęcia rewalidacyjne, logopedyczne, rozwijające umiejętności szkolne, przygotowujące do egzaminów zewnętrznych, zajęcia pozalekcyjne (koła przedmiotowe, koła zainteresowań);

Uwarunkowania gminy Radków mają bardzo istotny wpływ tak na sieć, jak i strukturę organizacyjną gminnych jednostek oświatowych, a tym samym na wielkość nakładów finansowych związanych z realizacją zadań oświatowych.

Sytuacja demograficzna jest jednym z bardziej istotnych czynników, który rzutuje na zmiany w systemie oświaty, bezpośrednio wpływa na kształt sieci przedszkoli i szkół, na wykorzystanie budynków, sytuację kadrową a także na koszty prowadzenia każdej placówki.

Ma to ogromne znaczenie dla planowania kształtu sieci placówek, w tym planowania zatrudnienia, jak też wydatków na utrzymanie przedszkoli i szkół.

Taka sytuacja wymaga stałego monitoringu, oraz w miarę potrzeb podejmowania określonych działań organizacyjnych, kadrowych i innych mających na celu zapewnienie płynności w funkcjonowaniu oświaty, jako całości.

Ważnym aspektem systemu oświaty jest monitoring realizacji obowiązku nauki przez młodzież na terenie gminy Radków.

Tabela 29: Realizacja obowiązku nauki przez młodzież zamieszkałą na terenie gminy Radków (wiek 16-18 lat) w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
Liczba dzieci spełniających obowiązek nauki	312	331	301
Liczba dzieci niespełniających obowiązku nauki	1	0	3

Źródło: Opracowane przez Referat Oświaty, Kultury i Sportu

Na terenie gminy podejmowany jest szereg działań na rzecz realizacji obowiązku nauki m.in. takich jak:

- bieżąca kontrolna obowiązku nauki;
- terminowe przekazywanie danych o realizacji obowiązku nauki przez młodzież w wieku 16-18 lat zameldowaną na pobyt stały oraz przebywającą czasowo (zameldowaną na pobyt czasowy ponad trzy miesiące) w terminie sprawozdawczym 31 marca (art. 112 pkt 3 ustawy o SIO);
- w przypadku uzyskania informacji z danej placówki o rezygnacji ucznia z kontynuowania nauki w szkole tut. Urząd wzywa rodzica/opiekuna prawnego do wyjaśnienia przyczyny, z jednoczesnym poinformowaniem o skutkach, tj. wszczęciem postępowania administracyjnego (niespełnianie obowiązku nauki podlega egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji);
- kontrolę spełniania obowiązku szkolnego sprawują dyrektorzy publicznych szkół podstawowych i gimnazjów stosownie do obwodów właściwych ze względu na miejsce zamieszkania uczniów;
- prowadzenie przez dyrektorów ksiąg ewidencji spełniania przez dzieci obowiązku szkolnego;
- systematyczne przekazywanie przez burmistrza dyrektorom publicznych szkół podstawowych i gimnazjów na obszarze gminy informacji o aktualnym stanie i zmianach w ewidencji dzieci i młodzieży w wieku 3-18 lat.

4.10. Przestępczość

Przestępczość, jako zjawisko szybko rozwijające się oraz dynamiczne, choć jest na marginesie życia społecznego, może mieć wpływ na formowanie zachowań i postaw ludności, dlatego też zagraża bezpieczeństwu publicznemu. gminna Straż Miejska wraz z Policją podejmują szereg działań mających na celu wyeliminowania przestępczości na terenie gminy Radków.

Na podstawie danych zebranych przez Straż Miejską w Radkowie o wykroczeniach społecznie uciążliwych dla mieszkańców gminy Radków w latach 2012-2014 widoczny jest spadek popełnianych wykroczeń. W roku 2012 ujawniono 131 wykroczeń społecznie uciążliwych, w 2013 roku 81, a w 2014 roku odnotowano ich 64.

Tabela 30: Zestawienie wykroczeń popełnionych na obszarze gminy Radków odnotowanych przez Straż Miejską w Radkowie w latach 2012-2014

Wykroczenia	2012	2013	2014
Liczba wykroczeń ogółem	131	81	64
Wykroczenia przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu	14	8	11
Wykroczenia przeciwko osobie	78	59	35
Wykroczenia przeciwko zdrowiu	0	0	0
Wykroczenia przeciwko mieniu	0	0	0
Wykroczenia przeciwko obyczajności publicznej	8	5	5
Ust. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	31	9	13

Źródło: Opracowane przez Straż Miejską w Radkowie

W związku z powyższym w omawianym okresie podjęto działania w miejscach popełniania czynów zabronionych w celu ich wyeliminowania. Jednym z najbardziej uciążliwych wykroczeń było spożywanie napojów alkoholowych w miejscach objętych zakazem ich spożywania tj. w szczególności w obrębie sklepów, w których prowadzona była sprzedaż alkoholu, jak również w parkach i na ulicach. Kolejnymi uciążliwymi wykroczeniami były,

wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu osób i mienia, jak również przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu tj. między innymi zakłócanie porządku publicznego, niezachowanie ostrożności przy trzymaniu zwierzęcia oraz dopuszczanie się do nieobyczajnych wybryków.

Z uwagi na liczbę czynów zabronionych podjęto czynności mające na celu eliminowanie w/w zjawisk poprzez obserwację miejsc zagrożonych, interweniowanie w przypadku ujawnienia wykroczeń, jak również egzekwowanie poprzez nakładanie grzywien w formie postępowania mandatowego.

Na podstawie danych zebranych przez Posterunek Policji w Radkowie o wykroczeniach społecznie uciążliwych dla mieszkańców gminy Radków w latach 2012-2014 ujawniono w roku 2012 62 wykroczenia społecznie uciążliwe, w 2013 roku 91, a w 2014 roku odnotowano ich 147, natomiast na płaszczyźnie przestępczości odnotowano 29 przestępstw w roku 2012, 44 w roku 2013 i 27 w roku 2014.

Tabela 31: Zestawienie wykroczeń popełnionych na obszarze gminy Radków odnotowanych przez Posterunek Policji w Radkowie w latach 2012-2014

Wykroczenia	2012	2013	2014
Liczba wykroczeń ogółem	62	91	147
Wykroczenia przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu	11	14	24
Wykroczenia przeciwko osobie	17	40	48
Wykroczenia przeciwko zdrowiu	2	5	8
Wykroczenia przeciwko mieniu	5	11	12
Wykroczenia przeciwko obyczajności publicznej	4	2	7
Ust. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	23	20	48

Źródło: Opracowane przez Posterunek Policji w Radkowie

Podjęto szereg działań w miejscach ujawnienia wykroczeń mających na celu eliminowanie czynów zabronionych ustawą.

Jednym z wielu wykroczeń uciążliwych społecznie było spożywanie napojów alkoholowych w miejscach zabronionych przez ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi. Były to obręby sklepów, w których prowadzona była sprzedaż tych napojów, ulice, oraz parki. Miało to bezpośredni wpływ na zakłócanie porządku w miejscach publicznych poprzez używanie słów powszechnie uznawanych za nieprzyzwoite, jak również dochodziło do nieobyczajnych wybryków tj. publiczne załatwianie potrzeb fizjologicznych oraz zasypianie na ławkach do publicznego użytku.

Tabela 32: Zestawienie przestępstw popełnionych na obszarze gminy Radków odnotowane przez Posterunek Policji w Radkowie w latach 2012-2014

Przestępstwa	2012	2013	2014
Liczba przestępstw ogółem	50	87	41
Przestępstwa drogowe	5	8	3
Kradzież z włamaniem	20	38	15
Rozboje, wymuszenia	-	1	-
Przestępstwa narkotykowe	5	6	6
Kradzieże	20	34	15

Źródło: Opracowane przez Posterunek Policji w Radkowie

Na płaszczyźnie przestępczości jednym z najbardziej uciążliwych zjawisk były kradzieże, jak również kradzieże z włamaniem. Odnotowano również przestępstwa narkotykowe oraz drogowe.

Warto zwrócić uwagę na pojawiające się zjawisko popełniania przestępstw przez osoby nieletnie na terenie gminy Radków. Liczba nieletnich sprawców przestępstw na szczęście jest malejąca, co może wskazywać na skuteczność działań podejmowanych przez gminę w tym obszarze.

Tabela 33: Liczba nieletnich sprawców przestępstw i liczba dokonanych przez nich przestępstw odnotowana przez Posterunek Policji w Radkowie w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
Liczba nieletnich sprawców przestępstw	3	3	1
Liczba dokonanych przestępstw przez osoby nieletnie	3	3	1

Źródło: Opracowane przez Posterunek Policji w Radkowie

Z uwagi na liczbę wykroczeń i przestępstw oraz ich charakteru podjęto czynności służbowe, które eliminowały te zjawiska. Obserwowano miejsca, w których dochodziło najczęściej do łamania prawa, prowadzono kontrole drogowe, a ujawnione czyny zabronione były egzekwowane przez nakładanie grzywnien i kierowanie wniosków do sądu o ukaranie.

4.11. Kultura i sport

Baza kulturalno-sportowa stanowi podstawę w funkcjonowaniu nie tylko małych, ale także i dużych społeczności. Promowanie zdrowego trybu życia oraz powiększanie oferty kulturalnej na danym terenie ma na celu wyeliminowanie propagowanego w ostatnich latach siedzącego trybu życia. Wspólne spędzanie czasu na świeżym powietrzu wszystkich mieszkańców wspiera lokalną integrację społeczną.

4.11.1. Gminne Centrum Kultury, Sportu i Turystyki w Radkowie

Na terenie gminy Radków funkcjonuje Gminne Centrum Kultury, Sportu i Turystyki w Radkowie, którego podstawowym celem jest edukacja i upowszechnianie kultury oraz prowadzenie działalności w zakresie sportu, turystyki i rekreacji. Oferta Centrum skierowana jest nie tylko do dzieci i młodzieży, ale również do dorosłych mieszkańców gminy. Prowadzi ono działalność merytoryczną w formie grup zainteresowań, wspiera amatorskie formy działalności artystycznej, kluby i koła zainteresowań tj. klub seniora, koła gospodyń wiejskich, młodzieżowe zespoły rockowe⁷. W okresie zimowym zajmuje się m.in. organizacją lodowiska w Radkowie, z którego z roku na rok korzysta coraz więcej osób, prowadzi również wypożyczalnię nart biegowych w Karłowie. W czasie letnim Centrum jest organizatorem Kąpieliska nad Zalewem w Radkowie, które również cieszy się szerokim zainteresowaniem nie tylko mieszkańców gminy Radków, ale również osób z innych miejscowości.

Tabela 34: Liczba osób korzystających z obiektów nadzorowanych przez GCKSiT w Radkowie w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
Liczba osób korzystających z lodowiska	-	645	1165
Liczba osób korzystających z kąpieliska	5154	3834	4121
Liczba osób korzystających z wypożyczalni nart biegowych	1435	1482	-

Źródło: Opracowane własne na podstawie danych z GCKSiT w Radkowie

⁷ <http://gorystolowe.info/pages/o-nas.php> (12.11.2015 r.)

W Centrum funkcjonują również różne sekcje tematyczne, których oferta skierowana jest do najmłodszych mieszkańców gminy. Największą popularnością cieszą się sekcje: muzyczna, plastyczna oraz taneczna.

Tabela 35: Ilość osób korzystających z sekcji prowadzonych przez GCKSiT w Radkowie w latach 2012-2014

SEKCJA	2012	2013	2014
Modelarska	29	39	-
Muzyczna	195	122	319
Plastyczna	233	284	418
Szachowa	204	190	38
Taneczna	471	514	553

Źródło: Opracowane własne na podstawie danych z GCKSiT w Radkowie

Warto postarać się, aby został utrzymany dotychczasowy wzrost zainteresowania zajęciami w sekcjach tematycznych oraz poszerzyć ofertę zajęć o nowe sekcje tematyczne. Należy szukać rozwiązań, sposobów dotarcia do rodziców/opiekunów prawnych w celu uzmysłowienia im, jaki efekt można uzyskać poprzez podejmowanie wspólnych działań na rzecz dzieci i młodzieży (wykorzystanie posiadanej bazy), w szczególności: rozwijanie ich zainteresowań, wzmocnienie kondycji fizycznej, zagospodarowanie wolnego czasu itp. dążenie do osiągnięcia wzrostu wyników nauczania.

Gminne Centrum Kultury, Sportu i Turystyki w Radkowie prowadzi również **program świetlic wiejskich**. Młodzież z racji zamieszkania na wsi nie ma zbyt dużo możliwości rozwoju swoich zainteresowań. Coraz większa część młodzieży sięga po alkohol, narkotyki czy też papierosy, aby móc temu zapobiec należy ukazywać młodym ludziom różne ciekawe formy spędzania wolnego czasu, nie tylko grę w piłkę nożną, ale i również inne alternatywy dla każdych grup wiekowych. Nadrzędnym celem programu jest organizacja i przeprowadzenie ciekawych zajęć, które odbywać się będą w świetlicach wiejskich.

Tabela 36: Ilość świetlic wiejskich funkcjonujących na terenie gminy Radków w latach 2012-2014

Rok	Liczba świetlic wiejskich
2012	7
2013	8
2014	8

Źródło: Opracowane własne na podstawie danych z GCKSiT w Radkowie

Na koniec 2014 roku świetlice funkcjonowały w 8 miejscowościach gminy Radków tj: Ścinawka Dolna, Ścinawka Górna, Ratno Dolne, Ratno Górne, Suszyna, Raszków, Wambierzyce i Tłumaczów. Ze względu na małą liczbę dzieci w sołectwie Karłów-Pasterka nie ma potrzeby uruchamiania działalności świetlic. Dobrze rozwinięte zaplecze sportowe w Ścinawce Średniej oraz mocne instytucje kultury w Radkowie powodują, że nie ma potrzeby, aby w tych miejscowościach działały świetlice.

Tabela 37: Ilość dzieci korzystających ze świetlic w latach 2012-2014

Rok	Liczba dzieci ogółem
2012	781
2013	596
2014	295

Źródło: Opracowane własne na podstawie danych z GCKSiT w Radkowie

W okresie 2012 roku obserwuje się, że frekwencja w świetlicach była najwyższa w porównaniu do dwóch kolejnych lat. Wysoka frekwencja w świetlicach związana była z tym, że świetlice czynne były 2 razy w tygodniu przez 3 godziny ponadto było duże zainteresowanie działalnością świetlic, organizacji działających w miejscowościach oraz rodziców. W trakcie zbieranych danych do analizy oraz przeprowadzanych kontroli świetlic zauważono, że w miesiącach wakacyjnych lipiec-sierpień występuje najniższa frekwencja.

Ponadto Centrum organizuje różne koncerty i imprezy rekreacyjne m.in.: koncert z okazji Dnia Kobiet, Jarmark Stołowogórski, Radkowski Kabaretowy Zalew Śmiechu, Audiolake Festival, zajęcia z dziećmi w okresie zimowym i letnim (narty biegowe, lodowisko, Radkowska Liga Piłki Nożnej, Rajdy Piesze dla dzieci, gry terenowe dla dzieci).

4.11.2. Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Radków im. Karola Estreichera

Radkowska Biblioteka prowadzi działalność edukacyjną i kulturalną na terenie Miasta i Gminy Radków w zakresie organizacji wolnego czasu dla mieszkańców. Szczególny nacisk kładziony jest na edukację dzieci i młodzieży. Prowadzone są m.in. zajęcia nauki gry na instrumentach, działa zespół wokalny-instrumentalny, grupa teatralna. W każdej z filii realizowany jest bogaty program edukacyjny skierowany do mieszkańców. Są to m.in. imprezy czytelnicze, konkursy, wystawy, lekcje biblioteczne, spotkania autorskie, spotkania z ciekawymi ludźmi. Przygotowywane również są programy z okazji różnego rodzaju okolicznościowych obchodów np. Dnia Matki, Dnia Dziecka, Dnia Babci, Tygodnia Bibliotek. Biblioteka czynnie współpracuje z lokalnymi artystami, twórcami ludowymi, oraz organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie gminy Radków i powiatu kłodzkiego. Jest również animatorem, organizatorem i współorganizatorem, szeregu imprez włączając się czynnie w działania w ramach polityki społecznej prowadzonej przez Urząd Miasta i Gminy Radków. Biblioteka jest organizatorem Przeglądu Młodych Organistów, współorganizatorem Międzynarodowego Festiwalu im. Ignaza Reimanna w Wambierzycach, oraz organizuje koncerty z okazji świąt kościelnych i państwowych np. kolędy i pastorałki, pieśni wielkopostne i pasyjne, pieśni patriotyczne i narodowe. Rokrocznie organizowane są również wakacje i ferie w bibliotece, w trakcie, których dla dzieci, które nie wyjechały na wakacyjny wypoczynek są organizowane zajęcia w bibliotece⁸.

Tabela 38: Liczba czytelników korzystających z Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Radków im. Karola Estreichera w latach 2012-2014

Miejscowość	Biblioteka	Liczba czytelników ogółem		
		2012	2013	2014
Radków	Biblioteka Główna	539	533	400
Wambierzyce	Filia nr 1	270	275	245
Ścinawka Dolna	Filia nr 2	316	322	320
Ścinawka Górna	Filia nr 3	225	185	131
Ścinawka Średnia	KRAINA WYOBRAŹNI Filia nr 4	460	400	471
	RAZEM	1810	1715	1567

Źródło: Opracowane własne na podstawie danych z Biblioteki Publicznej w Radkowie

⁸ <http://www.biblioteka-radkow.eu/pages/-o-nas.php> (05.11.2015 r.)

Liczba czytelników w Bibliotece Głównej w Radkowie notuje stały spadek. Związane jest to przede wszystkim z przenosinami biblioteki w 2010 roku (w nowym lokalu czytelnicy korzystają z księgozbioru inaczej niż wówczas, kiedy biblioteka połączona była z ośrodkiem kultury) oraz wprowadzeniem w 2014 roku elektronicznej obsługi czytelników i wypożyczeni za pomocą systemu MAK+. Spada również liczba czytelników w filii nr 3 w Ścinawce Górnej, co związane jest z wyjazdami czytelników z miejscowości na stałe. Liczba czytelników czynnych w pozostałych trzech filiach bibliotecznych w latach 2010-2014 jest w miarę stała i stabilna. W celu zanotowania ponownego wzrostu liczby czytelników prowadzone są liczne działania edukacyjne wśród najmłodszych mieszkańców gminy i ich rodziców.

4.11.3. Baza kulturalno-sportowa

Stan techniczny i funkcjonalność urządzeń sportowo-rekreacyjnych kształtuje się na poziomie bardzo dobrym i w pełni zaspakaja potrzeby placówek oświatowych oraz mieszkańców gminy Radków.

Na bieżąco czynione są stałe nakłady finansowe w celu poprawy sprawności i estetyki wszystkich obiektów służących realizacji zadań oświatowych, tj.:

- Hala sportowa wraz z siłownią w Ścinawce Średniej;
- 4 kompleksy Boisk ORLIK 2012 (w Ścinawce Dolnej, w Wambierzycach, w Radkowie i w Tłumaczowie);
- Kompleks boisk w Ścinawce Średniej przy ul. Mickiewicza;
- Orlik w Ratnie Górnym;
- Wiejskie Centrum Kultury, Rekreacji i Integracji w Wambierzycach (sala gimnastyczna, siłownia);
- Zastępcza sala gimnastyczna w Ścinawce Dolnej;
- Kompleks boisk przy obiekcie gimnazjum w Radkowie;
- Sala gimnastyczna wraz z siłownią w Radkowie;
- Place zabaw (w Radkowie, w Ścinawce Średniej, w Ścinawce Dolnej, Ścinawce Górnej, w Tłumaczowie, w Wambierzycach, w Suszy nie, w Raszkowie, w Gajowie).

Hala Sportowa

W oparciu o współpracę z nauczycielami i instruktorami sportowymi na obiekcie hali sportowej można pograć w tenisa ziemnego, piłkę siatkową, koszykówkę, tenisa stołowego, piłkę halową, piłkę ręczną korzystać z siłowni czy pograć w bilard. Ponadto odbywają się stałe zajęcia sekcji łuczniczej, szachowej, zajęcia aerobiku i fitness – z zajęć tego typu bardzo chętnie korzystają osoby w wieku 50+. W okresie wakacyjnym z hali korzystają grupy kolonijne, uczestnicząc w różnych grach zespołowych.

W pomieszczeniach hali bardzo często odbywają się większe gminne wydarzenia np.; stoły wielkanocne, stoły bożonarodzeniowe, imprezy sportowe. Średnio z hali sportowej miesięcznie korzysta około 2000 osób, frekwencja jest nieco niższa w okresie zimowym.

Dzięki staraniom Burmistrza Miasta i Gminy Radków Pana Jana Bednarczyka na terenie gminy Radków w każdej miejscowości istnieją zaplecza kulturalno-rekreacyjne stanowiące własność gminy Radków, m.in:

1. Wiejskie Centrum Kultury, Integracji i Bezpieczeństwa Publicznego w Ścinawce Dolnej
2. Zespół Sportowo-Rekreacyjny w Ścinawce Średniej
3. Centrum Inicjatyw Wiejskich w Ścinawce Górnej
4. Wiejskie Centrum Kultury i Integracji w Wambierzycach
5. Centrum Kulturalno-Sportowo-Rekreacyjne w Ratnie Górnym

➤ **Wiejskie Centrum Kultury, Integracji i Bezpieczeństwa Publicznego w Ścinawce Dolnej**

Obiekt stanowi centrum życia kulturalno-społeczno-sportowego i rekreacyjnego mieszkańców wsi Ścinawka Dolna. W budynku znajduje się filia biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Radków im. Karola Eistraichera Radków. Ponadto w obiekcie na I piętrze znajduje się sala gimnastyczna. W Centrum odbywają się spotkania Koła Gospodyń Wiejskich, Sołtysa i Rady Sołeckiej. W pomieszczeniach usytuowanych na parterze raz w tygodniu odbywają się zajęcia świetlicowe. Centrum jest siedzibą OSP i mieści się w nim również remiza OSP.

➤ **Zespół Sportowo- Rekreacyjny w Ścinawce Średniej**

W pobliżu obiektu znajduje się szkoła, dla której obiekt pełni funkcję zaplecza sportowego. W wyniku tej inwestycji powstał plac zabaw, boisko do siatkówki, plac do tenisa stołowego.

Od 3 lat przy zespole Sportowo-Rekreacyjnym działa punkt rehabilitacyjny Medicor. Z rehabilitacji w tym punkcie korzystają mieszkańcy gminy Radków w każdym wieku. W budynkach przy zespole sportowym siedzibę ma i prężnie działa Zespół Ludowy „Ścinawianki” oraz Klub Sportowy „Zjednoczeni”.

➤ **Centrum Inicjatyw Wiejskich w Ścinawce Górnej**

Centrum Inicjatyw Wiejskich w Ścinawce Górnej jest pierwszym w gminie Radków nowym obiektem, na obszarze wiejskim, który doskonale komponuje się z architekturą miejscowości i łączy w sobie wiele funkcji: urzędową (biuro zajmujące się rolnictwem i integracją środowisk wiejskich), informacyjną (trafiający tu turyści mogą otrzymać wszelkie informacje o okolicznych atrakcjach), promocyjną (promocja regionu, lokalnych produktów: wypieków i wyrobów garmażeryjnych, lokalnych przedsiębiorców i ich ofert), szkoleniową (wyposażona sala konferencyjna z zapleczem na catering), społeczną (świetlica wieloaspektowego wspierania rodzin i Klub Seniora), kulturalno-patriotyczną (organizowane są tu obchody świąt narodowych i jest to miejsce kultywowania polskich tradycji), informatyczną (kafeteria internetowa), gastronomiczną i rozrywkową (miejsce spotkań mieszkańców, szeroki wachlarz zajęć proponowany przez świetlicę, ponadto odbywają się tu próby i występy zespołu folklorystycznego "Katarzynki").

➤ **Wiejskie Centrum Rekreacji i Integracji w Wambierzycach**

W budynku Wiejskiego Centrum Rekreacji i Integracji w Wambierzycach znajduje się dobrze wyposażona siłownia, sala gimnastyczna a jednocześnie. W centrum mieści się siedziba KGW, OSP, sołtysa i Rady sołectkiej – organizacje, które biorą czynny udział w życiu społecznym swojej miejscowości.

➤ **Centrum Kulturalno-Sportowo-Rekreacyjne w Ratnie Górnym**

Mieszkańcy gminy Radków od 24 sierpnia mają do dyspozycji nowo wybudowany kompleks łączący świetlicę wiejską wraz z zapleczem i boisko sportowe. Centrum zlokalizowane jest na terenie sołectwa Ratno Górne.

4.11.4. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Na terenie gminy Radków funkcjonuje 25 organizacji pozarządowych w tym: **7 klubów sportowych, 6 Ochotniczych Straży Pożarnych, 10 Stowarzyszeń, 1 Towarzystwo Przyjaciół Dzieci i 1 Fundacja Odnowy i Modernizacji Wambierzyc.**

Współpraca **klubów sportowych** z samorządem opiera się na wpieraniu i upowszechnianiu kultury fizycznej, organizacji imprez sportowych i sportowo-rekreacyjnych, udziału w organizowaniu współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży oraz wsparciu zajęć pozalekcyjnych w zakresie sportu dla dzieci i młodzieży.

Praca **Ochotniczych Straży Pożarnych** polega na ratownictwie i ochronie ludności, organizują one również pokazy strażackie i organizują zawody pożarnicze na terenie gminy.

Stowarzyszenia działają w sferze kultury, sztuki, ochrony dóbr kulturalnych i dziedzictwa. Organizują różnego rodzaju wydarzenia kulturalne i artystyczne, koncerty muzyczne w plenerze oraz promują twórczość artystyczną poprzez organizację festiwali, konkursów, przeglądów, występów i koncertów dla mieszkańców gminy Radków.

Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, prężnie działa w organizowaniu i zagospodarowaniu dzieciom i młodzieży czasu wolnego, wypoczynku wakacyjnego, wspiera i promuje twórczość artystyczną dzieci.

Fundacja Odnowy i Modernizacji Wambierzyc sprawuje opiekę i ochronę nad zabytkami architektury i sztuki oraz ich renowacją, a także gromadzi dokumenty z życia społecznego, kulturalnego, religijnego i politycznego mieszkańców.

Co roku opracowywany jest program współpracy gminy Radków z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, co jest zgodne z przepisami ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Zazwyczaj głównym celem tego programu jest budowanie i umacnianie pozycji lokalnego społeczeństwa obywatelskiego w realizowaniu zadań publicznych gminy służących rozwojowi gminy Radków i jej mieszkańców.

5. Analiza SWOT

POMOC SPOŁECZNA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Sprawny system udzielania świadczeń socjalnych (m.in.: świadczenia pomocy społecznej, świadczenia rodzinne, dodatki mieszkaniowe i energetyczne),	Powierzanie coraz nowych zadań gminom w zakresie pomocy społecznej
Umiejętność reagowania w sytuacjach kryzysowych	Niski budżet gminy przeznaczony na pomoc społeczną
Dobre rozeznanie środowiska	Brak środka transportu
Dobra baza lokalowa OPS	Psychospołeczne czynniki ograniczające powrót osób wykluczonych do aktywności społeczno – zawodowej, w tym uzależnienie od pomocy społecznej
Praca socjalna	Brak chęci do zmiany trudnej sytuacji rodzinnej
Funkcjonowanie i realizacja programu w zakresie dożywiania osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej, w szczególności wsparcia udziela się dzieciom, osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym i niepełnosprawnym	Niski poziom wykształcenia osób zagrożonych i wykluczonych społecznie
SZANSE	ZAGROŻENIA
Możliwość korzystania z funduszy unijnych	Powiększanie się dysfunkcji rodzinnych
Udział pracowników socjalnych w szkoleniach	Powierzanie coraz to nowych zadań gminom bez zapewnienia odpowiednich środków na ich realizację
Wzrost wykształcenia społeczeństwa	Zubożenie społeczeństwa
Poprawa spójności społecznej	Dalsze ograniczanie środków finansowych na realizację zadań pomocy społecznej
Promocja gminy	Niestabilność prawa, zmiany przepisów
	Patologizacja społeczeństwa (uzależnienia)
	Ograniczenie środków finansowych przeznaczonych na wypłatę fakultatywnych świadczeń z pomocy społecznej
	Znieczulica społeczna
	Stereotyp wizerunku pomocy społecznej

BEZDOMNOŚĆ

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Monitoring i przeciwdziałanie zadłużeniom mieszkaniowym przez OPS (Dział Dodatków Mieszkaniowych)	Niedostateczna liczba mieszkań komunalnych
Dostęp do bazy danych o noclegowniach i schroniskach	Brak budownictwa socjalnego
Zapewnienie bezdomnym schronienia	Brak noclegowni i schronisk
Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezdomnych	Brak ogrzewalni, łaźni miejskiej
Udzielanie wsparcia finansowego	Brak działań mających na celu zwiększenie akceptacji społecznej osób bezdomnych
	Brak wiedzy ze strony osób bezdomnych o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia
SZANSE	ZAGROŻENIA
Możliwość umieszczenia osób bezdomnych w noclegowniach i schroniskach	Zwiększająca się liczba osób bezdomnych
Realizacja programów kierowanych do bezdomnych	Wzrost kosztów opłat w noclegowniach i schroniskach
Objęcie osób bezdomnych fachową pomocą	Społeczne odrzucenie osób bezdomnych
Odpowiednia jakość usług świadczonych osobom bezdomnym	Wzrost zadłużeń lokali mieszkalnych
Niewzrastająca liczba osób bezdomnych wymagających schronienia	Marginalizacja bezdomnych
	Brak społecznej akceptacji osób bezdomnych
	Ograniczone możliwości realizowania indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności

BEZROBOCIE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Działalność Powiatowego Urzędu Pracy	Niewielka liczba dużych przedsiębiorstw
Rozwinięta sieć usług PUP, znaczna liczba realizowanych programów na rzecz bezrobotnych, w tym finansowanych ze środków unijnych	Niewystarczająca liczba ofert pracy
Funkcjonowanie systemu umożliwiającego odbywanie stażu w zakładach pracy	Brak atrakcyjnych warunków do zatrudniania młodych ludzi
Realizacji programów przeciwdziałających bezrobociu, sprzyjających aktywizacji zawodowej przez inne jednostki niż PUP	Niskie kwalifikacje osób bezrobotnych
Dobre warunki do rozwoju inwestycji szczególnie w obszarze turystyki	Bierność klientów PUP i absolwentów szkoleń, niechęć do podejmowania pracy, rejestracja w Urzędzie Pracy wyłącznie z powodu zainteresowania nabyciem uprawnień do świadczeń zdrowotnych i socjalnych
	Szara strefa bezrobocia (bezrobocie ukryte)
	Emigracja mieszkańców gminy do innych miast i państw
SZANSE	ZAGROŻENIA
Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw	Niepewna sytuacja gospodarcza kraju i państw Unii Europejskiej
Pojawienie się nowych inwestorów	Wysokie koszty pracy
Wdrażanie programów przeciwdziałania bezrobociu dla podopiecznych OPS	Sezonowość rynku pracy
Pozyskiwanie środków zewnętrznych	Narastanie zjawiska wyuczonej bezradności

UZALEŻNIENIA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Zabezpieczenie dzieciom i młodzieży dostępu do różnych form spędzania wolnego czasu	Brak organizacji pozarządowych zajmujących się problemem uzależnień
Dobrze rozwinięta baza sportowa	Niewystarczająca edukacja społeczna
Prawidłowo wykorzystywanie środków finansowych pochodzących z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	Brak grup wsparcia lub grup samopomocowych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
Funkcjonowanie na terenie gminy punktu konsultacyjnego świadczącego pomoc osobom uzależnionym i współuzależnionym	Niechęć osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego i brak potrzeby wyjścia z nałogu
Bogata oferta działań profilaktycznych skierowana dla dzieci i młodzieży	Utrudniony dostęp do placówek terapii i leczenia dla uzależnionych i ich rodzin (słabo rozwinięta sieć komunikacyjna)
Zainteresowanie ze strony szkół problemem uzależnień	
Miejsko-Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
Miejsko-Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii	
Kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych na leczenie odwykowe	
SZANSE	ZAGROŻENIA
Możliwość pozyskiwania środków z funduszy zewnętrznych	Łatwy dostęp do używek i pojawianie się nowych środków odurzających
Podnoszenie kwalifikacji przez osoby zajmujące się rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii	Brak radzenia sobie społeczeństwa z trudnymi sprawami bez używania środków psychoaktywnych
Przestrzeganie przez pracowników punktów sprzedaży napojów alkoholowych obowiązków wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości	Niekontrolowany dostęp dzieci i młodzieży do Internetu
Zapewnienie pomocy psychologicznej dla osób uzależnionych i współuzależnionych	Obawa rodzin przed ujawnieniem problemu w środowisku
Zmiana przepisów dotyczących leczenia zamkniętego	Brak egzekwowania prawa
Kształtowanie zdrowego stylu życia	Polityka społeczna państwa uniemożliwiająca prowadzenie monitoringu i efektywnej profilaktyki uzależnień
	Wzrost zjawiska nadużywania alkoholu
	Wydłużający się okres oczekiwania na leczenie odwykowe

PRZEMOC

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego	Niski poziom świadomości społeczeństwa w zakresie problemu przemocy w rodzinie
Realizacja procedury „Niebieskiej Karty”	Brak mieszkań chronionych
Znajomość specyfiki środowiska i obszarów problemowych	Tolerancja społeczeństwa na stosowanie przemocy w rodzinie
Współpraca instytucji związanych z problemem przemocy	Niewystarczający dostęp do specjalistów, szczególnie psychologa, terapeuty, prawnika
Realizacja Gminnego Programu Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie	Wycofywanie zawiadomień o popełnianiu przestępstwa przez ofiary przemocy domowej
	Koncentracja na przemocy pomiędzy dorosłymi, a niedostateczne zauważanie przemocy wobec dziecka i jego sytuacji w rodzinie
SZANSE	ZAGROŻENIA
Pozyskanie środków zewnętrznych na przeciwdziałanie przemocy	Brak poczucia bezpieczeństwa u osób dotkniętych przemocą i świadków przemocy
Kampanie informacyjne i programy edukacyjne dotyczące zwiększenia wiedzy oraz świadomości społeczeństwa na temat możliwości uzyskania pomocy i placówek oferujących pomoc	Poczucie bezkarności u sprawców przemocy
Zwiększenie dostępności informacji o zjawisku przemocy poprzez broszury, Internet	Negatywne stereotypy dotyczące ofiary przemocy domowej
	Nasilanie się zjawisk przemocy
	Występujące sprzeczności pomiędzy istniejącymi przepisami prawa, a możliwością ich wykonania w praktyce
	Bierna postawa ofiar i sprawców wobec instytucji oferujących pomoc
	Wzrost agresywnych zachowań dzieci i młodzieży

NIEPEŁNOSPRAWNI

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Współpraca z PUP w zakresie aktywizacji osób niepełnosprawnych	Brak systemu wsparcia dla rodzin/opiekunów osób niepełnosprawnych
Dostateczna baza lokalowa na zajęcia dla osób niepełnosprawnych - placówki oświatowe i kulturalne	Niewystarczająca liczba pracowników świadczących opiekę i wsparcie osobom niepełnosprawnym
Istnienie bazy rehabilitacyjnej w Gminie	Niski poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych
Istniejące w szkołach, żłobkach i przedszkolach oddziały integracyjne- zatrudnienia nauczycieli wspomagających	Barieri architektoniczne, urbanistyczne i komunikacyjne
Funkcjonujący na terenie gminy Niepubliczny Zespół Szkół dla uczniów niepełnosprawnych	Mała ilość miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych
Dysponowanie przez Gminę środkami transportu dla osób niepełnosprawnych (dobrze zorganizowany dowóz do szkół i placówek przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych)	Niewystarczające środki finansowe na realizację zadań na rzecz osób niepełnosprawnych
Podpisane porozumienie z Gminą Miejską Nowa Ruda dotyczące świadczeń pomocy społecznej z zakresu administracji rządowej mieszkańcom Gminy Radków przez Miejski Środowiskowy Dom Samopomocy w Nowej Rudzie	Długi czas oczekiwania na zabiegi rehabilitacyjne w ramach NFZ w funkcjonującym gabinecie rehabilitacyjnym
Prowadzenie w szkołach zajęć o charakterze terapii, korekcyjno- kompensacyjnych, rewalidacyjnych, logopedycznych, rozwijających umiejętności	Brak działań inicjujących wolontariat na rzecz osób niepełnosprawnych
Udział Gminy Radków w Powiatowej Społecznej Radzie do spraw Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Kłodzkim	Brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych
SZANSE	ZAGROŻENIA
Wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych	Trudna sytuacja finansowa osób niepełnosprawnych
Upowszechnianie informacji dotyczących problemów osób niepełnosprawnych oraz ich praw	Wykluczenie osób niepełnosprawnych z życia społecznego oraz z rynku pracy
Wspieranie powstawania organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych oraz działalności wolontariatu	Brak konkursów na pozyskiwanie środków z UE dla osób niepełnosprawnych
Integracja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych	Niska aktywność osób niepełnosprawnych i ich rodzin
Wzrost poziomu wykształcenia osób niepełnosprawnych	Pogarszająca się kondycja ekonomiczna gospodarstw domowych osób niepełnosprawnych i ich rodzin
Likwidacja barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych oraz w budynkach użyteczności publicznej (możliwość pozyskiwania środków z UE oraz innych środków pozabudżetowych)	Wzrastające zapotrzebowanie na placówki opieki stacjonarnej i usługi opiekuńcze
	Wzrastająca liczba osób niepełnosprawnych wymagających opieki i wsparcia ze strony OPS

ZDROWIE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Organizowanie spotkań i wykładów ze specjalistami	Niska świadomość zdrowotna mieszkańców na temat profilaktyki chorób i zachowań prozdrowotnych
Organizowanie badań profilaktycznych	Niska zgłaszalność na profilaktyczne badania populacyjne
Realizacja programów profilaktycznych i zdrowotnych w szkołach	Brak środków finansowych na ochronę zdrowia
Współpraca gminy z podmiotami zajmującymi się opieką zdrowotną i promocja zdrowia	Długi czas oczekiwania na realizację wybranych świadczeń zdrowotnych w ramach NFZ
Korzystne uwarunkowania środowiska naturalnego oraz dobrze przygotowane zaplecze sportowe	Niewystarczająca liczba gabinetów stomatologicznych świadczących usługi w ramach NFZ
Bogata baza podmiotów leczniczych w Gminie	Brak dostępu do specjalistów
Zapewnienie w placówkach oświatowych gminy opieki higienistyczno-pielęgniarskiej	Zbyt mała ilość przyznaných świadczeń rehabilitacyjnych w ramach NFZ w istniejącym punkcie rehabilitacyjnym
Podpisanie porozumień z prywatnymi gabinetami np.; gabinetem stomatologicznym w sprawie wprowadzenia zniżek na leczenie zębów dla posiadaczy KDR	
Program Ochrony Zdrowia Psychicznego Gminy Radków	
Zwiększenie koordynacji działań podmiotów realizujących promocję, edukację zdrowotną i profilaktykę chorób	
SZANSE	ZAGROŻENIA
Aktywizacja mieszkańców i innych podmiotów działających w obszarze ochrony zdrowia, w tym organizacji pozarządowych i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki	Pogarszanie się sytuacji społeczno-ekonomicznej mieszkańców
Możliwość pozyskania środków z UE na poprawę dostępności i jakości świadczeń zdrowotnych przez NZOZ	Utrzymanie się niskiej świadomości zdrowotnej populacji
Rozszerzenie oferty świadczeń zdrowotnych w podmiotach leczniczych oraz placówkach oświatowych	Niewystarczające środki finansowe na inwestycje w podmiotach leczniczych
	Niewystarczające środki na finansowanie świadczeń zdrowotnych
	Pogarszająca się sytuacji w NZOZach związana z przemieszczaniem się pacjentów do innych placówek NZOZ leczniczych

SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Upowszechnianie wiedzy na temat procesu starzenia się i jego konsekwencji	Brak działań zmierzających do większego zaangażowania rodzin w sprawowanie opieki nad osobami starszymi
Dobrze działający Klub Seniora	Słaby dostęp do specjalistycznego leczenia i rehabilitacji
Kierowanie osób wymagających całodobowej opieki do domów pomocy społecznej	Brak mieszkań dostosowanych dla potrzeb osób starszych
Funkcjonowanie Domu Emeryta i Rencisty	Bariery urbanistyczne, architektoniczne oraz komunikacyjne
	Duży procent osób niepełnosprawnych wśród seniorów
	Niska aktywność społeczna osób starszych
	Rosnące zapotrzebowanie na usługi zdrowotne w związku ze starzeniem się społeczeństwa i wzrostem odsetka osób powyżej 65 roku życia w populacji
	Ograniczony dostęp do Domów Pomocy Społecznej
SZANSE	ZAGROŻENIA
Dobrze przygotowane tereny w gminie oraz możliwość adaptacji istniejących obiektów pozwalająca w przyszłości stworzyć odpowiednie warunki mieszkaniowe i zdrowotne dla osób starszych	Niedostosowanie do potrzeb społecznych rynku usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych
Zwiększenie oferty medycznej w istniejących w gminie NZOZ-ach, która wpłynie na poprawę sytuacji zdrowotnej osób starszych	Ubóstwo wśród osób starszych. Pogarszające się relacje pokoleniowe w rodzinach, wykorzystywanie ekonomiczne i emocjonalne osób starszych
Organizowanie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób starszych i samotnych	Niska kwota zasiłków dla osób starszych zagrożonych długotrwałą chorobą lub osób opiekujących się takimi osobami
Posiadanie przez osoby starsze wiedzy o dostępnych formach pomocy	Starzejące się społeczeństwo
Wypracowanie kontaktów międzypokoleniowych	

EDUKACJA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Dobrze zorganizowana sieć szkół i przedszkoli	Małe zaangażowanie w pozyskiwanie przez dyrektorów szkół środków pozabudżetowych w celu zaspokojenia potrzeb i oczekiwań uczniów
Istniejące obiekty sportowe (stadiony, hala sportowa, skatepark, kompleksy boisk „Orlik 2012”, itp.)	Brak środków finansowych na inwestycje oświatowe
Dobra współpraca placówek oświatowych z samorządem;	Słaba współpraca szkół i rodziców
Wykształcona i ciągle doskonaląca się kadra pedagogiczna	Zbyt wysokie koszty utrzymania szkół
Dobrze zorganizowana pomoc socjalna	Odptyw uczniów do szkół poza gminą
Dobrze zorganizowany dojazd uczniów do szkół;	brak organizacji pozarządowych działających w obszarze edukacji
Szeroka oferta pomocy psychologiczno-pedagogicznej	Niskie aspiracje edukacyjne rodziców w odniesieniu do swoich dzieci
Zaangażowanie szkół w organizację imprez środowiskowych	
SZANSE	ZAGROŻENIA
Pozyskiwanie środków zewnętrznych na poprawę warunków pracy i nauki	Niska świadomość społeczna w zakresie ważności edukacji
Pozyskanie środków pozabudżetowych na rozwój usług oraz na wyrównywanie szans edukacyjnych	Emigracja zarobkowa i wzrost sieroctwa emigracyjnego
Zwiększenie standardów i poziomu kształcenia	Niedostateczne dofinansowanie oświaty przez budżet państwa
Zwiększenie konkurencyjności placówek oświatowych	Upadek autorytetów
	Spadek urodzeń dzieci
	Niestabilna polityka edukacyjna państwa
	Konkurencja szkół usytuowanych poza gminą

PRZESTĘPCZOŚĆ

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Prowadzone szeroko działania prewencyjne i profilaktyczne przez Policję i Straż Miejską	Braki etatowe stanu ukończenia jednostek organizacyjnych służb mundurowych
Skuteczne działania operacyjno – rozpoznawcze prowadzone przez Policję	Niski stan świadomości w społeczeństwie w zakresie społecznej szkodliwości przestępstw i wykroczeń zakwalifikowanych do kategorii „społecznie uciążliwych”
Zwiększająca się wykrywalność i postępujący spadek ilości przestępstw	Brak poczucia odpowiedzialności rodziców za wychowanie dzieci
Duży potencjał osobowy i usprzętowania technicznego Policji i Straży Miejskiej	Brak systemu edukacyjnego i kreowania postaw obywatelskich, zwłaszcza przez lokalne media
Sprawdzone procedury działania służb (Policja i Straż Miejska), usytuowanie ich w jednym obiekcie usprawnia ich racjonalne, niezwłoczne i skuteczne wykorzystanie	Brak wspólnej bezprzewodowej łączności
SZANSE	ZAGROŻENIA
Działania zapobiegające sprzedaży alkoholu - szczególnie nieletnim	Niewystarczające finansowanie policji
Stale oddziaływanie ośrodków medialnych pod kątem świadomości i wiedzy na temat patologii społecznych oraz kreowania zachowań obywatelskich	Niekontrolowany wzrost zachowań patologicznych, skutkujący wzrostem przestępstw i wykroczeń, zwłaszcza społecznie uciążliwych
Możliwość pozyskania środków unijnych	Łatwy dostęp nieletnich do alkoholu, narkotyków i dopalaczy
Aktywne włączenie się rodziców, placówek oświatowych, ośrodków kultu religijnego i stowarzyszeń w proces oddziaływania na poprawność zachowań dzieci i młodzieży	Kontakty młodzieży ze środowiskiem przestępczym
	Przyzwolenie społeczne na zachowania się niezgodne z normami społecznymi

KULTURA I SPORT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Dobrze rozwinięta baza sportowa	Niski standard niektórych obiektów sportowych i kulturalnych, brak wyposażenia
Organizowanie na terenie miasta i gminy wielu imprez i wydarzeń sportowych o charakterze lokalnym, regionalnym	Niewystarczająca liczba szkoleń skierowanych do klubów sportowych w zakresie pozyskiwania środków finansowych spoza budżetu Gminy
Duża liczba klubów sportowych działających na terenie gminy	Słabe zaangażowanie społeczne, zniechęcenie mieszkańców
Wykwalifikowana kadra instruktorska i trenerska	Niewielka wiedza mieszkańców gminy o swoim miejscu zamieszkania oraz możliwościach decydowania o ważnych dla lokalnej społeczności sprawach (w tym również o kulturze)
Duża liczba organizacji pozarządowych, zespołów ludowych itp.	Zanik zainteresowania kulturą wśród młodzieży
Dobra promocja gminy	Mała aktywność świetlic wiejskich w zakresie uatrakcyjnienia prowadzenia zajęć
Duży wybór miejsc do organizacji imprez	
Szeroka oferta zajęć dla dzieci i młodzieży	
Dobra sieć i oferta świetlic wiejskich bibliotek	
Funkcjonowanie Gminnej Rady Sportu	
SZANSE	ZAGROŻENIA
Wzrost świadomości społeczeństwa, która stwarza możliwość większych wydatków do przeznaczenia na zróżnicowane formy aktywnego wypoczynku	Niedostateczna liczba specjalistów oraz menadżerów w klubach i organizacjach sportowych
Upowszechniający się aktywny i zdrowy model życia	Ograniczone środki budżetowe na realizację zadań bieżących w zakresie sportu (w kontekście wzrostu innych potrzeb)
Ścisła współpraca wszystkich organizacji sportowych i szkół w zakresie wzajemnego udostępniania obiektów dla rozwoju sportu i rekreacji wśród dzieci i młodzieży	Konstruowanie budżetów klubów sportowych wyłącznie (lub w znaczącym stopniu) w oparciu o dotacje przekazywane z budżetu gminy
Pozyskanie środków zewnętrznych	Niewystarczająca współpraca z przedsiębiorcami w zakresie sponsoringu i mecenatu kultury i sportu oraz wspierania rozwoju gminy
	Bierność i izolacja społeczna

6. Wnioski z diagnozy

Diagnoza problemów społecznych na terenie gminy Radków została sporządzona w oparciu o dane zebrane od różnych podmiotów, które działają w obszarze polityki społecznej, jak również na podstawie badań ankietowych dotyczące najczęściej występujących problemów społecznych, które zostały przeprowadzone wśród mieszkańców gminy. Obszary objęte diagnozą to: pomoc społeczna, bezrobocie, bezdomność, uzależnienia, przemoc, niepełnosprawność, zdrowie, sytuacja osób starszych, edukacja, przestępczość oraz kultura i sport. Szczegółowa diagnoza poszczególnych obszarów dokonana przez Zespół ds. opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Radków na lata 2016-2026 dokładnie zobrazowała mechanizmy oraz działania jakie do tej pory były podejmowane w gminie Radków w celu ograniczenia występowania lub wyeliminowania poszczególnych problemów w sferze społecznej. Stanowi również podstawę do wypracowania nowych kierunków działań jakie należy podjąć w celu eliminowania niepożądanych zjawisk społecznych.

Z analizy diagnozy wynika, że wzrasta liczba osób potrzebujących pomocy. Coraz więcej rodzin oraz osób prowadzących jednoosobowe gospodarstwa domowe korzysta ze świadczeń Ośrodka Pomocy Społecznej. Niestety zauważalny jest problem ubóstwa oraz zagrożenie ubóstwem. Brak miejsc pracy, problemy rodzinne, uzależnienia, długotrwała choroba to tylko niektóre przyczyny pogarszającej się sytuacji społecznej na terenie gminy. Problemy opiekuńczo - wychowawcze, przemoc w rodzinie, konflikty międzypokoleniowe wielokrotnie są przyczyną umieszczania dzieci i młodzieży w placówkach opiekuńczo - wychowawczych lub resocjalizacyjnych, a dla dorosłych ofiar rodzinnej przemocy są powodem szukania schronienia i porad w placówkach oraz organizacjach pomocowych.

7. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią

W rezultacie podjętych działań, które zostały ujęte w „Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Radków na lata 2016-2026” przewiduje się, że nastąpi zwiększenie zaufania mieszkańców gminy do instytucji pomocowych, wzrost aktywności społeczno-gospodarczej osób zamieszkujących gminę oraz ograniczenie występujących na terenie gminy Radków problemów społecznych.

Ponadto prognozuje się, że zmiany które nastąpią spowodują poprawę warunków bytowych mieszkańców gminy. Założone w Strategii cele i przypisane im zadania powinny zwiększyć szansę osób bezrobotnych na znalezienie zatrudnienia. Prognozuje się również, że w gminie zjawisko bezdomności nadal utrzymane będzie na poziomie zero. Ponadto przewiduje się zmniejszenie liczby osób dotkniętych uzależnieniami i łagodzenie skutków społecznych tego zjawiska. Następnie zakłada się, że zostanie osiągnięty pozytywny efekt w zakresie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy oraz zjawisko to ulegnie zmniejszeniu poprzez zintegrowanie działań wszystkich instytucji i organizacji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Prognozuje się również, że poprawi się jakość życia osób niepełnosprawnych poprzez przeciwdziałanie izolacji, działania integracyjne, wprowadzenie nowych form aktywizacji. W obszarze zdrowia mieszkańców gminy zakłada się poprawę, co spowodowane będzie głównie podejmowaniem działań profilaktycznych. Prognozuje się także, że rozwinie się system wsparcia i aktywizacji osób starszych. Ich sytuacja powinna ulegać również systematycznej poprawie dzięki planowanej działalności placówek oświatowych w zakresie kształtowania postaw wobec starszych i utrzymywanie kontaktów międzypokoleniowych. Znaczący wpływ na sytuację osób starszych powinno również mieć obejmowanie ich pomocą w formie usług opiekuńczych oraz wspieranie przez gminę działalności Klubu Seniora. Zakłada się również zasadniczą zmianę polegającą na specjalizacji działań szkół z uwzględnieniem potrzeb i możliwości uczniów oraz poziomu bazy szkolnej. Opracowanie i wdrożenie systemu doradztwa zawodowego dla młodzieży oraz zapewnienie różnorodnej oferty edukacyjnej powinno odnieść pozytywny skutek w wyborze dalszej ścieżki zawodowej uczniów. Odpowiednie zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży powinno wpłynąć pozytywnie na kształtowanie wzorców kulturalnego i prozdrowotnego spędzania czasu. Zakłada się również, że zmniejszy akty wandalizmu i chuligaństwa. Planuje się również zmiany w zakresie wykorzystania gminnych obiektów sportowych i rekreacyjnych, czemu służyć będzie opracowanie w tym zakresie programu obejmującego okres ferii i wakacji. Prognozuje się poprawę w sferze poczucia bezpieczeństwa na terenie gminy poprzez zwiększenie aktywności służb publicznych i ich wspólne działania.

CZĘŚĆ PROGRAMOWA (CELE STRATEGICZNE PROJEKTOWANYCH ZMIAN, KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ ORAZ WSKAŹNIKI REALIZACJI DZIAŁAŃ)

1. Misja

Polityka społeczna prowadzona przez samorząd lokalny zapewnia mieszkańcom gminy Radków poczucie bezpieczeństwa, kompleksową opiekę nad rodziną, wspomaga najslabszych i wykluczonych społecznie, służy rozwiązywaniu problemów uzależnień i patologii oraz umożliwia pełne uczestnictwo w życiu społecznym, kulturalnym i gospodarczym

2. Cele strategiczne i szczegółowe

Tabela 39: Cel strategiczny i cele operacyjne dla obszaru pomoc społeczna

POMOC SPOŁECZNA					
CEL STRATEGICZNY: POPRAWA SYTUACJI SOCJALNO-BYTOWEJ OSÓB I RODZIN OBJĘTYCH POMOCĄ SPOŁECZNĄ					
Cel operacyjny	Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy	Proponowane źródła finansowania	Zamierzony cel
Wsparcie dla dotkniętych zjawiskiem ubóstwa	Udzielanie pomocy przewidzianej w ustawie o pomocy społecznej	Ilość osób uprawnionych do pomocy w roku	OPS	budżet gminy, budżet państwa	100% osób uprawnionych
	Nawiązywanie współpracy z organizacjami społecznymi i pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin żyjących w trudnych warunkach materialnych	Liczba organizacji, z którymi nawiązano współpracę w ciągu roku	OPS	brak	co najmniej 2 organizacje
	Udział w programach na rzecz wspierania rodzin żyjących w trudnych warunkach	Liczba programów w roku	OPS	budżet gminy, budżet państwa	co najmniej 1 program
Działania profilaktyczno-ochronne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	Zapewnienie wsparcia asystenta rodziny	Liczba asystentów w roku	OPS	budżet gminy, budżet państwa	co najmniej 1 asystent

Tabela 40: Cel strategiczny i cele operacyjne dla obszaru wskaźniki dla obszaru bezrobocie

BEZROBOCIE					
CEL STRATEGICZNY: AKTYWIZACJA OSÓB BEZROBOTNYCH Z TERENU GMINY RADKÓW					
Cel operacyjny	Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy	Proponowane źródła finansowania	Zamierzony cel
Wspieranie osób bezrobotnych w zwiększeniu szans na rynku pracy	Realizacja projektów/ programów służących aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, dedykowanych dla OPS	Liczba realizowanych projektów/programów w roku	OPS	budżet gminy, środki zewnętrzne	co najmniej 1 projekt
	Organizowanie prac interwencyjnych/ robót publicznych	Liczba zatrudnionych w roku	UMiG, PUP Kłodzko	budżet gminy, środki zewnętrzne	100 % w ramach przyznanых miejsc pracy
	Stworzenie warunków do zdobycia doświadczeń zawodowych przez bezrobotnych absolwentów, poprzez umożliwienie odbywania stażu	Liczba stażystów w roku	Jednostki organizacyjne gminy, UMiG, PUP Kłodzko	budżet gminy, środki zewnętrzne	100 % zaakceptowanych wniosków
	Podejmowanie działań w celu mobilizowania podopiecznych OPS do poszukiwania zatrudnienia – zawieranie kontraktu socjalnego	Liczba zawartych kontraktów socjalnych w roku	OPS	brak	co najmniej 10 kontraktów

Tabela 41: Cel strategiczny i cele operacyjne dla obszaru bezdomność

BEZDOMNOŚĆ					
CEL STRATEGICZNY: UTRZYMANIE ZJAWISKA BEZDOMNOŚCI NA POZIOMIE ZERO					
Cel operacyjny	Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy	Proponowane źródła finansowania	Zamierzony cel
Rozwój zintegrowanego systemu przeciwdziałania bezdomności	Monitorowanie zjawiska bezdomności	Liczba zorganizowanych akcji w roku	Policja, SM, UMiG, OPS	budżet gminy	co najmniej 2 akcje
	Gospodarowanie mieszkaniowym zasobem gminy w sposób mający wpływ na zapobieganie zjawisku bezdomności	Liczba bezdomnych w roku	UMiG, SKM	budżet gminy	0 bezdomnych
	Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia	Ilość osób umieszczonych w schroniskach dla bezdomnych w roku	OPS	budżet gminy	100 % zdiagnozowanych przypadków

Tabela 42: Cel strategiczny i cele operacyjne dla obszaru uzależnienia

UZALEŻNIENIA					
CEL STRATEGICZNY: PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I NIWELOWANIE ICH SKUTKÓW					
Cel operacyjny	Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy	Proponowane źródła finansowania	Zamierzony cel
Profilaktyka w zakresie uzależnień oraz motywowanie do zaprzestania zachowań ryzykownych	Realizacja projektów/ programów profilaktycznych w zakresie uzależnień	Liczba wdrożonych programów edukacyjnych w gminie w ciągu roku	Placówki oświatowe	budżet gminy	nie mniej niż w roku poprzednim
		Liczba placówek oświatowych wdrażających programy edukacyjne w ciągu roku			100 % placówek oświatowych
	Włączanie się w ogólnopolskie kampanie dot. uzależnień	Liczba kampanii w ciągu roku	MGKRPA, Placówki oświatowe	budżet gminy	co najmniej 1 kampania w roku
	Przeprowadzenie szkoleń i warsztatów dla osób pracujących z osobami uzależnionymi	Liczba przeprowadzonych szkoleń i warsztatów w ciągu roku	Wyspecjalizowany podmiot zewnętrzny	budżet gminy	co najmniej 1 szkolenie lub warsztat w roku
	Systematyczna kontrola punktów sprzedaży napojów alkoholowych	Liczba przeprowadzonych kontroli w roku	MGKRPA	brak	co najmniej 1 na kwartał
	Świadczenie wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych – pomoc psychologiczna, prawna, pedagogiczna, terapeutyczna	Liczba osób objętych wsparciem psychologa, pomocą prawną, pomocą pedagogiczną, terapeutyczną w roku	MGKRPA, Zespół Interdyscyplinarny, Placówki oświatowe, Punkt konsultacyjny, OPS, UMiG	budżet gminy	100 % osób zgłaszających się lub skierowanych
	Kierowanie osób uzależnionych od alkoholu na leczenie odwykowe	Liczba osób skierowanych w roku	MGKRPA, Sąd Rejonowy w Kłodzku	budżet gminy	100 % osób ze stwierdzonym uzależnieniem zgłoszonych do MGKRPA

Tabela 43: Cel strategiczny i cele operacyjne dla obszaru przemoc

PRZEMOC					
CEL STRATEGICZNY: PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY I NIWELOWANIE JEJ SKUTKÓW					
Cel operacyjny	Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy	Proponowane źródła finansowania	Zamierzony cel
Zintegrowanie działań wszystkich instytucji i organizacji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie	Liczba osób/rodzin objętych pomocą /wsparciem psychologicznym w ciągu roku	OPS, Zespół Interdyscyplinarny	budżet gminy, budżet państwa	100 % ujawnionych osób
		Liczba punktów konsultacyjnych na terenie gminy	Osoba prowadząca punkt konsultacyjny	budżet gminy	utrzymanie co najmniej na obecnym poziomie
	Współpraca międzyinstytucjonalna prowadząca do zapobiegania i powstrzymania zjawiska przemocy	Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty w ciągu roku	Zespół Interdyscyplinarny	budżet gminy, budżet państwa	100% osób
	Przeprowadzenie szkoleń i warsztatów przygotowujących do kontaktu z członkami rodzin, w których dochodzi do przemocy	Liczba przeprowadzonych szkoleń i warsztatów w ciągu roku	Wyspecjalizowany podmiot zewnętrzny	budżet gminy	2 szkolenia lub warsztaty w roku
Poprawa warunków bytowych rodzin dotkniętych przemocą	Udzielanie wsparcia finansowego rodzinom z powodu przemocy	Liczba rodzin objętych pomocą w ciągu roku	OPS	budżet gminy, budżet państwa	100 % osób rodzin dotkniętych pomocą
Podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy	Opracowanie i wdrożenie w placówkach oświatowych programów edukacyjnych nt. przemocy oraz zakresu działań instytucji pomocowych funkcjonujących w gminie	Liczba wdrożonych programów edukacyjnych w gminie w ciągu roku	Placówki oświatowe	budżet gminy	nie mniej niż w roku poprzednim
		Liczba placówek oświatowych wdrażających programy edukacyjne w ciągu roku			100 % placówek oświatowych
	Włączanie się w ogólnopolskie kampanie promujące życie rodzinne bez przemocy	Liczba kampanii w ciągu roku	MGKRPA, Placówki oświatowe	budżet gminy	co najmniej 1 kampania w roku
	Wprowadzenie działań profilaktycznych w szkołach, uświadamiających całą społeczność szkolnej (uczniom, rodzicom, nauczycielom, i innym pracownikom szkoły) zasady korzystania i zagrożenia płynące z użytkowania różnych technologii komunikacyjnych	Liczba wdrożonych działań w roku	Placówki oświatowe	budżet gminy, środki zewnętrzne	nie mniej niż w roku poprzednim
Liczba placówek oświatowych wdrażających programy edukacyjne w ciągu roku	100 % placówek oświatowych				

Tabela 44: Cel strategiczny i cele operacyjne dla obszaru niepełnosprawność

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ						
CEL STRATEGICZNY: BUDOWA SYSTEMU WSPARCIA DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH						
Cel operacyjny	Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy	Proponowane źródła finansowania	Zamierzony cel	
Przeciwdziałanie izolacji osób niepełnosprawnych, poprzez podejmowanie inicjatyw umożliwiających ich integrację z pełnosprawnymi mieszkańcami gminy	Likwidacja barier architektonicznych w gminnych obiektach użyteczności publicznej oraz w infrastrukturze drogowej na etapie prac remontowo-modernizacyjnych prowadzonych na tych obiektach	Liczba zlikwidowanych barier w roku	UMiG, Jednostki organizacyjne gminy	budżet gminy, środki zewnętrzne	100 % obiektów objętych pracami remontowo-modernizacyjnymi	
	Pomoc osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom w uzyskaniu pomocy psychologiczno-prawnej	Liczba osób objętych pomocą w roku	UMiG, OPS, Placówki oświatowe	budżet gminy	100 % osób zgłaszających się	
	Objęcie osób niepełnosprawnych pomocą w formie usług opiekuńczych	Liczba osób objętych pomocą w roku	OPS	budżet gminy, budżet państwa	100 % osób wyrażających zgodę na objęcie usługą	
Rozwój różnorodnych form aktywizacji osób niepełnosprawnych, rozwijanie i promowanie oferty kulturalnej, oświatowej i rozrywkowej dla osób niepełnosprawnych	Organizacja wspólnych imprez kulturalno-sportowych	Ilość imprez w roku	Placówki oświatowe, Instytucje kultury, Domy pomocy społecznej, UMiG	budżet gminy	nie mniej niż w roku poprzednim	
	Ujęcie w programie działania świetlic wiejskich organizacji zajęć integracyjnych z udziałem dzieci niepełnosprawnych (wspólne działanie dla wszystkich świetlic)	Ilość zajęć w roku	GCKSiT, UMiG	budżet gminy	co najmniej 1	
	Tworzenie warunków dla uczniów niepełnosprawnych do nauki w placówkach oświatowych gminy	Liczba oddziałów integracyjnych w Zespole Szkół w Ścinawce Średniej w roku szkolnym	Liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym lub wczesnym wspomaganiem w placówkach oświatowych gminy w roku szkolnym	Placówki oświatowe	budżet gminy	co najmniej 1
		Liczba uczniów korzystających z zajęć (o charakterze terapeutycznym, zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, rewalidacyjnych, logopedycznych, rozwijających umiejętności itp.) w roku szkolnym				100 % uczniów z opinią wydaną przez Poradnię psychologiczno-pedagogiczną
				Placówki oświatowe	budżet gminy	100 % uczniów z opinią wydaną przez Poradnię psychologiczno-pedagogiczną

Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do opieki medycznej, rehabilitacji, pomocy rzeczowej i środków finansowych	Kierowanie do domów pomocy społecznej	Liczba osób skierowanych w roku	OPS	budżet gminy	100 % osób wnioskujących lub z postanowienia sądu
	Podejmowanie działań na rzecz tworzenia na terenie gminy usług rehabilitacyjnych	Liczba działających punktów w roku	UMiG	brak	co najmniej 1 punkt
	Pomoc osobom niepełnosprawnym w ubieganiu się o wsparcie od organizacji pozarządowych	Liczba osób którym udzielono pomocy w ciągu roku	OPS, UMiG	brak	100 % osób zgłaszających się

Tabela 45: Cel strategiczny i cele operacyjne dla obszaru zdrowie

ZDROWIE					
CEL STRATEGICZNY: POPRAWA ZDROWIA MIESZKAŃCÓW GMINY RADKÓW					
Cel operacyjny	Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy	Proponowane źródła finansowania	Zamierzony cel
Profilaktyka zdrowotna mieszkańców gminy	Organizowanie badań specjalistycznych na terenie gminy	Liczba zorganizowanych badań w roku	UMiG	budżet gminy	co najmniej 4
	Tworzenie programów edukacyjnych dla dorosłych w zakresie profilaktyki zdrowotnej	Liczba programów profilaktycznych w ciągu roku	UMiG, Podmioty zewnętrzne	budżet gminy, środki zewnętrzne	co najmniej 1
	Tworzenie programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży w zakresie profilaktyki zdrowotnej	Liczba wdrożonych programów edukacyjnych w gminie w ciągu roku	UMiG, Placówki oświatowe	budżet gminy	nie mniej niż w roku poprzednim
		Liczba placówek oświatowych wdrażających programy edukacyjne w ciągu roku			100 % placówek oświatowych
Zapewnienie w placówkach oświatowych gminy opieki higienistyczno-pielęgniarskiej	Liczba placówek objętych opieką w roku szkolnym	UMiG, Placówki oświatowe	budżet gminy	nie mniej niż w roku poprzednim	

Tabela 46: Cel strategiczny i cele operacyjne dla obszaru sytuacja osób starszych

SYTUACJA OSÓB STARSZYCH					
CEL STRATEGICZNY: ROZWIJANIE SYSTEMU WSPARCIA I AKTYWIZACJI SENIORÓW					
Cel operacyjny	Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy	Proponowane źródła finansowania	Zamierzony cel
Zapewnienie osobom starszym wsparcia w środowisku zamieszkania	Objęcie osób starszych pomocą w formie usług opiekuńczych	Liczba osób objętych pomocą w roku	OPS	budżet gminy, budżet państwa	100 % osób wyrażających zgodę na objęcie usługą
	Działalność placówek oświatowych w zakresie wychowywania dla wzajemnego zrozumienia, tolerancji i dialogu pokoleń-kształtowanie właściwych postaw wobec starości, utrzymanie kontaktów międzypokoleniowych	Liczba podjętych działań w roku	Placówki oświatowe	budżet gminy	co najmniej 1 w roku w każdej placówce oświatowej
	Edukacja osób starszych w zakresie potencjalnych zagrożeń dla ich bezpieczeństwa	Liczba zorganizowanych akcji edukacyjnych w roku	UMiG, Policja	budżet gminy	co najmniej 1 w roku
	Aktywizacja osób starszych poprzez przynależność do Klubu Seniora	Liczba członków w roku	UMiG, Klub Seniora	budżet gminy, środki Klubu Seniora	nie mniej niż w roku poprzednim
Zapewnienie dziennego i całodobowego pobytu czasowego dla osób starszych	Powstanie na terenie gminy placówki świadczącej tego rodzaju usługi	Liczba placówek w okresie obowiązywania strategii	UMiG, podmioty zewnętrzne	budżet gminy, środki zewnętrzne	1 placówka

Tabela 47: Cel strategiczny i cele operacyjne dla obszaru edukacja

EDUKACJA

CEL STRATEGICZNY: SOJUSZ NAUCZYCIELI I RODZICÓW W ZAKRESIE WYCHOWANIA
I KSZTAŁCENIA DZIECI

Cel operacyjny	Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy	Proponowane źródła finansowania	Zamierzony cel
Aktywizacja rodziców i środowiska nauczycielskiego na rzecz dzieci i młodzieży	Organizacja spotkań z udziałem nauczycieli i rodziców wyznaczających wspólną celów działania oraz zasad współpracy	Liczba spotkań w kwartale	Placówki oświatowe	brak	co najmniej 1
	Organizacja rodzinnych imprez sportowo-rekreacyjnych	Liczba zorganizowanych imprez w roku	Placówki oświatowe, rodzice	budżet gminy, środki zewnętrzne	co najmniej 1 impreza w roku w każdej placówce
	Organizowanie warsztatów i szkoleń rozwijających umiejętności wychowawcze rodziców	Liczba zrealizowanych warsztatów/szkoleń w roku	Placówki oświatowe	budżet gminy	co najmniej 1 szkolenie w roku w każdej placówce
Opracowanie i wdrożenie systemu doradztwa zawodowego dla młodzieży	Organizacja spotkań dla uczniów z doradcą zawodowym	Liczba spotkań w roku	Placówki oświatowe	budżet gminy	co najmniej 1 spotkanie w roku w każdej placówce
	Organizacja spotkań dla rodziców z doradcą zawodowym	Liczba spotkań w roku	Placówki oświatowe	budżet gminy	co najmniej 1 spotkanie w roku w każdej placówce
	Opracowanie ścieżki rozwoju zawodowego dla uczniów 7 i 8 klas szkół podstawowych	Liczba uczniów w roku	Placówki oświatowe, Doradcy zawodowi	budżet gminy	100 % uczniów
Wzbogacenie oferty edukacyjnej szkół i przedszkoli	Zapewnienie różnorodnej oferty zajęć pozalekcyjnych	Ilość różnych zajęć w roku	Placówki oświatowe	budżet gminy	nie mniej niż w roku poprzednim
	Indywidualna praca z uczniami szczególnie uzdolnionymi	Liczba uczniów reprezentujących szkołę na olimpiadach i konkursach ponadgminnych	Placówki oświatowe	budżet gminy	co najmniej 1 uczeń z każdej szkoły
	Promowanie uczniów szczególnie uzdolnionych i osiągających bardzo dobre wyniki w nauce	Liczba przyznanych stypendiów w roku	Placówki oświatowe	budżet gminy	100 % uczniów spełniających obowiązujące kryteria
	Dostosowanie czasu pracy świetlic szkolnych do potrzeb uczniów i rodziców	Ilość uczniów korzystających ze świetlicy w miesiącu	Placówki oświatowe	budżet gminy	100 % zadeklarowanych uczniów w danej placówce
	Zapewnienie dzieciom i młodzieży korzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej	Liczba etatów pedagogów i psychologów w placówkach oświatowych gminy w roku	Placówki oświatowe, UMiG	budżet gminy	nie mniej niż w roku poprzednim
	Aplikowanie o środki pozabudżetowe na edukację (dotacje, granty itp.)	Liczba złożonych wniosków w roku	Placówki oświatowe, UMiG	budżet gminy, środki zewnętrzne	co najmniej 1 w roku na rzecz każdej placówki oświatowej
	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych i umiejętności nauczycieli	Liczba przeszkolonych nauczycieli w danej placówce w roku	Placówki oświatowe, UMiG	budżet gminy, środki zewnętrzne	100 % nauczycieli wskazanych przez dyrektora danej placówki
	Specjalizacja działań szkół z uwzględnieniem potrzeb i możliwości uczniów oraz poziomu bazy szkolnej	Liczba placówek oświatowych w kolejnych latach szkolnych	Placówki oświatowe, UMiG	budżet gminy, środki zewnętrzne	100 % placówek prowadzi działania profilowane

Tabela 48: Cel strategiczny i cele operacyjne dla obszaru przestępczość

PRZESTĘPCZOŚĆ					
CEL STRATEGICZNY: ZAPEWNIENIE PORZĄDKU I BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO NA TERENIE GMINY RADKÓW					
Cel operacyjny	Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy	Proponowane źródła finansowania	Zamierzony cel
Przeciwdziałanie poprzez prewencję i profilaktykę ogólną w popełnianiu przestępstw i wykroczeń społecznie uciążliwych	Wspólne (SM i Policja) koordynowanie służb i działań w celu dyslokowania w miejscach szczególnie narażonych na popełnianie przestępstw i wykroczeń szczególnie uciążliwych, w oparciu o analizę (w systemie miesięcznym) zaistniałych zdarzeń na terenie Gminy Radków	Ilość wspólnych służb w miesiącu	Kierownik Posterunku Policji w Radkowie, Komendant Straży Miejskiej w Radkowie	Brak	10 wspólnych służb
	Rutynowa kontrolna miejsc dystrybucji alkoholu w zakresie przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	Ilość przeprowadzonych kontroli miejsc dystrybucji alkoholu w miesiącu	Wyznaczeni funkcjonariusze	Brak	2 kontrole
	Uczestnictwo funkcjonariuszy policji w spotkaniach z dziećmi i młodzieżą w placówkach oświatowych na terenie gminy Radków w ramach realizacji określonych programów profilaktycznych	Ilość przeprowadzonych spotkań w ciągu roku	Wyznaczeni funkcjonariusze	Brak	10 spotkań
	Patrolowanie terenu placówek oświatowych w trakcie organizacji imprez rozrywkowych i okazjonalnych w zakresie możliwości wystąpienia patologii społecznych (alkoholizm, narkomania, prostytutka, przestępczość nieletnich, sekty i przemoc)	Ilość zorganizowanych patroli w roku	Wyznaczeni funkcjonariusze, Dyrektorzy placówek oświatowych	Brak	100% imprez zgłaszanych przez dyrektorów placówek oświatowych

Tabela 49: Cel strategiczny i cele operacyjne dla obszaru kultura i sport

KULTURA I SPORT					
CEL STRATEGICZNY: KSZTAŁTOWANIE WZORCÓW KULTURALNEGO I PROZDROWOTNEGO SPĘDZANIA CZASU					
Cel operacyjny	Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy	Proponowane źródła finansowania	Zamierzony cel
Wspieranie rozwoju sportu i rekreacji	Działania na rzecz różnorodnej oferty sportowej dla mieszkańców gminy	Liczba dofinansowywanych dyscyplin sportowych w roku	UMiG	budżet gminy	nie mniej niż w roku poprzednim
	Organizacja i współorganizacja imprez sportowych i rekreacyjnych	Liczba imprez w roku	UMiG, Jednostki organizacyjne gminy, instytucje kultury	budżet gminy, środki zewnętrzne	co najmniej 10
	Organizacja zajęć pozalekcyjnych o charakterze sportowo-rekreacyjnym	Liczba placówek organizujących zajęcia w roku	Jednostki organizacyjne gminy, instytucje kultury	budżet gminy	100 % placówek
	Opracowanie wspólnego programu wykorzystania gminnych obiektów sportowych i rekreacyjnych przez dzieci i młodzież w okresie ferii i wakacji	Liczba wykorzystanych obiektów w roku	UMiG, jednostki organizacyjne gminy, instytucje kultury, organizacje pozarządowe	budżet gminy	100 % obiektów
	Zapewnienie fachowej kadry trenerskiej na gminnych obiektach sportowych ORLIK	Liczba trenerów w roku	UMiG	budżet gminy, środki zewnętrzne	co najmniej 1
	Promowanie uczniów szczególnie uzdolnionych sportowo	Liczba przyznanych stypendiów w roku	Placówki oświatowe	budżet gminy	100 % uczniów spełniających obowiązujące kryteria
Wspieranie rozwoju kultury	Włączenie lokalnych środowisk w działalność świetlic wiejskich w celu rozbudzenia zainteresowań dzieci	Liczba organizacji włączających się w prowadzenie zajęć w roku	GCKSiT	budżet gminy	co najmniej 1
	Utrzymanie zainteresowania sekcjami tematycznymi prowadzonymi przez GCKSiT	Liczba uczestników w roku	GCKSiT	budżet gminy	nie mniej niż w roku poprzednim
	Poszerzenie oferty zajęć o nowe sekcje tematyczne przez GCKSiT	Liczba sekcji w roku	GCKSiT	budżet gminy	co najmniej o 1 więcej w pierwszym roku, a następnie utrzymanie na osiągniętym poziomie
	Organizacja i współorganizacja imprez kulturalno-rozrywkowych dla mieszkańców gminy	Liczba imprez w roku	UMiG, instytucje kultury	budżet gminy, środki zewnętrzne	co najmniej 5
	Upowszechnianie wszelkich form działalności kulturalnej poprzez włączenie się lokalnych np.: stowarzyszeń, zespołów, twórców w działalność kulturalną	Liczba imprez z udziałem lokalnych np.: stowarzyszeń, zespołów, twórców w działalność kulturalną w roku	UMiG, instytucje kultury	budżet gminy, środki zewnętrzne	co najmniej 10
	Działania edukacyjne mające na celu wzrost liczby czytelników w bibliotekach gminnych	Liczba działań edukacyjnych w roku	Biblioteka	budżet gminy, środki zewnętrzne	nie mniej niż w roku poprzednim
	Wspieranie działalności organizacji pozarządowych z terenu gminy poprzez zlecenie i wspieranie realizacji zadań	Liczba udzielonych dotacji w roku	UMiG	budżet gminy	nie mniej niż w roku poprzednim

SPOSÓB REALIZACJI STRATEGII ORAZ JEJ RAMY FINANSOWE

1. Monitoring i ewaluacja

Monitoring to proces bieżącego i systematycznego zbierania i analizowania informacji dotyczących prowadzonych działań. Dostarcza aktualnej wiedzy jak postępuje realizacja projektu i jak osiągnięte są zamierzone cele, skupia się na bieżących efektach działań. Monitoring strategii jest jednym z podstawowych warunków jej wdrożenia.

Ewaluacja zazwyczaj bazuje na danych zebranych w procesie monitoringu jednak jej zasięg jest szerszy, bierze pod uwagę to czy cele są właściwie dobrane do problemów, a zadania do zamierzonych celów. Ma na celu uzyskanie informacji czy zakładane przez nas rezultaty zostały osiągnięte i w jakim stopniu pozwoliły na realizację strategii. Ewaluacja będzie prowadzona według następujących kryteriów: trafności, skuteczności oraz trwałości.

W celu prowadzenia bieżącego monitoringu oraz ewaluacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Radków na lata 2016-2026, powołany zostanie przez Burmistrza Miasta i Gminy Radków zespół, który na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii, będzie corocznie sporządzał raport z realizacji celów oraz kierunków działań do końca kwietnia za rok poprzedni. Następnie w/w raport będzie przedkładany Burmistrzowi Miasta i Gminy Radków.

W trakcie planowania strategii została przeprowadzona **ewaluacja ex-ante**. Przeprowadzona została dokładna analiza oraz diagnoza poszczególnych problemów. Wyszczególnieni zostali adresaci strategii i dokonana została analiza SWOT każdego obszaru. Z uwagi na długookresowy charakter planowania strategicznego przewiduje się przeprowadzenie w połowie wdrażania strategii **ewaluacji mid-term**, która w znacznej mierze opiera się na danych z raportów, dostarczanych w procesie monitoringu. Jej głównym celem jest wykazanie czy należy podjąć działania w celu dokonania zmian czy modyfikacji zapisów strategii tak, aby zaplanowane cele zostały osiągnięte lub czy cele te są nadal aktualne. Jest to szczególnie ważne, gdyż zachodzące zmiany warunków społeczno-gospodarczych mogą spowodować dezaktualizację początkowej diagnozy, będącej punktem wyjścia dla realizowanej interwencji.

Dopuszcza się również, w razie potrzeby, przeprowadzenie **ewaluacji on-going**, która jest uzupełniającą formą ewaluacji. Taka ewaluacja może być przeprowadzona w dowolnym

momencie wdrażania strategii. Służy pogłębieniu wybranego problemu pojawiającego się podczas realizacji działań.

Po zakończeniu realizacji strategii zostanie przeprowadzona **ewaluacja ex-post**, która obejmuje ocenę zarówno procesów działania strategii, jak i jej efektów. Na tym etapie możliwa jest ocena czy założone cele zostały osiągnięte, w jakim stopniu działania przyniosły oczekiwane rezultaty oraz jakie były efekty uboczne danych działań.

Strategia to dokument, który ma charakter otwarty, dlatego też możliwa jest jej ciągła aktualizacja, udoskonalanie oraz modyfikacja sposobów i kierunków realizacji założonych celów. Uwzględnia programy i projekty, które zostały przyjęte do realizacji lub będą przyjęte w terminie późniejszym.

2. Finansowanie

Proponowane źródła finansowania poszczególnych zadań określonych w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Radków na lata 2016-2026 zostały wskazane indywidualnie dla każdego zadania. Poszczególne wydatki będą uwzględniane przy kształtowaniu budżetu gminy w następnych latach. Zapisy strategii będą mogły być podstawą do pozyskiwania funduszy ze środków zewnętrznych na finansowanie określonych działań.

Spis literatury

1. Oficyna profilaktyczna, *Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Radków*, Kraków 2015
2. Zajączkowski K., *Uzależnienia od substancji psychoaktywnych*, WSiP, Warszawa 2003

Strony internetowe

1. <http://www.radkowklodzki.pl>
2. <http://encyklopedia.pwn.pl>
3. <http://gorystolowe.info>
4. <http://www.biblioteka-radkow.eu>

Spis tabel, rysunków i wykresów

Rysunki

Rysunek 1: Grupy, których dotyczyło badanie ankietowe	7
Rysunek 2: Mapa położenia gminy Radków.....	12

Tabele

Tabela 1: Dane demograficzne gminy Radków w latach 2012-2014	13
Tabela 2: Przyrost naturalny w gminie Radków w latach 2012-2014	14
Tabela 3: Saldo migracji w gminie Radków w latach 2012-2014	14
Tabela 4: Liczba i struktura rodzin objętych pomocą	16
Tabela 5: Powody występowania o pomoc społeczną.....	17
Tabela 6: Rodziny objęte asystenturą na terenie gminy Radków.....	19
Tabela 7: Liczba rodzin i dzieci umieszczonych	20
Tabela 8: Liczba osób korzystających ze wsparcia	20
Tabela 9: Ilość osób pobierających dodatki mieszkaniowe i energetyczne na terenie	22
Tabela 10: Liczba osób bezrobotnych w gminie Radków w latach 2012-2014.....	23
Tabela 11: Wyłączenia z ewidencji bezrobotnych w gminie Radków w latach 2012-2014.....	25
Tabela 12: Ilość rozpoczętych indywidualnych działalności gospodarczych.....	26
Tabela 13: Dane OPS w Radkowie w zakresie liczby rodzin, którym udzielono wsparcia	28
Tabela 14: Działania podejmowane przez Miejsko-Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Radków w latach 2012-2014	29
Tabela 15: Liczba osób korzystających z Punktu konsultacyjnego.....	30
Tabela 16: Ilość osób objętych postępowaniem w związku z naruszeniem ustawy.....	51
Tabela 17: Liczba uczniów objętych programami profilaktycznymi	58
Tabela 18: Liczba Niebieskich Kart sporządzonych przez poszczególne	60
Tabela 19: Zestawienie liczby sprawców przemocy domowej	61
Tabela 20: Interwencje Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2012-2014	61

Tabela 21: Liczba osób na terenie gminy Radków, które posiadają prawomocne	66
Tabela 22: Liczba osób niepełnosprawnych z terenu gminy Radków.....	69
Tabela 23: Liczba mieszkańców gminy korzystających	69
Tabela 24: Podmioty lecznicze realizujące podstawową opiekę zdrowotną na terenie gminy Radków w latach 2012-2014	71
Tabela 25: Prowadzone programy profilaktyczne w zakresie zdrowia dla mieszkańców gminy Radków w latach 2012-2014	73
Tabela 26: Programy profilaktyczne zrealizowane w szkołach na terenie	74
Tabela 27: Liczba uczestników poszczególnych form	77
Tabela 28: Liczba dzieci korzystającej z edukacji przedszkolnej i szkolnej oraz dzieci	78
Tabela 29: Realizacja obowiązku nauki przez młodzież zamieszkałą.....	81
Tabela 30: Zestawienie wykroczeń popełnionych na obszarze	82
Tabela 31: Zestawienie wykroczeń popełnionych na obszarze	83
Tabela 32: Zestawienie przestępstw popełnionych na obszarze.....	84
Tabela 33: Liczba nieletnich sprawców przestępstw i liczba	84
Tabela 34: Liczba osób korzystających z obiektów nadzorowanych przez	85
Tabela 35: Ilość osób korzystających z sekcji prowadzonych	86
Tabela 36: Ilość świetlic wiejskich funkcjonujących na terenie	87
Tabela 37: Ilość dzieci korzystających ze świetlic w latach 2012-2014.....	87
Tabela 38: Liczba czytelników korzystających z Biblioteki Publicznej Miasta	88
Tabela 39: Cel strategiczny i cele operacyjne dla obszaru pomoc społeczna	106
Tabela 40: Cel strategiczny i cele operacyjne dla obszaru wskaźniki dla obszaru bezrobocie	107
Tabela 41: Cel strategiczny i cele operacyjne dla obszaru bezdomność	107
Tabela 42: Cel strategiczny i cele operacyjne dla obszaru uzależnienia	108
Tabela 43: Cel strategiczny i cele operacyjne dla obszaru przemoc	109
Tabela 44: Cel strategiczny i cele operacyjne dla obszaru niepełnosprawność	110
Tabela 45: Cel strategiczny i cele operacyjne dla obszaru zdrowie	111
Tabela 46: Cel strategiczny i cele operacyjne dla obszaru sytuacja osób starszych	112
Tabela 47: Cel strategiczny i cele operacyjne dla obszaru edukacja	113
Tabela 48: Cel strategiczny i cele operacyjne dla obszaru przestępczość	114
Tabela 49: Cel strategiczny i cele operacyjne dla obszaru kultura i sport	115

Wykresy

Wykres 1: Struktura badanej próby wg kategorii wiekowych	8
Wykres 2: Struktura badanej próby wg kategorii wiekowych (dorośli).....	8
Wykres 3: Struktura próby wg statusu zawodowego	9
Wykres 4: Struktura próby wg kategorii wiekowych	9
Wykres 5: Struktura próby wg stażu pracy	10

Wykres 6: Częstotliwość występowania zjawiska ubóstwa z perspektywy dorosłych mieszkańców gminy Radków	16
Wykres 7: Struktura bezrobotnych według wieku	24
Wykres 8: Struktura bezrobotnych według wykształcenia	24
Wykres 9: Częstotliwość występowania zjawiska bezrobocia z perspektywy dorosłych mieszkańców gminy Radków	26
Wykres 10: Czy osoby w Twoim wieku piją alkohol?	31
Wykres 11: Gdzie osoby w Twoim wieku piją alkohol?	32
Wykres 12: Z jakich powodów osoby w Twoim wieku piją alkohol?	32
Wykres 13: Jak młodzież w Twojej okolicy może zdobyć alkohol?	33
Wykres 14: „W mojej gminie są miejsca, gdzie osoba niepełnoletnia może	34
Wykres 15: Jak często zdarza Ci się spożywać alkohol?	34
Wykres 16: Czy doświadczyłeś jakichś nieprzyjemnych społecznych konsekwencji związanych z piciem alkoholu?	35
Wykres 17: Czy Twoi rodzice wiedzą, że pijesz alkohol?	35
Wykres 18: Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem	36
Wykres 19: Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem „Piwo to nie alkohol”?	36
Wykres 20: Postrzeganie częstotliwości wybranych problemów społecznych	37
Wykres 21: Czy zna osoby uzależnione od alkoholu?	38
Wykres 22: Czy słyszałeś o przypadkach sprzedaży alkoholu niepełnoletnim osobom?	38
Wykres 23: Jak często zdarza się, że niepełnoletnie osoby spożywają alkohol?	38
Wykres 24: Jaki rodzaj alkoholu najczęściej spożywasz?	39
Wykres 25: Jak często spożywasz alkohol?	39
Wykres 26: Jak często ma miejsce sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu w środowisku lokalnym?	40
Wykres 27: Jak często zauważasz osoby spożywające alkohol w miejscach publicznych?	40
Wykres 28: Czy pracodawcy powinni być bardziej wyrozumiali wobec osób przychodzących do pracy po wypiciu alkoholu?	41
Wykres 29: Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem	41
Wykres 30: Jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom	42
Wykres 31: Czy zdarzyło się by osoba niepełnoletnia chciała kupić u Ciebie alkohol?	42
Wykres 32: Czy kiedykolwiek sprzedałeś alkohol osobie niepełnoletniej?	42
Wykres 33: Czy kiedykolwiek pytałeś o dowód osobisty klienta, kiedy	43
Wykres 34: Jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom	43
Wykres 35: Czy kiedykolwiek osoba nietrzeźwa chciała kupić u Ciebie alkohol?	43
Wykres 36: Czy kiedykolwiek sprzedałeś alkohol osobie nietrzeźwej?	44
Wykres 37: Jak często zdarza się by klienci sklepu spożywali alkohol	44
Wykres 38: Jak często wzywasz policję z powodu zakłócania porządku przez osobę pod wpływem alkoholu na terenie sklepu lub w jego pobliżu?	44
Wykres 39: Jak często zdarza się, że kobiety w ciąży kupują alkohol?	45
Wykres 40: Czy osoby w Twoim wieku mają kontakt z narkotykami lub dopalaczami?	47

Wykres 41: Czy zażywałeś kiedykolwiek narkotyk lub dopalacz?	47
Wykres 42: Skąd czerpiesz wiedzę na temat narkotyków i dopalaczy?.....	48
Wykres 43: „Chciałbym kiedyś spróbować narkotyku?”	48
Wykres 44: Czy znasz kogoś, kto zażywa narkotyki?.....	49
Wykres 45: Czy młodzież w gminie narażona jest na kontakt z narkotykami?	49
Wykres 46: Czy trudno jest uzyskać dostęp do narkotyków na terenie gminy?	49
Wykres 47: Czy kiedykolwiek zażyłeś narkotyk lub dopalacz?.....	50
Wykres 48: Czy powinno się zalegalizować miękkie narkotyki takie jak marihuana?	50
Wykres 49: Czy mieszkańcy miejscowości biorą narkotyki?	51
Wykres 50: Czy osoby w Twoim wieku palą papierosy?	52
Wykres 51: Czy palisz papierosy?	53
Wykres 52: Czy osoby w otoczeniu palą papierosy?.....	53
Wykres 53: Jak często palisz papierosy?	54
Wykres 54: Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem „Palenie papierosów powinno być dozwolone od 15 roku życia, bo i tak większość młodzieży pali”?	54
Wykres 55: Czy widzisz osoby niepełnoletnie palące papierosy?	55
Wykres 56: Czy kiedykolwiek sprzedałeś papierosy osobie nieletniej?.....	55
Wykres 57: Ile godzin codziennie spędzasz przed komputerem?.....	56
Wykres 58: Czy podejmowałeś próby ograniczenia czasu poświęconego.....	57
Wykres 59: Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami?	62
Wykres 60: Czy doświadczyłeś kiedyś przemocy ze strony rówieśników?	62
Wykres 61: Czy samemu zdarzyło Ci się stosować przemoc?	63
Wykres 62: Czy w Twoim domu występuje problem przemocy?	63
Wykres 63: Czy doświadczyłeś przykrych zachowań w Internecie?	64
Wykres 64: Jak oceniasz nasilenie problemu przemocy w gminie?.....	64

Uzasadnienie

W Gminie Radków obowiązuje Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2026 przyjęta Uchwałą nr XXV/161/16 Rady Miejskiej w Radkowie z dnia 29 czerwca 2016 r. W Strategii zostały szczegółowo zdiagnozowane problemy społeczne występujące na terenie gminy Radków, w obszarach takich jak: pomoc społeczna, bezrobocie, bezdomność, uzależnienia, przemoc, niepełnosprawność, zdrowie, sytuacja osób starszych, edukacja, przestępczość, kultura i sport.

Jednym z punktów w/w Strategii opisany został sposób jej realizacji, w tym monitoring i ewaluacja.

Z uwagi na długookresowy charakter planowania strategicznego zaplanowano przeprowadzenie w połowie wdrażania strategii ewaluacji, celem wykazania jakie należy podjąć działania w celu dokonania zmian czy modyfikacji zapisów strategii tak, aby zaplanowane cele zostały osiągnięte lub czy cele te są nadal aktualne.

Sporządzenie raportu ewaluacyjnego z realizacji GSRPS zlecono wyłonionej w wyniku zaproszenia do złożenia oferty firmie zewnętrznej, posiadającej odpowiednią wiedzę i doświadczenie do wykonania zadania. Wybrano ofertę złożoną przez Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Gospodarczych Delta Partner z Cieszyna, którą wyłoniono z pośród 6 złożonych ofert, z uwagi na najniższą cenę oraz przedłożone referencje w zakresie zrealizowanych zadań o podobnym charakterze.

W wyniku realizacji zadania otrzymano Raport ewaluacyjny Strategii zawierający analizę i ocenę stanu realizacji Strategii, wnioski i rekomendacje z dotychczasowej jej realizacji, wnioski i rekomendacje dotyczące dalszej realizacji.

Stwierdzono, że w trakcie wdrażania i realizacji Strategii stopniowo zachodziły korzystne zmiany w obszarach interwencji, co wykazywane było w raportach (zaangażowanie zarówno po stronie wykonawców, jak i odbiorców prowadzonych działań, czyli mieszkańców gminy do których kierowane są poszczególne programy).

Wyłoniono 5 obszarów w których nastąpiło nasilenie nowych problemów, gdzie wskazane byłoby dokonanie analizy podejmowanych zadań związanych z realizacją Strategii w kolejnych latach jej obowiązywania. Dotyczy to obszarów: Uzależnienia, Przemoc, Edukacja, Sytuacja osób starszych i Niepełnosprawność.

1) Obszar Uzależnienia: zwiększenie dostępności do poradni uzależnień i wsparcia psychologów na terenie gminy, programy i działania nakierowane na kobiety zmagające się z problemami alkoholowymi.

2) Obszar Przemoc: zwiększenie dostępności wsparcia psychologicznego na rzecz rodzin borykających się z przemocą w rodzinie.

3) Obszar Edukacja - szkoły i rozpoznane problemy wśród uczniów - w większości szkoły radzą sobie z rozwiązywaniem problemów jakie pojawiają się wśród uczniów, niemniej zdiagnozowano następujące deficyty, wobec których można zastosować następujące rozwiązania: zwiększanie dostępności psychologów w szkołach, przy zachowaniu godzin pracy pedagogów, rozwiązaniem mógłby być dodatkowy etat dla psychologa, który pełniłby dyżury we wszystkich szkołach w gminie według ustalonego grafika lub w zależności od zapotrzebowania zgłoszonego przez szkoły.

4) Obszar Sytuacja Osób Starszych: aplikowanie i udział w programach dedykowanych usługom opiekuńczym.

5) Obszar Niepełnosprawność: dążenie do tego, aby na terenie gminy był dostęp do placówki realizującej usługi rehabilitacyjne w ramach kontraktu z NFZ.

Rekomenduje się pozostawienie wyznaczonych obszarów interwencji przyjętych w Strategii.

Przyjęte wskaźniki miary osiągania zamierzonych celów uznano za odpowiednio dobrane do oceny ich wykonalności. W ramach realizacji Strategii w kolejnych latach we wszystkich wytyczonych obszarach i celach strategicznych podejmowano wiele różnorodnych zadań, które w zdecydowanej większości zostały wykonane w całości, co wskazuje na realność wykonywalności poszczególnych celów i zadań oraz ich mierzalność wg założonych wytycznych i pozostawienie ich na poziomie opisanym w Strategii.

Uwzględniając wnioski i wskazówki ujęte w przedłożonym raporcie wprowadza się kosmetyczne zmiany w aktualnej strategii polegające na uzupełnieniu zadań określonych w Strategii w **Części programowej (cele strategiczne projektowanych zmian, kierunki niezbędnych działań oraz wskaźniki realizacji działań)** w punkcie 2 **Cele strategiczne i szczegółowe, tj.:**

1)W tabeli nr 42 Cel strategiczny i cele operacyjne dla obszaru uzależnienia (str.108) treść zadania 5 oraz wskaźniki uzupełnione zostają poprzez dopisanie „terapeutyczna”. Po wprowadzeniu zmiany zadanie otrzymuje brzmienie: „Świadczenie wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych – pomoc psychologiczna, prawna, pedagogiczna, terapeutyczna”.

Treść wskaźników otrzymuje brzmienie: „Liczba osób objętych wsparciem psychologa, pomocą prawną, pomocą pedagogiczną, terapeutyczną w roku”;

2)W tabeli nr 43 Cel strategiczny i cele operacyjne dla obszaru przemoc (str. 109) w treści wskaźników dopisuje się „psychologicznym” i do realizatorów dopisuje się „Zespół Interdyscyplinarny”. Po wprowadzeniu zmiany wskaźnik 1 w zadaniu 1 otrzymuje brzmienie: „Liczba osób/rodzin objętych pomocą /wsparciem psychologicznym w ciągu roku”.

Zapis w zadaniu 1 w kolumnie „Realizatorzy” otrzymuje brzmienie: „OPS”, Zespół Interdyscyplinarny”;

3)W tabeli nr 47 Cel strategiczny i cele operacyjne dla obszaru edukacja (str. 113) w Celu operacyjnym 2 Opracowanie i wdrożenie systemu doradztwa zawodowego dla młodzieży treść zadania 3 otrzymuje brzmienie: „Opracowanie ścieżki rozwoju zawodowego dla uczniów 7 i 8 klasy szkół podstawowych”.

Obszary Sytuacja osób starszych i Niepełnosprawność nie ulega zmianie z uwagi na realizację programach w ramach Funduszu Solidarnościowego skierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych związanych z usługami opiekuńczymi.

Na terenie Gminy funkcjonuje punkt rehabilitacyjny, który na chwilę obecną nie posiada kontraktu z NFZ. Zabiegi rehabilitacyjne prowadzone są odpłatnie.

Pozostałe zapisy Strategii nie ulegają zmianie.

Biorąc powyższe pod uwagę podjęcie uchwały jest zasadne.